

Grimstad

Årsmelding

2023

Innhold

Grimstad kommunes visjon og verdier .. 4	Økonomisk oversikt 19
Visjon: Grimstad – med viten og vilje 4	Bevilgningsoversikt drift 19
Etiske retningslinjer 4	Rammetilskudd 20
Sammendrag 5	Inntekts- og formueskatt 21
Ordførers innledning 6	Eiendomsskatt 21
Politisk organisering og aktiviteter 8	Andre generelle inntekter 22
Kommunedirektør 10	Økonomisk oversikt drift Grimstad kommune . 23
Kommuneplanens samfunnsdel 12	Pensjonskostnader 24
Befolkningsutvikling 13	Finansposter 24
Arbeidsmarkedet 14	Økonomiske måltall: 25
Klimaregnskapet 15	Likestilling og mangfold 27
	Sykefravær 33
	Internkontroll, HMS, informasjonssikkerhet og beredskap 36
	Grimstad,åpen og innovativ kommune . 41

Investeringer 43	Samfunn- og miljøsektoren 98
Status store investeringsprosjekt 45	Utvalgte aktiviteter 100
Oppvekstsektoren 51	Resultater 103
Resultater 53	Kvalitet og internkontroll 103
Kvalitet og internkontroll 59	Sektorens mål 105
Tilsyn og forvaltningsrevisjoner 60	Kommunikasjon, kultur og næring ... 109
Hovedutfordringer 61	Økonomi og sykefravær 110
Utvalgte aktiviteter 63	Mål 110
Investeringsprosjekter 67	Kvalitet og internkontroll 110
Spesialundervisning og enkeltvedtak 67	Hovedutfordringer 110
Interkommunalt samarbeid 69	Stab- og støttetjenester 114
Nye aktiviteter og satsinger 69	Organisering 114
Helse- og omsorgssektoren 73	Fellesområdet 117
Resultater inkludert økonomi og sykefravær .. 75	
Måloppnåelse: 77	
Sykefravær 78	
Årsverk 79	
Internkontroll, kvalitet og HMS 81	
Tilsyn og forvaltningsrevisjon 84	
Hovedutfordringer 85	
Yngrebølgen - Grimstad 88	
Utvalgte aktiviteter 89	
Samarbeid på Agder 96	

Ansvarlig redaktør: Grimstad kommune
Design: Grimstad kommune
Foto: Grimstad kommune, UiA

Grimstad kommunes visjon og verdier

Visjon: Grimstad – med viten og vilje

Grimstad skal utvikles gjennom målbevisst satsing på kunnskap og skaperkraft for å møte framtidens behov. Vi vil lykkes gjennom å bli bedre til det vi allerede er best til: Vilje til samspill mellom frivillig innsats, næringsliv, kommune, stat og fylke. Dette skal gjøre Grimstad til en drivkraft i utviklingen av Sørlandet som region, og et eksempel på alt som kan oppnås med privat-of-fentlig partnerskap. Ved å forene krefter, skal vi klare mer enn det som forventes av en liten by.

Grimstad vil kombinere småbyens opplevelse av nærhet og tilhørighet, med mangfold og valgfrihet fra større steder. For den som ønsker begge deler, er vårt mål å skape Norges beste sted å bo: En åpen og romslig skjærgårdsby med gode muligheter for utdanning, jobb og fritid.

Grimstad kommune skal være en nøktern organisasjon som leverer solide tjenester til en voksende befolkning. Fellesskapet skal styre gjennom god samfunnsplanlegging - som også er åpen for at i en by med stor skaperkraft blir nye veier noen ganger til mens vi går.

Etiske retningslinjer

Kommunestyret har vedtatt etiske retningslinjer for folkevalgte og ansatte i Grimstad kommune. Grimstad kommune er ansvarlig for grunnleggende velferdstjenester og forvalter lover og store ressurser på vegne av fellesskapet. Det er derfor viktig at holdningene og handlingene til folkevalgte og ansatte gjenspeiler en høy etisk standard. Folkevalgte og ansatte har et selvstendig ansvar for at egne handlinger er i samsvar med de etiske retningslinjene. En kultur for avviksrapportering gjør det mulig å rette opp kritikkverdige forhold.

Grimstad kommune bygger sin virksomhet på verdiene

- åpenhet
- redelighet
- respekt
- mot

Sammendrag

Årsresultatet er negativt, grunnet høyere merforbruk samlet sett i sektorene. Resultatet endte bedre enn opprinnelig budsjett grunnet høyere skatteinntang nasjonalt og lavere pensjonskostnader enn budsjettet.

Det er et regnskapsmessig merforbruk (underskudd) på 6,5 mill kr i 2023. Sum disposisjonsfond er 271,6 mill kr ved årsslutt 2023, men av disse er 49,3 mill kr vedtatt disponert til egne formål (Holviga modulscole 4,4 mill kr, Homborsundveien 8 mill kr, lysløype, Eide skole gymsal 6 mill kr Morholtskogen 2,3 mill kr, med videre), slik at det reelt er 222,3 mill kr disponibelt. Kommunen har tidligere signalisert et mål om disposisjonsfond på mer enn 110 mill kr. Nasjonalt ventes det svakere skatteinntang i kommunene i årene som kommer. Kommunedirektøren anbefaler derfor å bruke av disposisjonsfondene med forsiktighet framover. Grimstad kommune har et netto driftsresultat på - 15,2 mill kr i 2023. Prosentvis mindreforbruk (resultatgrad) er - 0,3 % (landet, utenom Oslo, hadde + 0,8 %).

Dette skyldes hovedsakelig følgende forhold:

- Frie inntekter (rammetilskudd, inntektsutjevning skatt og skatt) endte 12,9 mill kr høyere enn regulert budsjett.
- Pensjonskostnader/premieavvik ga i 2023-regnskapet en positiv effekt på +24,1 mill kr opp mot budsjettet.

Sektorene inkludert selvfinans leverer samlet et merforbruk på 37,4 mill kr

- Helse- og omsorgssektoren har et merforbruk på 31,5 mill kr
- Oppvekstsektoren har et merforbruk på 3,2 mill kr
- Samfunns- og miljøsektoren har et merforbruk på 3,7 mill kr
- Stab og støttetjenester har et mindreforbruk på 0,1 mill kr
- Kommunikasjon, kultur og næring har et mindreforbruk på 0,9 mill kr.
- Kommunens fellesområde har et mindreforbruk på 2,1 mill kr
- Selvfinansierende tjenester (VAR) et merforbruk på 2,1 mill kr. På grunn av manglende fondsinndekning får dette resultatteffekt i 2023.

Grimstad kommune hadde ved regnskapsavslutningen 31.12.23, en samlet lånegjeld på 2 283 mill kr. Inkludert i denne gjelden ligger formidlingslån fra Husbanken og lån til selvfinansierende tjenester (vann/avløp). Tilsvarende var lånegjelden 2 161 mill kr per 31.12.22. Den langsiktige lånegjelden (uten pensjonsforpliktelser) i Grimstad utgjør 96,5 % av brutto driftsinntekter, mens lånegjelden for landssnittet, utenom Oslo, er 115,1 %. Grimstad kommune har altså lavere lånegjeld enn landssnittet. De frie inntektene er imidlertid også lavere. I 2023 var disse 62 746 kr per innbygger, mens de var på 68 010 kr i landet, utenom Oslo. Selv om forskjellen ikke umiddelbart synes å være så stor, utgjør dette cirka 131 mill kr.

Ordførers innledning

Siden forrige årsmelding ble lagt frem har vi lagt bak oss et kommunevalg og fått mange nye folkevalgte i Grimstad. Kabalen med sammensetning av utvalg og råd er lagt og det nye kommunestyret er godt i gang med sitt arbeid. Kommunestyret består nå av 11 partier og det er stort spenn i politisk ideologi og politisk erfaring, men samarbeidsklima er bra noe som lover godt for denne fireårsperioden.

Noe av det første nytt kommunestyret tok fatt på – og noe av det siste som ble gjort i 2023 – var å få vedtatt budsjett og økonomiplan. Dette var en krevende prosess, hovedsakelig fordi det er krevende økonomiske tider i kommune-Norge. Det merker vi også godt her i Grimstad. Det er krevende å finne handlingsrom for å gjøre store omprioriteringer, og det meste er bundet opp mot de tjenestene som kommunen skal levere. I tillegg så har vi mange store investeringer foran oss, særlig innenfor skolesektoren og helsesektoren. Dette gjør at vi også fremover må ha en stram økonomistyring for å unngå å måtte kutte i tjenestetilbudet til våre innbyggere.

Også det siste året har vi hatt svært mange politiske saker til behandling, og det viser at Grimstad er en kommune der det skjer mye. Både når det gjelder saker som omhandler generell drift av kommunen, men også saker som fremmer vekst og utvikling i kommunen vår og i regionen.

Kommunestyret har blant annet vedtatt å være med på satsningen ved å opprette Agder Europakontor, og sammen med Arendal kommune, Kristiansand kommune og Agder fylkeskommune ble foreningen stiftet i mars 2024. Målet er å styrke regionens internasjonale forsknings- og

innovasjonssamarbeid sammen med utenlandske investeringer og bedriftsetableringer, noe som kan gi spennende muligheter for regionen.

Befolkningsveksten er fortsatt høy, og Grimstad er fremdeles landets 50.største kommune målt i innbyggertall. Og god vekst i befolkningstall gir grobunn for vekst i næringsliv og infrastruktur. Realiseringen av ny barneskole på Fjære er i gang og bygningen rives i skrivende stund. Elever og ansatte som følger med på prosessen fra nabobygget ser med spenning frem til de kan ta i bruk den nye skolen som er planlagt ferdigstilt desember 2025.

Også på Holviga rives den gamle barneskolen i disse dager, og neste steg blir å få på plass entreprenør for bygging av nytt skolebygg.

I 2023 ble det gjort et stort kulturløft da kommunen overtok Fjæreheia Amfi og drift av den unike utendørsscenen. Det ble opprettet et eget driftsselskap med et engasjert styre som har ansatt direktør Ida Halvorsen som er i gang med utviklingen av Fjæreheia Amfi. I samarbeid med Det Norske Ibsenkompaniet ble forestillingen Per Gynt satt opp sommeren 2023, en teateropplevelse som fikk strålende omtale. Kommunestyret har også vedtatt å markere 200-års jubileet for Ibsen fødsel, og har startet dette arbeidet og ansatt Ingrid Forthun som prosjektleder for «Ibsen2028».

I 2023 fortsatte flyktningestrømmen til Norge i stort omfang, og mange fikk nytt bosted også her i Grimstad. Dette legger stort press på tjenestene våre, både når det gjelder bosetting og integrering, men også barnehager, skoler og helsetjenester. De

fleste kommuner i landet rapporterer om tilsvarende press som følge av stort antall bosettinger av flyktninger. Det er verd å trekke frem at Grimstad er en av kommunen som utmerker seg med det gode arbeidet som gjøres på dette området, noe som vi har god grunn til å være stolte av.

Vi har mange dyktige ansatte i Grimstad kommune som hver dag bidrar til at kommunen kan levere gode tjenester til våre innbyggere. Takk til alle dere som hver dag står på og jobber for at innbyggere i alle aldre skal ha en god kommune og bo og leve i.

Jeg vil også takke mine politiske kolleger som har bidratt til en god start på denne nye kommunestyreperioden. Jeg håper vi kan fortsette med et godt samarbeidsklima i råd og utvalg med respekt for hverandres ulike meninger og politiske ideologier. Det gir rom for gode og konstruktive debatter og jeg tror vi med det fatter bedre beslutninger til det beste for kommunen vår.

Vi skal fortsette å bygge en god kommune, gjennom dialog med innbyggere, frivillighet, næringslivet, politikere og fagfolk. Vi må skape fremtidens kommune sammen!

Vi står foran store utfordringer - og vi står foran store muligheter. Og jeg har tro på vi i Grimstad skal lykkes med våre visjoner.

Beate Skretting

ordfører

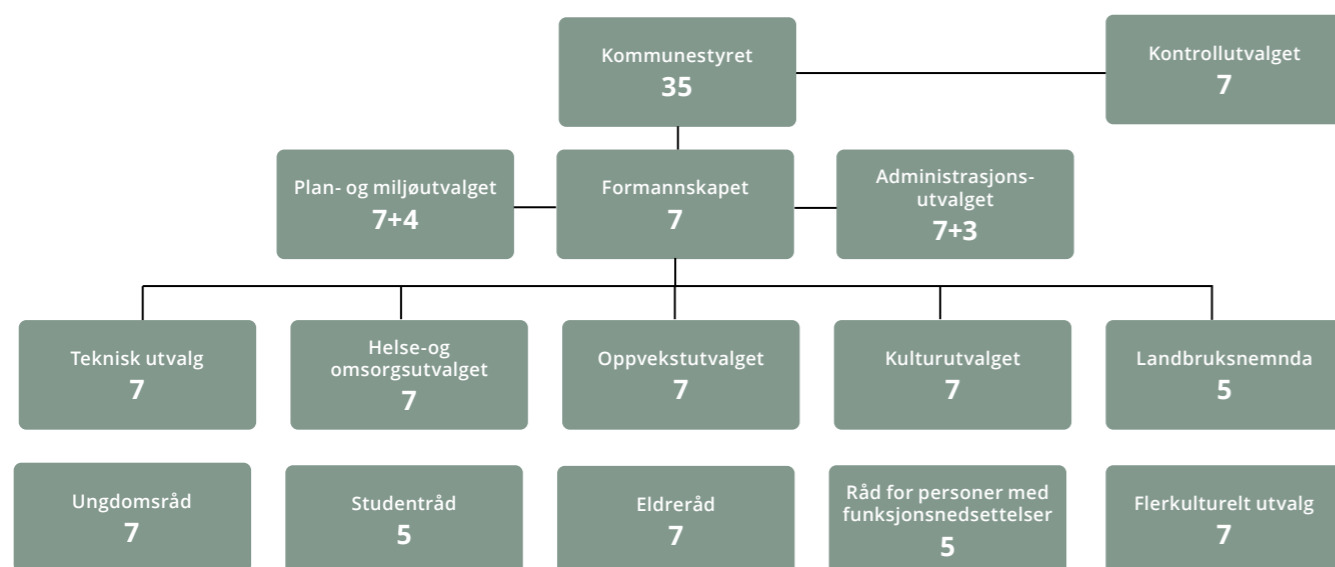
Politisk organisering og aktiviteter

Grimstad kommune er politisk organisert etter formannskapsmodellen. Dette er hovedmodellen i kommuneloven og innebærer at formannskapet velges av kommunestyret etter partienes forholds-vise representasjon i kommunestyret.

Kommunestyret har 35 medlemmer og er det øverste organet i kommunen. Kommunestyret har det øverste tilsyn med den kommunale forvaltningen, og kan forlange enhver sak lagt frem for seg til orientering eller avgjørelse.

Formannskapet har sju medlemmer, og har blant annet ansvar for økonomiplan og årsbudsjett, investeringer og finansforvaltning.

- Kommunestyret 35
- Formannskapet 7
- Plan- og miljøutvalget 7+4
- Administrasjonsutvalget 7+3
- Teknisk utvalg 7
- Helse- og omsorgsutvalget 7
- Oppvekst- og utdanningsutvalget 7
- Kulturutvalget 7
- Kontrollutvalget 7
- Ungdomsråd 7
- Landbruksnemnda 5
- Studentråd 5
- Eldreråd 7
- Råd for personer med funksjonsnedsettelse 5
- Flerkulturelt utvalg 7

Kommunestyret har opprettet fire hovedutvalg:

- Helse- og omsorgsutvalget
- Oppvekst- og utdanningsutvalget
- Teknisk utvalg
- Kulturutvalget

- Kommunestyret var samlet 11 ganger i 2023, mot 13 ganger i 2022.
- Formannskapet var samlet 10 ganger i 2023 (inklusive 1 felles formannskapssamling for Østre Agder), mot 13 ganger i 2022.
- Plan- og miljøutvalget møttes 7 ganger i 2023, mot 8 ganger i 2022.
- Mens administrasjonsutvalget møttes 8 ganger i 2023, mot 5 ganger i 2022.
- Eierskapsutvalget ble opprettet i 2023 og møttes 8 ganger.
- Teknisk utvalg hadde 12 møter i 2023, som er 1 møte mer enn i 2022.
- Helse- og omsorgsutvalget hadde 8 møter i 2023, mot 9 møter i 2022.
- Oppvekst- og utdanningsutvalget hadde 8 møter i 2023, noe som er likt som i 2022.
- Kulturutvalget møttes 8 ganger i 2023, mot 9 ganger i 2022.
- Eldrerådet møttes 8 ganger i 2023 mot 9 ganger i 2022.
- Råd for personer med funksjonsnedsettelse møttes 8 ganger i 2023, som er det samme antall møter som i 2022.
- Studentrådet møttes 8 ganger i 2023, som er det samme antall møter som i 2022.
- Ungdomsrådet møttes også 8 ganger i 2023, som er det samme antall som i 2022.
- Flerkulturelt utvalg møttes 8 ganger i 2023, mot 7 ganger i 2022.
- Landbruksnemnda møttes 6 ganger i 2023.

Kommunedirektør

2023 - vekst og utvikling

I 2023 fortsatte Grimstad sin gode vekst med en økning på 382 innbyggere (1,6 %) til 24 969 innbyggere. De siste 10 årene har Grimstad hatt den høyeste veksten i Agder, og dette er medvirkende til at kommunen har et svært ekspansivt investeringsbudsjett for å kunne øke kvalitet og omfang på tjenestene til innbyggerne.

En betydelig andel av veksten skyldes flykningene som strømmer til landet fra krigen i Ukraina. Grimstad kommune bosatte 202 flyktninger i 2023, hvorav 155 fra Ukraina. Dette er det høyeste antallet flyktninger kommunen har bosatt noen gang, og det har vært utført et fantastisk arbeid med å finne boliger og gi tjenester til alle flyktingene som er kommet.

Kommunen har etter en grundig prosess med bred involvering revidert og vedtatt ny samfunnsdel av kommuneplanen. Den nye samfunnsdelen har tydeligere prioriteringer som samtidig er framtidsrettet og godt tilpasset kommunens muligheter og utfordringer. De nye satsingsområdene er grønnere hverdag, livsmestring i alle faser, kompetansebyen og næringsutvikling. Kommunen har nå startet opp arbeidet med å revidere kommuneplanens arealdel.

Gjennom året er det gjennomført en gjennomgang av organisasjonen med bred medvirkning fra de tillitsvalgte og medarbeiderne i alle sektorene. Endringene som skal gjennomføres i løpet av 2024 vil blant annet føre til at organisasjonen jobber mer i tråd med prioriteringene i kommuneplanens samfunnsdel. I tillegg skal det legges bedre til rette for innovasjon og utvikling av både tjenester og organisasjon.

Årsresultatet for 2023 ble bedre enn budsjettet, men likevel negativt på 6,5 mill. kroner. Det var særlig driften som bidro negativt, og selv om også Grimstad kommunes skatteinntekter ble lavere enn forventet fikk kommunen økt utjevningstilskudd fordi landets kommuner som helhet fikk høyere skatteinntekter enn forventet.

De store sektorene helse og omsorg, oppvekst og samfunn og miljø fikk merforbruk i 2023, og dette forverret seg gradvis gjennom året selv etter tilførsel av midler i revidert nasjonalbudsjett. Økt rente og inflasjon med høyere kostnader til lønn og varer bidro sterkt, men behovet for tjenester er også økende både for eldre og yngre brukere. Selv om digitalisering og velferdsteknologi bidrar til mer effektive tjenester er det fortsatt et stort potensial i å utvide bruken. Det har vært en positiv utvikling i tilgangen på leger, selv om utgifter til vikarer har vært betydelig, mens utgiftene til legevakt har økt kraftig.

I oppvekstsektoren har det vært jobbet svært bra med utarbeidelse av kommunens forebyggende plan. Denne vil ligge til grunn for prioriteringer og satsinger i sektoren de kommende år.

Det har vært jevnt over høyere strømpriser enn før krigen i Ukraina. De økte strømkostnadene belaster kommunens drift og er medvirkende til at kommunen i budsjettarbeidet høsten 2023 utarbeidet en ENØK-pakke i investeringsbudsjettet.

Det har vært en svært positiv utvikling i kapasitet for byggesak, der flere nye ansatte er lært

opp og har bidratt til økte og bedre leveranser til næringsliv og innbyggere.

Jeg vil berømme de ansatte som har levert kommunens tjenester i 2023. Det er et vedvarende høyt arbeidspress, og Grimstads innbyggere har fått gode tjenester gjennom hele året.

I 2023 har det vært fylkes- og kommunevalg, og mange politikere har gjort en stor innsats i valgkampen. Samtidig har administrasjonen arbeidet med forberedelse og gjennomføring av valget, med mange ekstraoppgaver og vakter i valglokalene. Valget i Grimstad ble gjennomført på en trygg og god måte.

Med ny kommuneplan, nytt kommunestyre og organisasjonsgjennomgang er det mange endringer kommunen står foran. Målet er at den kommende kommunestyreperioden kan bidra til en fortsatt positiv utvikling for Grimstad kommune og kommunens innbyggere, besøkende og næringsliv.

Grimstad, 31. mars 2024

Magnus Mathisen, kommunedirektør

Kommuneplanens samfunnsdel 2023-2035

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede styringsdokument, og setter føringer for de andre planene i kommunen. Samfunnsdelen legger vekt på viktige utfordringer, og synliggjør de strategiske valgene kommunen tar. Planen tar opp samfunnsforhold som eksempelvis befolkningsutvikling, folkehelse, barn og unge og næringspolitikk. I tillegg skal planen si noe om kommunen som samfunnsutvikler og tjenesteleverandør.

Ny kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt av kommunestyret i juni. I forbindelse med utarbeiding av planen ble det gjennomført en svært omfattende medvirkningsprosess hvor det ble avholdt folkemøter, debatt, fremtidsverksted, spørreundersøkelser og samarbeid med alle grunnskolene i kommunen.

Det viktigste med samfunnsdelen er satsingsområdene. Satsingsområdene viser hva kommunen skal prioritere å arbeide med i perioden planen er gjeldende. Den nye samfunnsdelen inneholder fire satsingsområder: grønnere hverdag, livsmestring i alle faser, kompetansebyen og næringsutvikling.

Grønnere hverdag

handler om hvordan vi skal bli en mer klimavennlig kommune. Det er ikke bare globalt og nasjonalt det må arbeides aktivt for å stoppe klimaendringene, også på lokalt nivå må vi ta grep. Grimstad kommune har et selvstendig ansvar for å kutte klimautslipp og verne om naturområder.

Livsmestring i alle faser handler om at kommunen vil være med og skape gode rammer for alle innbyggerne ut fra deres behov i ulike livssituasjoner. Livsmestring gjennom hele livet skapes sammen med familie og venner, i arbeidsfelleskap og nettverk, og i aktive og inkluderende lokalmiljøer. Kommunen vil legge til rette for levende og mangfoldige lokalmiljøer der innbyggerne selv tar en aktiv rolle i utviklingen av samfunnet.

Kompetansebyen

handler om at kommunen skal skape gode rammer rundt barn, unge og studenter ved å tilrettelegge for gode overganger mellom utdanningløpene gjennom tidlig innsats og forebyggende arbeid. Kommunen skal også være med å skape gode samarbeidsmiljøer mellom kompetansemiljøene og næringslivet og tilby god yrkesveiledning.

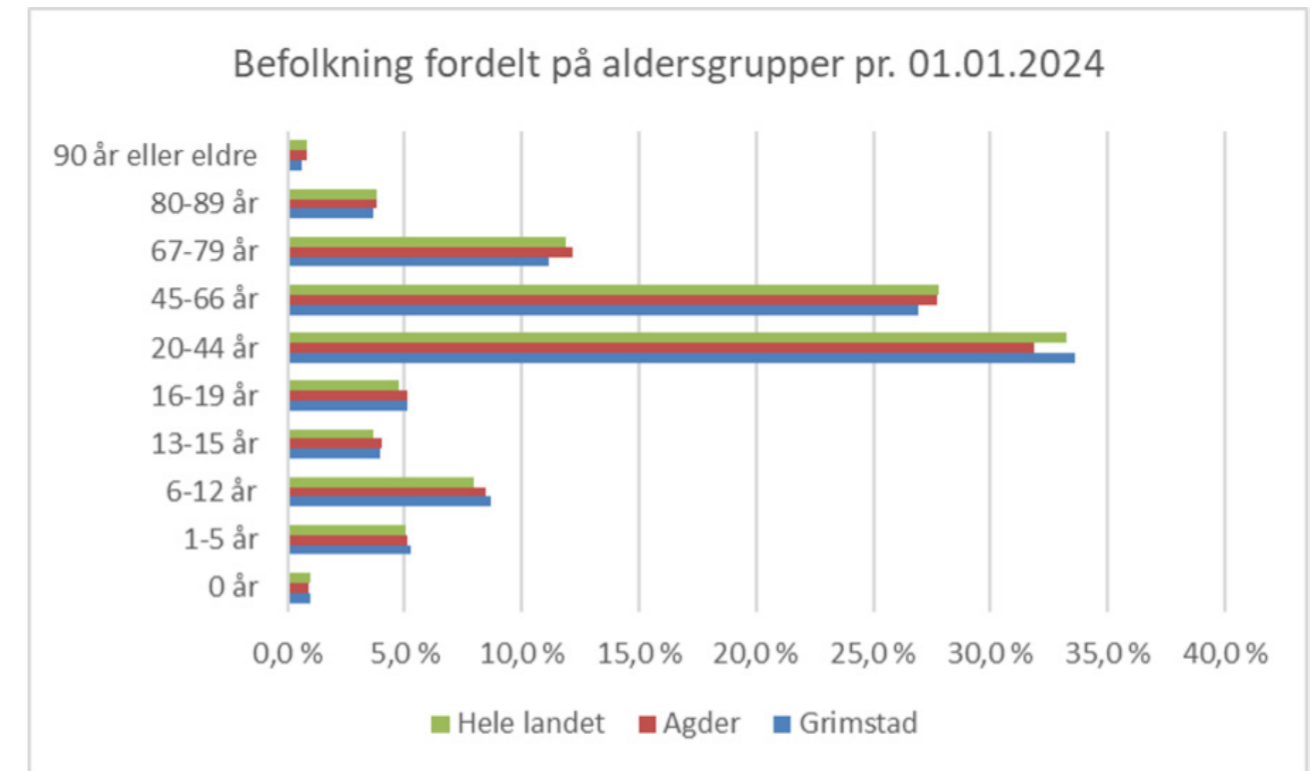
Næringsutvikling

handler om at vi skal utvikle Grimstad slik at den er attraktiv og sunn å bo i – en bærekraftig kommune som ivaretar næringslivet, arbeidstakere og besøkende.

Befolkningsutvikling

Ved årsskiftet hadde Grimstad 24 969 innbyggere. Grimstads befolkning har økt hvert år i over 50 år. I 2023 så var befolkningsveksten på 382 innbyggere. Dette utgjør en vekst på 1,6 % som den prosentvis høyeste veksten blant Agderkommunene med mer enn 10 000 innbyggere. Befolkningsveksten i Grimstad består av både fødselsoverskudd (44 innbyggere), netto innvandring (106 innbyggere) og ikke minst netto innenlands innflytting (230 innbyggere).

Grimstad har en noe yngre befolkningsstruktur med prosentvis flere innbyggere i de laveste aldersgruppene enn fylket og landet ellers. Befolknings sammensetningen Se tabell under som viser befolkningen fordelt etter aldersgrupper i henholdsvis Grimstad, Agder og Norge:

I forhold til Statistisk sentralbyrå sine siste befolkningsframskrivinger (juli 2022), har Grimstad kommunes befolkningsvekst vært sterkere både i 2022 og 2023. Flykningsstrømmen fra Ukraina er en faktor som har påvirket dette, men både fødselsoverskudd og netto innenlands

innflytting har vært større enn SSB sine befolkningsframskrivinger. Dette er en trend som gjelder for hele Agder og spesielt for Østre Agder.

Arbeidsmarkedet

Det er fortsatt relativ lav ledighet i Agder og Grimstad historisk sett, arbeidsmarkedet er stramt og det oppleves krevende å rekruttere arbeidskraft i flere næringer. I noen næringer som bygg og anlegg er det imidlertid en økning i antall ledige som en konsekvens av høy rente og høye kostnader.

I Agder er ledigheten høyest for de mellom 20 og 30 år. Det er flest ledige stillinger innenfor helse, pleie og omsorg, butikk og salgsarbeid og undervisning.

I løpet av 2023 var det i gjennomsnitt registrert 220 helt ledige arbeidssøkere i kommunen, tilsvarende 1,8 % av arbeidsstyrken. Tilsvarende tall for 2022 var også 220 personer, men det tilsvarte 1,9 % av arbeidsstyrken, prosenten øker litt fordi arbeidsstyrken var lavere i 2022. Antall delvis ledige og antall arbeidssøkere på tiltak i kommunen var i snitt på henholdsvis 105 og 42 personer. I 2022 var tallene på dette henholdsvis 117 og 56 personer.

Ved utløpet av 2023 var det 45 permitterte arbeidssøkere i Grimstad. Disse inngår i gruppene helt og delvis ledige. Ved samme tidspunkt i 2022 var det 26 permitterte.

Oppsummert for Grimstad viser arbeidsmarkedstallene en liten nedgang i ledigheten. Hvis man ser samlet på hele gruppen med arbeidssøkere (andel personer på tiltak og helt og delvis ledige), er det lav ledighet og stor etterspørsel etter arbeidskraft med rett kompetanse.

Redusert arbeidsledighet gir positive utslag i kommuneøkonomien med økte skatteinntekter og reduserte kostnader.

I januar 2024 mottok 367 495 personer uføretrygd i Norge og 28 206 personer i Agder. Antallet økte med 0,5 % i landet og 0,9 % i 2023. Både antallet og andelen personer som mottar uføretrygd har vokst jevnt i flere år, men noen grupper øker mer enn andre. Blant annet er det mange flere kvinner enn menn som blir uføretrygdet helt, eller delvis. Over tid har vi også sett en sterkere vekst i andelen uføre under 30 år.

Agder er blant fylkene med høyest andel uføretrygdede på 14,2%. For gruppen uføre under 30 år er andelen med uføretrygd 2,6 %, her er det en utflating i antallet siste år.

Av alle uføre i Agder er 4 677 graderte uføre og de fleste av disse jobber i tillegg til å motta uføretrygd. Dette gjelder 16,6 % av alle uføre i Agder. Andelen i Norge er på 15,3 %.

I løpet av 2023 har det blitt 1 933 nye uføre i Agder, 1136 av disse var kvinner og 797 var menn. 283 av de nye uføre var under 30 år.

For Grimstad kommunes del var det per januar 2024 2009 uføretrygdene alderen 18-66 år. Det utgjør 12,7% av befolkningen og er nest lavest av bykommunene i Agder. Det var 146 unge uføre i Grimstad var på samme tid. Det utgjør 3,5 % av den voksne befolkningen.

Klimaregnskapet

Klimaregnskapet viser det samlede utslipp av klimagasser fra kommunens virksomhet. Regnskapet er basert på innrapporterte forbrukstall for alle sektorer og satt opp i henhold til Greenhouse Gas Protocol Initiative (GHG-protokollen). Dette er en internasjonal standard for beregning av klimagassutslipp. Alle utslipp av klimagasser regnes om til CO₂-ekvivalenter og oppgis i tonn CO₂. Summen av alle utslipp kalles organisasjonens fotavtrykk.

I klimaregnskapet deles utslippene i tre nivåer. Nivå 1 omfatter alle direkte utslipp fra kilder som kommunen eier eller disponerer. Dette er for eksempel forbruk av drivstoff til egne biler, maskiner, osv samt forbruk av fyringsolje til oppvarming. Nivå 2 omfatter indirekte utslipp som er knyttet til innkjøp av energi. Dette er for eksempel strøm til oppvarming, til lys og teknisk drift. Strøm fra fornybare energikilder (Grimstad kommune bruker strøm med opprinnelsesgaranti) skal i henhold til GHG-protokollen ikke belastes klimaregnskapet. Nivå 3 er indirekte utslipp fra kilder som kommunen ikke har kontroll

over, men som likevel er et resultat av kommunens aktivitet. Eksempler på dette er utslipp knyttet til jobbreiser og utslipp fra leverandører.

Klimaregnskapet er i stor grad basert på faktisk forbruk av drivstoff, fyringsolje, propan, elektrisk kraft, transportvolum i km osv. I regnskapet benyttes det omregningsfaktorer for å beregne CO₂ utslippet for de ulike postene. Omregningsfaktorene har svært stor betydning for resultatet av beregningen og dermed for beregnet CO₂ utslipp. For å beregne CO₂ – utslippet er omregningsfaktorer fra klimaløftet og KLIF tatt i bruk.

Grimstad kommune har siden 2010 ført et klimaregnskap for kommunen sin virksomhet. Dette gir oss verdifull informasjon, da vi kan sammenligne tall 4 år tilbake i tid. Dette letter arbeidet med å konkretisere tiltak, som vil være med på å begrense fotavtrykket til kommunen. Grimstad kommune rapporterer til CO₂Focus hvert år, men fra og med 2015 har Grimstad kommune vært klimanøytral ved å kjøpe klimakvoter av CO₂Focus.

Tabell 3.0 Er en oversikt over klimaregnskapet til Grimstad kommune for 2023

Post	Kategori	Beskrivelse	Enhet	Forbruk	Faktor	Fotavtrykk	Andel %
1	Drivstoff egne transportmidler	Diesel, store biler/maskiner	liter	116 923	3099	362,3	52,2
2	Drivstoff egne transportmidler	Diesel/bensin små biler	liter	75615	2966	224,3	32,3
3	Drivstoff private kjøretøy i tjeneste	Små biler	km	541596	199	107,8	15,5
4	Fyringsolje/parafin	Oljekjeler	liter	0	2760	0,0	0
5	Flisfyring	Undervarme fotballbane	kWh	456320	0	0	0
Sum direkte utslipp (Scope 1)						694,4	100
6	Elektrisitet (Med opprinnelsesgaranti)	Oppvarming, gatelys, teknisk	kWh	23675593	0	0	0
7	Elektrisitet	Undervarme fotballbane	kWh	0	211	0	0
Sum indirekte utslipp innkjøpt energi (Scope 2)							
8	Flyreiser	Kun innenlands	km	0	284	0	0
9	Togreiser	Langdistanse	km	0	25	0	0
10	Bussreiser	Langdistanse	km	0	52	0	0
Sum indirekte utslipp (Scope 3)						0	0
Sum utslipp (totalt)						694,4	100

Tabell 4.0 Er en oversikt som sammenligner fotavtrykket til Grimstad kommune fra 2013 til 2023.

Post	Kategori	Beskrivelse	Enhet	Fotavtrykk 2013	Fotavtrykk 2014	Fotavtrykk 2015	Fotavtrykk 2016	Fotavtrykk 2017	Fotavtrykk 2018	Fotavtrykk 2019	Fotavtrykk 2020	Fotavtrykk 2021	Fotavtrykk 2022	Fotavtrykk 2023
1	Drivstoff egne transportmidler	Diesel, store biler/maskiner	liter	394,2	396,23	386,27	422	383	409	405	395	474	474	362,3
2	Drivstoff egne transportmidler	Diesel/bensin små biler	liter	172,5	211,8	230,1	220,2	239,2	248	170	193	157	157	224,3
3	Drivstoff private kjøretøy i tjeneste	Små biler	km	92,5	98,14	105,45	103,6	119	135	125	96	99	99	107,8
4	Fyringsolje/parafin	Oljekjeler	liter	51,1	94,7	74,24	48,7	69	35	19,3	0,2	0,2	0,2	0,0
5	Propan	Undervarme fotballbane	kg	174,1	81,09	89,07	72,6	0	0	0	0	0	0	0,0
Sum direkte utslipp (Scope 1)				884,4	881,96	885,13	867,1	810,2	827	719,3	684,2	730,2	730,2	694,4
6	Elektrisitet (Med opprinnelsesgaranti)	Oppvarming, gatelys, teknisk	kWh	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Elektrisitet	Undervarme fotballbane	kWh	6,7	5,7	5,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	0
Sum indirekte utslipp innkjøpt energi (Scope 2)				6,7	5,7	5,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	0
8	Flyreiser	Norden	km	23	14,2	14,2	14,2	14,2	14,2	14,2	0	0	0	0
9	Togreiser	Langdistanse	km	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0	0	0	0
10	Bussreiser	Langdistanse	km	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0	0	0	0
Sum indirekte utslipp (Scope 3)				23,7	14,9	14,9	14,9	14,9	14,9	14,9	0	0	0	0
Sum utslipp (totalt)				914,8	902,56	905,83	886,8	829,9	846,7	739	689	735	735,0	694,4

Tallene som presenteres, viser en nedgang av CO2-utslipp på klimaregnskapet til Grimstad kommune.

De store maskinene som kommunal teknisk bruker, rapporterer også veldig likt forbruk fra år til år. Forholdet som bestemmer forbruket er ofte snømengde. Dette medfører økt bruk av maskiner for å fjerne snøen og dermed mer forbruk av drivstoff som igjen betyr mer utslipp av CO2. 2023 var en vinter med lite nedbør i form av snø. Dette medførte at det var mindre brøyting og strøing, og dermed en nedgang i drivstofforbruk på kommunale kjøretøy i teknisk sektor.

Vi har en oppgang i CO2 utslipp knyttet til egne mindre transportmidler. Dette kan forklares med at kommunen i større grad eier egne biler. Tidligere leaset vi en større andel biler, noe som medførte at en større del av CO2-utslippene ble ført på andre firma enn kommunen. Høsten 2018 ble det anskaffet elbiler. I 2019 var det 15/20 elbiler i kommunen. I 2020 ble det enda flere elbiler, ca. 60 til sammen. I 2023 har kommunen 62 elbiler i daglig drift. Hjemmetjenesten bruker kun elbiler i sitt ordinære arbeid. De ansatte har gode erfaringer med elbilene og disse blir valgt fremfor fossile biler grunnet kjørekomfort.

Km – godtgjørelsen har vært ganske stabil i årene 2017 til 2019. I perioden 2020 til 2022 var utbetalt km-godtgjørelse markant lavere enn tidligere år. Dette skyldes COVID-19 og økt bruk av hjemmekontor. I 2023 er det en klar oppgang i utbetalingen av km-godtgjørelse (opp på 2016-nivå), men utbetalingene er fortsatt et godt tykke under de vi hadde rett før 2019. Arbeid med å motivere

ansatte til å sykle eller ta i bruk kollektivtransport kan være med på å senke disse tallene for 2024. Samtidig som kommunen har bedrevet aktivt kampanje og tiltak for å få flere til å bruke sykkel og andre transportmidler. Denne kampanjen fortsetter i 2024. Bruk av Teams har gitt gode erfaringer ved nettbaserte møter. Dette vil nok bli brukt mer i fremtiden.

Det som har vært litt problematisk med klimaregnskapet er at forskjellige personer har rapportert data de forskjellige år. Dette betyr at feilkilden kan være ganske stor på diverse tall. Tall fra tidligere regnskap har blitt endret og oppdatert med korrekte tall. Dette vises i tabell 4.0 som sammenligner utslippene fra 2013 til 2015. Grunnen til at jeg har fjernet 2011 og 2012 er av feilmarginene i disse klimaregnskapene har, etter all sannsynlighet, vært stor. Forskjellige personer har rapportert på ulike måter. Dette gjør at feilmarginen har blitt stor.

Konklusjon

Vi kan konkludere med at det har vært generelt små variasjoner på utslippene. Levermyr sitt propananlegg samt anskaffelse av elbiler er viktige poster som gjør at vi har kuttet klimagassutslippene kraftig de siste 10 årene.

Bruk av diesel og drivstoff til store maskiner var relativt likt de siste årene. Det er værforhold som styrer forbruket på disse maskinene.

Det har det siste året blitt sanert oljefyrer og oljetanker i kommunale bygg.

Disse er ikke lenger i bruk. Videre jobbes det meget effektivt for veien videre med energivennlige og effektive tiltak i bygg som tidligere har brukt olje som oppvarming. Det arbeides med kartlegging av energieffektivisering av kommunale bygg, dette vil medføre mindre forbruk av oppvarmingskilder.

Det er mye likheter for de fleste årene. Det er viktig å poengtere at dette er et eget klimaregnskap for Grimstad kommune. Vi rapporterer til Klimapartnere i tillegg, det er det som er gjeldende for kjøp av klimakvoter med mer. I tillegg starter kommunen opp arbeidet med Miljøfyrtårn og målet er at 1/3 av kommunens enheter resertifiseres i løpet av vinteren 2024 / 2025.

Administrasjonen jobber med å få ferdig kommunens første klimabudsjett for budsjettåret 2025. Ved hjelp av disse tiltakene ønsker man å få økt fokus på reduksjon i utslipp av klimagasser i alle deler av kommunens ansvarsområder.

Økonomisk oversikt

Bevilgningsoversikt drift

Tabellen viser konsolidert regnskap inkludert de kommunale foretakene. Det henvises det til foretakenes egne regnskap og årsberetninger for ytterligere informasjon. Årsmeldingen redegjør for Grimstad kommunes tall. For flere økonomiske oversikter henvises det til kommunens årsregnskap.

Linjenavn	Regnskap 2023	Reg budsjett 2023	Avvik 2023	Budsjett 2023	Regnskap 2022
Rammetilskudd	-805 307	-750 110	55 197	-755 354	-663 876
Inntekts- og formuesskatt	-761 169	-803 465	-42 296	-768 121	-873 214
Eiendomsskatt	-75 509	-74 900	609	-74 900	-72 695
Andre generelle driftsinntekter	-96 639	-95 892	747	-82 025	-61 498
SUM GENERELLE DRIFTSINNEKTER	-1 738 624	-1 724 367	14 257	-1 680 400	-1 671 282
Sum bevilgninger drift, netto	1 695 773	1 686 849	-8 924	1 615 850	1 581 633
Avskrivninger	96 219	84 628	-11 591	84 628	91 357
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	1 791 992	1 771 477	-20 515	1 700 478	1 672 990
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	53 368	47 110	-6 258	20 078	1 708
Renteinntekter	-58 156	-53 775	4 381	-49 975	-34 149
Utbytter	-45 635	-46 000	-365	-46 000	-23 042
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	21	0	-21	0	0
Renteutgifter	86 589	88 095	1 506	93 595	52 299
Avdrag på lån	75 234	76 750	1 516	76 750	66 270
NETTO FINANSUTGIFTER	58 053	65 070	7 017	74 370	61 378
Motpost avskrivninger	-96 219	-84 628	11 591	-84 628	-91 357
NETTO DRIFTSRESULTAT	15 202	27 552	12 350	9 820	-28 272
Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0
Overføring til investering	571	857	286	0	2 563
Avsetninger til bundne driftsfond	14 657	11 047	-3 611	4 845	9 311
Bruk av bundne driftsfond	-10 832	-4 407	6 425	0	-18 349
Avsetninger til disposisjonsfond	11 129	1 000	-10 129	16 000	49 414
Bruk av disposisjonsfond	-30 727	-36 049	-5 322	-30 665	-14 325
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGERELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-15 202	-27 552	-12 350	-9 820	28 614
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	342

Rammetilskudd

Rammetilskudd-posten består av tre elementer; rammeoverføringer, skjønnstilskudd og inntektsutjevning skatt.

I budsjettet for 2023 ble det lagt til grunn et rammetilskudd på 755,4 mill kr, fordelt på et rammetilskudd på 663,6 mill kr og en inntektsutjevning på 91,8 mill kr. Forutsetningene for disse størrelsene var forslag til statsbudsjett, som ble lagt frem av regjeringen i oktober 2022. De forutsetningene som ble lagt til grunn skulle vise seg å ikke holde gjennom året, og det har vært til dels store endringer i de sentrale overføringene til kommunen.

Lønnsoppgjøret i 2023 og ble en god del høyere en hva som var lagt til grunn i statsbudsjettet, og merkostnaden av lønnsoppgjøret ble kompensert kommunene i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett (RNB) som ble lagt frem mai 2023.

Allerede tidlig på året viste det seg at skatteinntektene nasjonalt var høyere enn hva som var lagt til grunn i statsbudsjettet. Den økte skatteinngangen medførte at det ble gjort store korrigeringer i de frie inntektene i forbindelse revidering av budsjettet i 1. tertialrapport. På grunn av merinntektene i skatteinngangen foreslo kommunedirektøren å økte skatteinntektene samtidig som inntektsutjevningen ble redusert. Samlet ble posten rammetilskudd redusert med 5,1 mill. kr, mens skatteinntektene ble oppjustert med 35,3 mill.kr

Rammetilskuddet og skjønnsmidler fra staten endte til sammen på 678,3 mill. kr, noe som var 4 mill kr høyere enn budsjett.

Inntektsutjevningen er en funksjon av forholdet mellom nasjonal og lokal skatteinngang. I det opprinnelige budsjettet ble det kalkulert med en inntekt på 91,8 mill kr på denne posten, posten ble justert ned med 16 mill kr etter vedtak i 1. tertialrapport. Grunnet en betydelig bedre skatteinngang nasjonalt og en lavere skatteinntekt lokalt ble overføringene knyttet til denne posten 51,2 mill. kr høyere enn budsjett. Endelig inntekt på inntektsutjevningen ble 127 mill. Kr mer enn inntekten i 2022.

Inntekts- og formueskatt

I statsbudsjettet for 2023 la regjeringen til grunn en negativ utvikling i skatteinntektene fra 2022 på - 9,1 %. I kommunens budsjett for 2023 var det dette som ble lagt til grunn. Det ble opprinnelig budsjettert med skatteinntekter på 768,1 mill kr i 2023.

Det viste seg tidlig på året at regjeringen hadde bommet på sine anslag på skatteinntektene for 2023. I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett (RNB) oppjusterte regjeringen skatteanslaget for 2023. Fra en negativ utvikling på - 9,1 % hevet de anslaget til en reduksjon på - 7,3 %. I forslaget til Statsbudsjett for 2024 ble anslaget på skatt i 2023 enda en gang hevet, forventningene på nasjonal utvikling var en reduksjons på - 5,7 %. Ved utgangen av året endte skatteinngangen på -4,7 %.

I forbindelse med 1. tertial rapport 2023 var det en positiv utvikling på skatteinngangen i kommunen, posten skatteinntekter ble da oppjustert med 35,3 mill. kr til 803,5 mill. kr. I siste halvår 2023 viste skatteinntektene en sviktende tendens, noe som ble kommunisert til kommunestyret. Ved utgangen av året viser regnskapet en inntekt på 761,2 mill. kr, et avvik på hele 42,3 mill. kr. . 31.12.2022 viste den nasjonale skatteinngangen en vekst på hele 12,7 %, eller 29 mrd kr høyere enn 2021. Den lokale skatteinngangen endte på 873,2 mill kr, eller en vekst på 19,1 % i forhold til skatteinngangen i 2021.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatteinntekten endte på 75,5 mill kr i 2023. Det er en økning på 2,8 mill kr sammenliknet med 2022. Budsjettet var på 74,9 mill kr og posten har en merinntekt på 0,6 mill kr. Økningen skyldes volumvekst, eiendomsskattesatsen har vært den samme i 2023 som i 2022.

Andre generelle inntekter

Hovedinntekten i denne samleposten er integreringstilskuddet og rentekompensasjoner innenfor ulike områder, men posten består også av andre mindre overføringer og tilskudd som er fordelt ut på spesifikke tiltak.

Integreringstilskuddet ble betydelig høyere enn opprinnelig budsjett, dette skyldes en høyere bosetting av flyktninger enn hva som ble lagt til grunn i budsjettet for 2023. Kommunestyret vedtok i desember 2022 å bostett 180 flyktninger i 2023, ved utgangen av 2023 viser bosettingstallene at det er bosatt 202 flyktninger. I budsjettet for integreringstilskudd var det lagt inn en forventning om å bosette 150, samme antall som ble bosatt i 2022. Opprinnelig budsjett på denne posten var på 76,35 mill. kr. Den ekstra ordinære situasjonen i blant annet Ukraina har medført en stor utfordring i budsjetteringen av arbeidet med motak og bosetting. I opprinnelig budsjettet var merkostnaden til bosettingen ikke fordelt ut på sektorene/enhetene, men kostnaden har blitt ført på et eget prosjektnummer som fortløpende har blitt kompensert i budsjettet. Regulert budsjett på posten Integreringstilskudd er justert i tråd med kostnadsnivået, regulert budsjett er på 90,2 mill. kr. Samlet inntekt endte på 88,55 mill. kr. Avviket her skyldes at det i utgangspunktet var satt noe for lite midler til å dekke kostnadene for bosetting av flyktninger som kom fra Ukraina

Rentekompensasjonsordningen var et tiltak Stortinget hadde for en del år siden, for å stimulere til investeringer innen områdene; skole og svømmehaller, kirkeordningen og omsorgsboliger/sykehjem. Det var budsjett med 4,6 mill kr på disse ordningene, den endelige inntekten

havnet på 6,2 mill kr. Høyere rentenivå er en medvirkende årsak til merinntekten. Etter hvert som årene går, vil disse kompensasjonene gradvis bli nedjustert

Økonomisk oversikt drift for Grimstad kommune

Linjenavn	Regnskap 2023	Reg budsjett 2023	Avvik 2023	Budsjett 2023	Regnskap 2022
Rammetilskudd	-805 307	-750 110	55 197	-755 354	-663 876
Innteks- og formuesskatt	-761 169	-803 465	-42 296	-768 121	-873 214
Eiendomsskatt	-75 509	-74 900	609	-74 900	-72 695
Andre skatteinntekter	-234	-205	29	-205	-237
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-96 405	-95 687	718	-81 820	-61 261
Overføringer og tilskudd fra andre	-368 172	-313 046	55 126	-178 832	-302 514
Brukerbetalinger	-51 904	-53 378	-1 475	-54 460	-49 705
Salgs- og leieinntekter	-156 571	-139 554	17 017	-139 534	-139 618
SUM DRIFTSINNTEKTER	-2 315 270	-2 230 345	84 925	-2 053 226	-2 163 119
Lønnsutgifter	1 163 833	1 146 612	-17 221	1 007 886	1 057 230
Sosiale utgifter	268 480	271 335	2 855	264 071	257 117
Kjøp av varer og tjenester	692 663	631 062	-61 600	606 038	619 936
Overføringer og tilskudd til andre	147 443	143 817	-3 626	110 682	139 187
Avskrivninger	96 219	84 628	-11 591	84 628	91 357
SUM DRIFTSUTGIFTER	2 368 638	2 277 455	-91 184	2 073 305	2 164 827
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	53 368	47 110	-6 258	20 078	1 708
Renteinntekter	-58 156	-53 775	4 381	-49 975	-34 149
Utbytter	-45 635	-46 000	-365	-46 000	-23 042
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-1	0	1	0	0
Renteutgifter	86 589	88 095	1 506	93 595	52 299
Avdrag på lån	75 234	76 750	1 516	76 750	66 270
NETTO FINANSUTGIFTER	58 032	65 070	7 038	74 370	61 378
Motpost avskrivninger	-96 219	-84 628	11 591	-84 628	-91 357
NETTO DRIFTSRESULTAT	15 181	27 552	12 371	9 820	-28 272
Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0
Overføring til investering	571	857	286	0	2 563
Avsetninger til bundne driftsfond	14 657	11 047	-3 611	4 845	9 311
Bruk av bundne driftsfond	-10 832	-4 407	6 425	0	-18 349
Avsetninger til disposisjonsfond	11 129	1 000	-10 129	16 000	49 414
Bruk av disposisjonsfond	-30 727	-36 049	-5 322	-30 665	-14 325
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-15 202	-27 552	-12 350	-9 820	28 614
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR		0	21	0	342

Pensjonskostnader

Pensjonskostnadene (KLP og SPK) ble i regnskap 2023 kr. 24,1 mill. lavere enn budsjettert. Dette betyr ikke at utgiftene/premiene som ble betalt til disse pensjonskassene ble lavere. Både KLP og SPK «utjevner» kostnadene over flere år overfor kommunene. Differansen mellom utgifter (som må betales) og kostnader (som regnskapsføres), kalles premieavvik. I 2023 var denne differansen rekordstor for Grimstad kommune. Kr. 29,2 mill. (av tidligere års premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift) ble belastet kommuneregnskapet, mens kr. 143,2 mill. kr. ble inntektsført samme regnskap. Differansen på kr. 114,0 mill. ble dermed ført mot kommunens balanse, og altså ikke kostnadsført driftsregnskapet. Men utgiftene/premiene måtte betales, så kommunens kontantbeholdning sank tilsvarende. Premieavviket fra 2023 blir deretter belastet driftsregnskapene fom. 2024 med 1/7 del (kr. 16,3 mill.) årlig framover, mens kommunens balanse godskrives tilsvarende.

Finansposter

Renteinntektene ble kr 58,2 mill. som er kr 4,4 mill. høyere enn budsjettert. Dette skyldes høyere innskuddsrente enn budsjettert og dels at utbetalinger til løpende investeringsprosjekter ble mindre enn forutsatt. Inntektsført utbytte i 2023 ble kr 45,6 mill. mot et budsjettert utbytte på kr 46,0 mill. Utbytteinntektene skriver seg i hovedsak utbytte fra kommunens eierandel i Å Energi AS som besluttet utbetaling i størrelse som forventet.

Renteutgiftene i 2023 ble kr 86,6 mill. mot budsjett på kr 88,1 mill. Noe lavere låneopp-trekk enn forutsatt trakk ned rentekostnadene. Kommunen søker å tilpasse sine låneopptak av nye investeringslån til utviklingen i investeringsprogrammet. Kommunens opplevde i 2023 høyere markedsrenter enn budsjettert, men aktiv gjeldsforvaltning og rentesikringer av kommunens låneportefølje, bidro til å holde rentekostnadene nede. Avdrag på kommunes lån utgjorde i 2023 kr 75,2 mot budsjettert kr 76,8.

Sammenliknet med 2022, økte nettofinansutgifter med kr 4,2 mill i 2023. Hovedårsaken til dette er økte avdrag og den underliggende utviklingen i rentemarkedet, som dels ble utlignet ved høyere utbytte fra Å Energi AS. For mer informasjon om finanskostnadene henvises det til finansvedlegget.

Økonomiske måltall:

I hht til Kommunelovens §14-1 skal "kommunene forvalte sin økonomi slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid". Grimstad kommune har i den forbindelse vedtatt økonomiske måltall. Kommunestyret skal i hht til kommuneloven 14-2c vedta finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi.

Kommunestyret har i forbindelse med budsjett-behandlingen vedtatt følgende måltall: Resultatgrad >0,5%, gjeldsgrad <120% og disposisjonsfond >7%. For 2023 har Grimstad kommune et negativt årsresultat på -0,003%, en gjeldsgrad på 62% og størrelse på disposisjonsfond på 12,7%. Grimstad kommune oppfylder 2 av 3 økonomiske måltall (gjeldsgrad og disposisjonsfond) i 2023, men resultatgraden er ikke oppfylt.

KOSTRA-og effektivitetsanalyse

Oppsummering KOSTRA- og effektivitetsanalyse. Grimstad kommune 2023. Kilde: KOSTRA/KDD/TF

Tjenesteområde	Mer-/mindreforbruk 2023 (mill. kr) sammenlignet med		
	Landsgjennomsnittet	«Normert nivå»	«Normert og inntektsjustert nivå»
Barnehage	-21,4	-30,1	-10,8
Administrasjon	-40,1	-34,4	-24,7
Landbruk	-1,2	0,0	0,3
Grunnskole	5,8	-24,4	6,5
Pleie og omsorg	-9,8	40,4	82,4
Kommunehelse	-18,8	-14,8	-7,9
Barnevern	-8,4	-10,0	-4,5
Sosialtjeneste	-15,9	-9,7	-2,7
Sum	-109,8	-83,0	38,6

Telemarksforskning har utarbeidet en KOSTRA- og effektivitetsanalyse som skal illustrere hvordan kommunens ressursbruk på sentrale tjenesteområder harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser, dvs. vi tar hensyn til både beregnet utgiftsbehov og reelt inntektsnivå (målt som korrigerede frie inntekter).

Våre beregninger viser at Grimstad kommune, på de sentrale tjenesteområdene som inngår i inntektssystemet, hadde mindretgifter i forhold til landsgjennomsnittet på 109,8 mill. kr i 2023. Da er det ikke hensyntatt verken for at kommunen hadde et lavere beregnet utgiftsbehov enn «gjennomsnittskommunen» (ca. 1 prosent i 2023), eller

at kommunen hadde 7 prosent lavere inntektsnivå enn landsgjennomsnittet (tilsvarende om lag 121,6 mill. kr i 2023).

•Beregningene viser at Grimstad kommune samlet sett hadde merutgifter på 38,6 mill. kr i forhold til kommunens «normerte og inntektsjusterte nivå» i 2023.

Likestilling og mangfold

Lovens og myndighetenes mål

Likestillingsloven har som mål å oppnå full likestilling. Kvinner og menn skal få samme muligheter, og handlinger er ulovlige dersom de stiller kvinner og menn ulikt på grunn av kjønn. Likestillingsloven legger føringer for at det skal arbeides aktivt og planmessig for likestilling mellom kjønnene.

Offentlige myndigheter skal arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering innen sitt virkeområde. Det skal tilbys likeverdige tjenester til hele befolkningen, og tjenestene skal treffe alle med hensyn til blant annet kjønn, minoriteter og funksjonsevne.

Kommunens ansatte

Grimstad kommune ønsker å fremme likestilling, og sikre like muligheter og rettigheter. Videre skal man hindre diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion og livssyn.

Grimstad kommune arbeider aktivt for likestilling, inkludering og mangfold. Det arbeides for å få en jevn kjønnsbalanse mellom kvinner og menn, samt å redusere ufrivillig deltid. Kommunen arbeider for å oppnå mangfold i personalet, slik at organisasjonen gjenspeiler befolkningen.

Grimstad kommune har per 31.12.22 1 661 fast ansatte som dekker 1 418 årsverk, med en kvinneandel på 75 prosent.

Kjønnsbalanse etter sektor

Fordeling mellom menn og kvinner mellom sektorene er tradisjonell, med hovedvekt av kvinner både i helse- og omsorgssektoren og i oppvekstsektoren. Kjønnsfordelingen mellom sektorene er normal i en kommune, og henger sammen med tradisjonelle valg av yrker.

Grimstad kommune har en utfordring i å øke andelen av menn i oppvekstsektoren og i omsorgsyrkene. På nasjonal basis blir det stadig flere kvinnelige ledere, spesielt i mellomstadiet. I Grimstad er kvinnelige ledere i flertall på alle nivå.

Kjønnsbalanse etter sektor i %	2021		2022		2023	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Grimstad totalt	22	78	23	77	24	76
Støttefunksjoner	30	70	43	57	46	54
Helse og omsorg	15	85	16	84	15	85
Kultur og oppvekst	18	82	16	84	16	84
Samfunn og miljø	67	33	69	31	66	34
Ledernivå	37	63	39	61	42	58

Stillingsstørrelse

Antall ansatte med deltidsstillinger i kommunen er fortsatt stor, men arbeidet med heltidskultur ser ut til å føre utviklingen i ønsket retning. Per 1. desember 2021 arbeidet 50% av de ansatte i Grimstad i 100 prosent stilling.

Pr. 1. desember 2022 er andelen ansatte i 100 prosent stilling kommet opp i 51,9 prosent. Pr. 1 desember 2023 er andelen ansatte i 100% stilling 57,5 prosent. Blant kvinner har andelen i 100 prosent stilling i samme periode økt fra 44,6 % til 53,3 %.

Stillingsstørrelse per ansatt	Kjønn	Årstall 2021		2022		2023	
		Antall ansatte	Prosent	Antall ansatte	Prosent	Antall ansatte	Prosent
0 - 24,9%	Kvinner og menn	124	7,6	113	6,8	109	6,3
	Kvinner	98	7,9	83	6,5	80	6,2
	Menn	26	7,0	30	7,7	29	6,7
25 - 49,9%	Kvinner og menn	91	5,6	96	5,8	83	4,8
	Kvinner	71	5,7	75	5,9	61	4,7
	Menn	20	5,3	21	5,4	22	5,1
50 - 74,9%	Kvinner og menn	330	20,4	295	17,7	263	15,2
	Kvinner	293	23,5	259	20,3	215	16,5
	Menn	37	9,9	36	9,2	48	11,0
75 - 99,9%	Kvinner og menn	265	16,3	298	17,9	282	16,3
	Kvinner	229	18,4	264	20,7	251	19,3
	Menn	36	9,6	34	8,7	31	7,1
100%	Kvinner og menn	811	50,0	864	51,9	998	57,5
	Kvinner	556	44,6	593	46,5	693	53,3
	Menn	255	68,2	271	69,1	305	70,1

Gjennomsnittlig stillingsstørrelse for kommunens ansatte er 83 prosent (KS PAI-register). Flere av de ansatte har kombinerte stillinger, dvs. flere stillinger innen kommunen, men i ulike enheter.

I tabellen under vil slike stillingskombinasjoner være slått sammen i kolonnesettet 'Ansatte' slik at den ansattes samlede stillingsstørrelse ligger til grunn for beregningen.

Sektor	Heltid/deltid	Stillinger			Ansatte			
		Antall stillinger	Andel av stillinger i sektoren	Gjennomsnittlig størrelse på stilling	Andel av ansatte i sektoren	Stillingsstørrelse per ansatt	Ansatte	Årsverk
Alle	Alle	1846		78%		83%	1735	1440
	Deltid	884	48%	54%	42%	60%	737	442
	Heltid	962	52%	100%	58%	100%	998	998
Administrasjon	Alle	69		97%		97%	69	67
	Deltid	6	9%	67%	9%	67%	6	4
	Heltid	63	91%	100%	91%	100%	63	63
Undervisning	Alle	539		74%		86%	468	400
	Deltid	277	51%	50%	42%	65%	196	128
	Heltid	262	49%	100%	58%	100%	272	272
Barnehager	Alle	88		86%		88%	86	75
	Deltid	35	40%	64%	36%	66%	31	20
	Heltid	53	60%	100%	64%	100%	55	55
Helse/pleie/omsorg	Alle	890		76%		78%	867	673
	Deltid	497	56%	56%	53%	58%	461	267
	Heltid	393	44%	100%	47%	100%	406	406
Samferdsel og teknikk	Alle	124		86%		87%	122	106
	Deltid	24	19%	27%	16%	22%	20	4
	Heltid	100	81%	100%	84%	100%	102	102
Annet	Alle	136		86%		90%	131	118
	Deltid	45	33%	59%	28%	64%	37	24
	Heltid	91	67%	100%	72%	100%	94	94

Likelønn

Lønnspolitikken i Grimstad kommune utøves gjennom løpende lønnsfastsettelse ved rekruttering, og tariffestede lønnsforhandlinger/lønnsreguleringer. Lønn fastsettes ved tilsetning og ved lokale forhandlinger på grunnlag av bestemmelsene i hovedtariffavtalen (HTA). Avtaleverket er kjønnsnøytralt, med lik avlønning uavhengig av kjønn. Grimstad kommunes lønnspolitiske plan fremhever at den lokale lønnspolitikken skal bidra til at kvinner og menn likebehandles i vurdering av lønn og avansement.

Kvinner har tradisjonelt utdannet seg oftere innen omsorg og undervisning, og menn innen teknikk, naturvitenskap og ledelse. Grimstad kommune er ikke lenger like tradisjonell når det gjelder kjønnsfordeling i de ulike stillingsgrupper. Hovedvekten av sykepleiere, helsefagarbeidere og førskolelærere er kvinner, mens vi finner stadig flere kvinner i mer tekniske og naturfaglige yrker og i lederposisjoner.

Avlønning til hoveddelen av kommunes ansatte skjer i hovedsak via innplassering i garantilønnstabellen i tariffområdet, som fastsettes via sentrale forhandlinger. Dette omfatter ufaglærte, faglærte og høyskolegrupper som sykepleiere, vernepleiere, sosionomer og undervisningspersonell. Dette er grupper som har sentralt fremforhandlet garantilønnsnivå basert på kjønnsnøytrale kriterier som ansiennitet og utdanning. Vi ser at det er en jevn fordeling av lønn mellom kjønnene når de gjelder utdanning og stillingskategori. Tabellen nedenfor viser kvinners andel av menns lønn. Her er det spesielt linjene stillingsgruppe og stillingskode som gir et godt bilde, da tallene her er justert for forskjeller som oppstår på grunn av yrkesvalg. Tabellen er hentet fra KS' PAI-register.

Lønnsforhold justert for ulike faktorer. Grimstad kommune.

Gjennomsnittlig fortjeneste pr. månedsverk og gjennomsnittlig grunnlønn pr. månedsverk for kvinner i prosent av menns lønn. Tall pr. 1.12.2021, 1.12.2022 og 1.12.2023.

Justert for	Årstall 2021		2022		2023	
	Kvinnens månedstjeneste i prosent av menns	Kvinnens grunnlønn i prosent av menns	Kvinnens månedstjeneste i prosent av menns	Kvinnens grunnlønn i prosent av menns	Kvinnens månedstjeneste i prosent av menns	Kvinnens grunnlønn i prosent av menns
Ujustert	95,9	95,3	96,5	96,1	97,4	97,9
Alder	95,9	95,3	96,5	96,1	97,4	97,9
Stillingsgruppe	98,5	99,3	99,7	100,2	99,1	100,6
Stillingskode	98,9	98,6	98,4	99,1	97,4	99,6
Utdanning	97,6	99,4	98,7	100,0	101,1	103,6

Tallene uttrykker hva kvinners lønn som andel av menns lønn ville vært dersom kvinner og menn hadde hatt samme årsverksfordeling innenfor hver av variablene det er justert for. Tallene justert for stillingsgruppe eller stillingskode bør brukes som mål på kjønnsforskjell i lønn, siden tallene i stor grad holder utenfor den delen av lønnsforskjellen som skyldes ulike yrkesvalg.

Pågående og planlagte aktiviteter

Grimstad har i kommuneplanen vedtatt et satsingsområde om å være et inkluderende samfunn på tvers av generasjoner, kulturell bakgrunn og sosiale lag. Sosial tilhørighet handler om å få være deltaker i samfunnet på likeverdige vilkår, uavhengig av funksjonsevne og ressurser. For at alle skal kunne delta i samfunnslivet må vi ta hensyn til språk og kulturforskjeller.

Livsfasepolitikk

Kommunen skal tilrettelegge for alle livsfaser, så langt det er mulig. Det er samtidig slik at all tilrettelegging er midlertidig. Det viktigste virkemiddelet for utøvelse av livsfasepolitikk, er god dialog mellom leder og medarbeider. Kommunen satser på å bevisstgjøre lederne, og videreutvikle ledernes relasjons- og dialogkompetanse.

Kompetanseutvikling

Kommunen har et godt regelverk for utdanningspermisjoner, og arbeider for å utvikle en god praksis, slik at ansatte gis mulighet for etter- og videreutdanning. Dette er med på å heve utdanningsnivået blant de ansatte.

Kommunen legger til rette for god opplæring på arbeidsplassen, på alle nivå. Det er fokus på veiledning, kurs, lederopplæring og læring på digitale plattformer.

Tiltak når det gjelder til etnisitet

Virksomheter som ønsker å registrere opplysninger om andel ansatte med etnisk minoritetsbakgrunn eller nedsatt funksjonsevne, må gjøre dette anonymt, og det må være frivillig å registrere opplysningene. I tillegg må slike opplysninger oppbevares som sensitive personopplysninger, og Datatilsynet skal rådføres. Grimstad kommune har ansatte med ulik etnisk bakgrunn og fra mange nasjonaliteter, men har ikke registrerte opplysninger om ansattes nasjonalitet. Det er derfor ikke mulig å rapportere på antall ansatte med minoritetsbakgrunn.

Grimstad kommune ønsker å fremme likestilling og sikre like muligheter og rettigheter, hindre diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion og livssyn. Ved rekruttering oppfordres alle kvalifiserte personer til å søke, uavhengig av kulturell bakgrunn, alder, kjønn og funksjonsevne. Kommunen ønsker å sikre likeverdig behandling i intervju situasjonen.

Tilrettelegging for ansatte når det gjelder religiøse høytidsdager, gir arbeidstaker rett på inntil to dager fri i forbindelse med religiøse høytidsdager for sin religion, jamfør lov om trudemssamfunn og ymist.

Tiltak i forhold til funksjonsevne

Grimstad kommune er en IA-bedrift. Det arbeides godt med tilrettelegging og omplassering slik at ansatte med nedsatt funksjonsevne kan bruke sin restarbeidsevne fremfor uførhet. Ved rekruttering oppfordres alle kvalifiserte personer til å søke, uavhengig av kulturell bakgrunn, alder, kjønn og funksjonsevne.

Heltidskultur

Kommunen arbeider med å redusere ufrivillig deltid, og å øke stillingsstørrelser for at flest mulig skal få tilbud om full stilling. Grimstad har retningslinjer for redusert bruk av deltid slik at flest mulig skal få tilbud om full stilling.

Inn i jobb

Grimstad kommune ble med i Inn i Jobb-prosjektet høsten 2021. Inn i Jobb er et samarbeid mellom KS, NAV og arbeidstakerorganisasjonene i kommunal sektor.

Målet er å gi drahjelp til kommunene i arbeidet med å redusere utenforskap blant unge, og samtidig få tilgang på tiltrengt arbeidskraft.

Sykefravær

Kommunens målsetting for sykefravær i 2023 var 8%.

Samlet sykefravær for Grimstad kommune i 2023 utgjorde 10,4 prosent, med et langtidsfravær på 7,8 % og korttidsfravær på 2,6 %.

Tallene som rapporteres korrigeres for ferie (prosent av antall mulige dagsverk).

Det betyr at fraværet i juli måned blir kunstig høyt.

I hele 2023 lå fraværet i kommunen på over 8%. Den største stigningen så vi fra august og ut året.

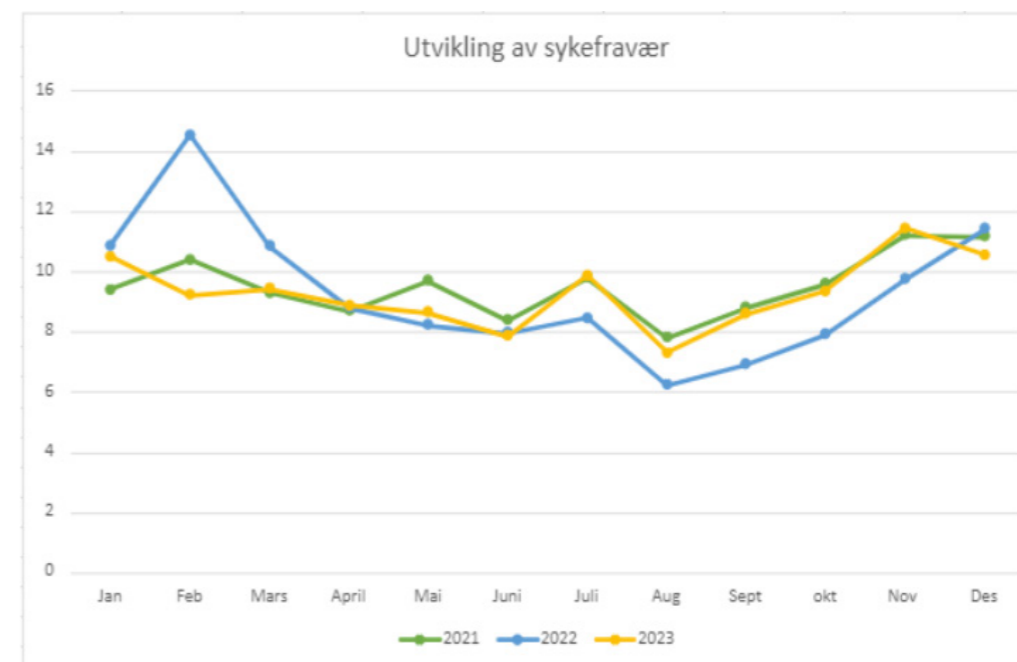
Ifølge NAV, ser man samme tendens i arbeidslivet generelt. NAV tallene for 2023 viser at fraværet steg gjennom hele 2023. Økningen var størst blant unge. 30 % av denne gruppas sykefravær skyldes psykiske lidelser.

«Sykefravær grunnet psykiske lidelser har økt gradvis helt siden 2004, men etter utbruddet av koronapandemien har vi sett en brattere stigning. Siden 2020 har sykefraværsdager med psykiske lidelser økt med 32 prosent, sier NAV direktør Hans Christian Holte, 29.02.24»

Ifølge SSB er sykefraværet i Norge for 2023 det høyeste siden slutten av pandemien.

«Sykefraværet økte betydelig under pandemien, og har fortsatt å øke også etterpå. Vi ser fremdeles ingen tegn til at sykefraværet er på vei tilbake til nivåene fra før pandemien, sier NAV direktør Hans Christian Holte, 29.02.24»

Når vi sammenligner fraværet for 2023 med våre nabokommuner i vest, ligger Grimstad kommune omtrent på samme nivå som disse.

Korttid/langtid

Det totale fraværet for 2023 fordeler seg med et langtidsfravær (over 16 dager) på 7,8 prosent og korttidsfravær (under 16 dager) på 2,6 prosent.

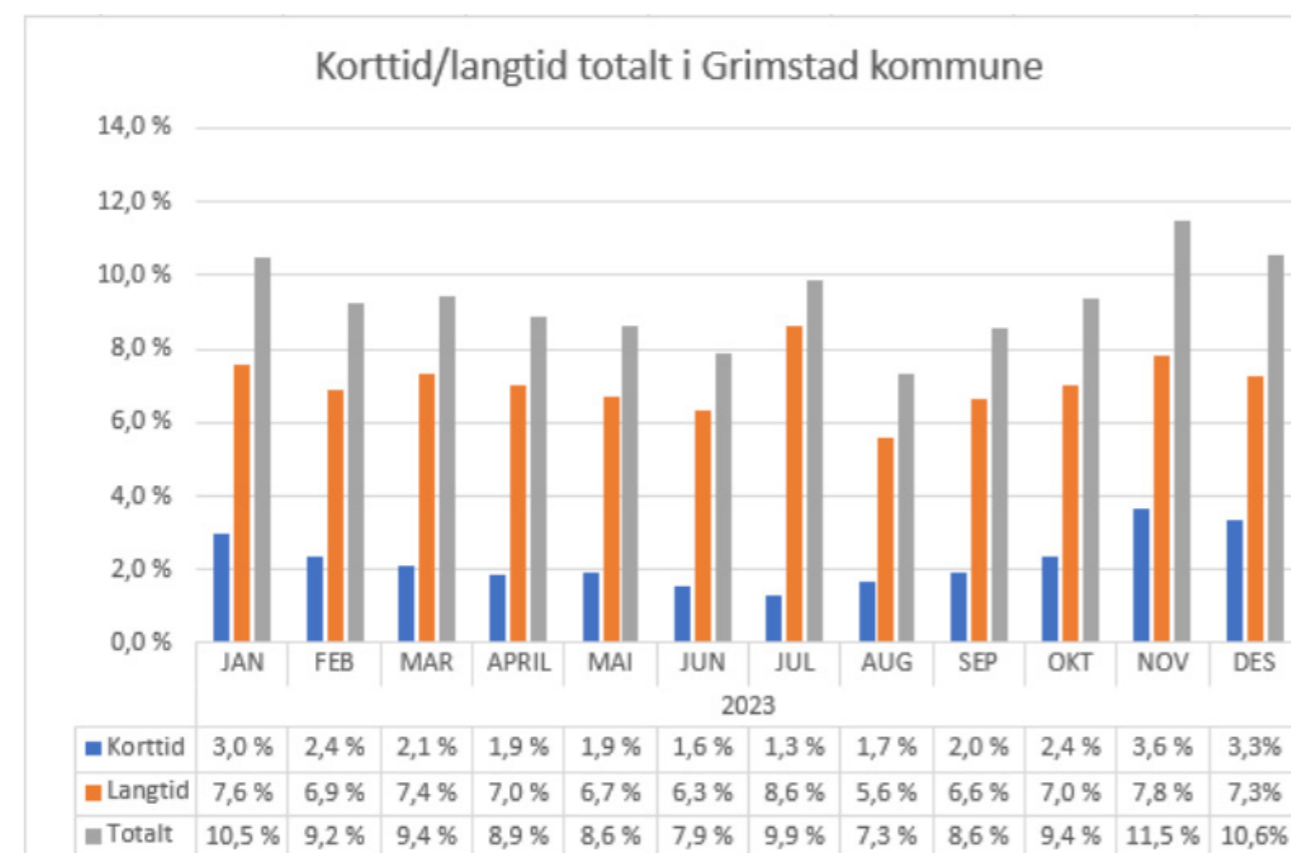
Forholdet mellom korttids- og langtidsfravær i GK har vanligvis ligget på +/- 2% og +/- 7%.

For 2023 var korttidsfraværet i perioder vesentlig høyere en +/- 2%. En forventet smittebølge både i begynnelsen og slutten av året rammet også kommunen med høyt korttidsfravær.

Dette samsvarer med NAV sine tall. Det egenmeldte sykefraværet økte mer enn det legemeldte. Fra 3. til 4. kvartal i 2023 økte egenmeldt sykefravær med 13 %. Samtidig økte legemeldt sykefravær med kun 2 %. Denne utviklingen er omtrent lik for både kvinner og menn.

«Økningen i det samlede sykefraværet drives mest av økningen i egenmeldt sykefravær. Den samme utviklingen har vi sett gjennom hele året. Totalt har egenmeldt sykefravær økt med en fjerdedel i 2023, sier Køber i SSB».

Sykefravær pr.sektor vises under sektorkapitlene.

Følgende forbyggende tiltak har vært fokus i 2023;

- Verktøykasse nærvær – «leder før lege».
- Fokus på ledelse og godt partssamarbeid – HMS gruppe, HMS dag og lederopplæring/ lederskole.
- Tett samarbeide med bedriftshelsetjenesten om forebyggende tiltak.
- Gode rutiner for rask og tett oppfølging av alt sykefravær generelt.
- Innføring av bransjeprogrammene "En bra dag på jobb" som en del av IA-avtalen.
- Jevnlige 1:1 samtaler mellom leder og ansatt.
- Kontinuerlig arbeid med HMS/IA plan i alle enheter og avdelinger.

I tillegg har vi følgende etablerte arenaer og tilbud:

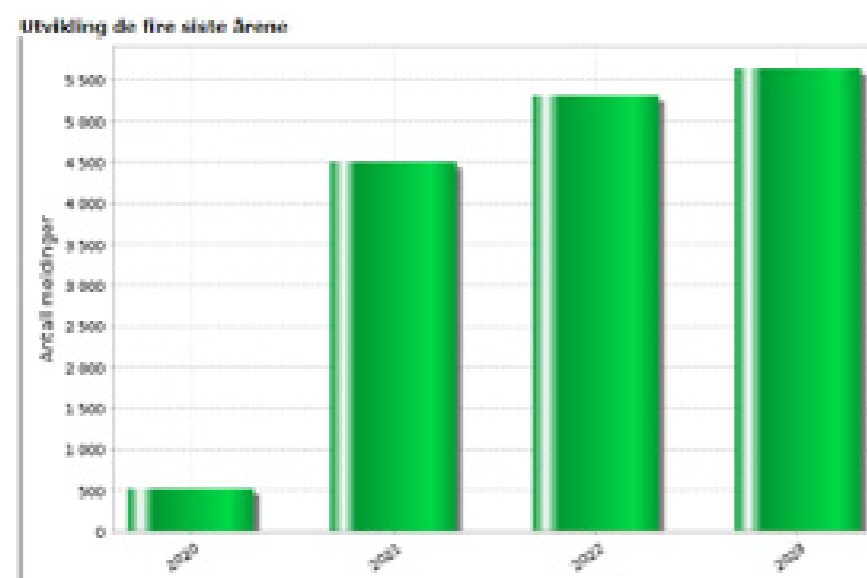
- Dialogplassen - HR i samarbeid med NAV legger til rette for dialogmøter hver 14.dag.
- Fagstøtte IA/HMS – IA/HMS bistår ledere/ enheter med utfordringer innenfor IA/HMS området.
- Lokale HMS grupper - nærværarbeid, tiltak og plan for sykefraværarbeidet er sentrale temaer.
- Bedriftshelsetjenesten skal minimum ha ett årlig møte med HMS gruppen på hver arbeidsplass.
- NAV arbeidslivssenter – bistår i prosessarbeid, bransjeprogram, ekspertbistand, lederstøtte mm.
- Omplussinger som tilrettelegging når det er nødvendig og mulig - HR bistår.

Internkontroll, HMS, informasjonssikkerhet og beredskap

HMS/IA-planen som ble etablert i 2021, blir videreført i perioden fram til 2024. Målsettingene for HMS-arbeidet står uendret og representerer et kontinuerlig fokus og en måte å arbeide på.

- Alle ansatte skal oppleve at HMS er en prioritert del av arbeidshverdagen
- Kommunen skal ha oversikt over virksomhetens risikobilde og håndtere dette gjennom risikovurdering og målrettede tiltak
- Kommunen skal ha et levende rapporteringssystem som sikrer kontinuerlig forbedring og læring på tvers i organisasjonen
- HMS-dokumentasjon skal være oversiktlig og lett tilgjengelig

I 2023 har vi hatt stort fokus på emosjonelle og relasjonelle arbeidsmiljøeksponeringer. Risikovurderinger av denne typen belastninger, i tillegg til risikovurderinger av vold og trusler om vold, begynner å bli godt innarbeidet og oppleves svært nyttige.

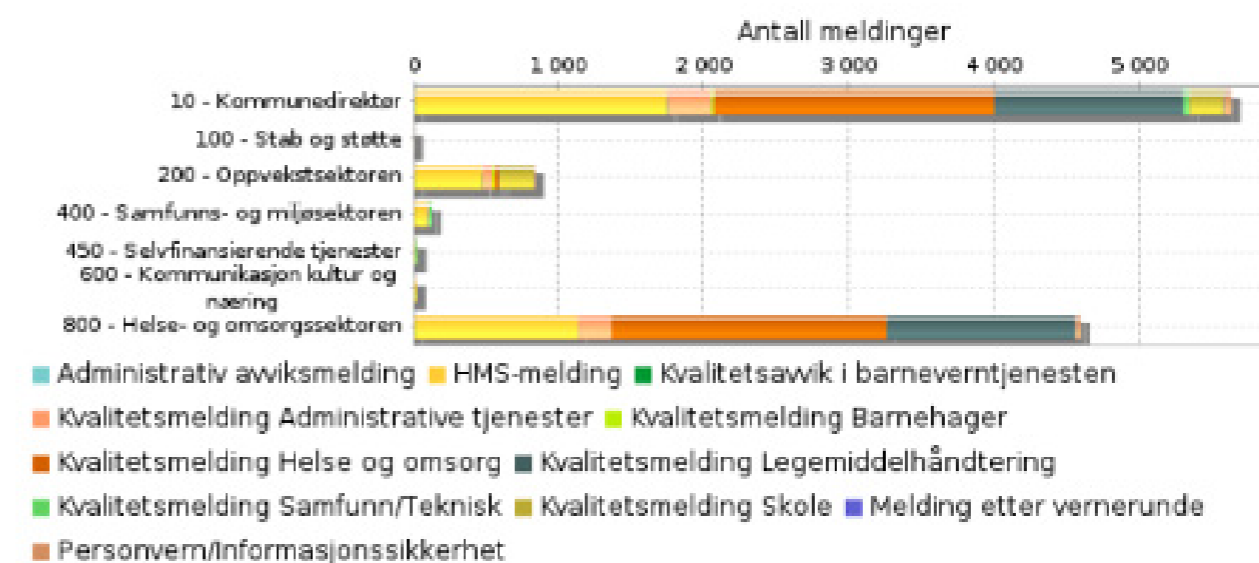
Ca. 1/3 av meldingene er HMS-meldinger (vårt eget arbeidsmiljø) og 2/3 kvalitetsmeldinger.

Vi ser fortsatt at fokuset på HMS arbeid og økende hendelsesrapportering gir helse, miljø og sikkerhet et større og mer konkret og relevant innhold i linjen.

HMS-opplæring Vi gjennomførte ett HMS-kurs, tidligere 40-timers kurs, høsten 2023 og opplever at vi er ajour i forhold til nye verneombud, ledere og nye medlemmer i arbeidsmiljøutvalget. Neste kurs er planlagt høsten 2024

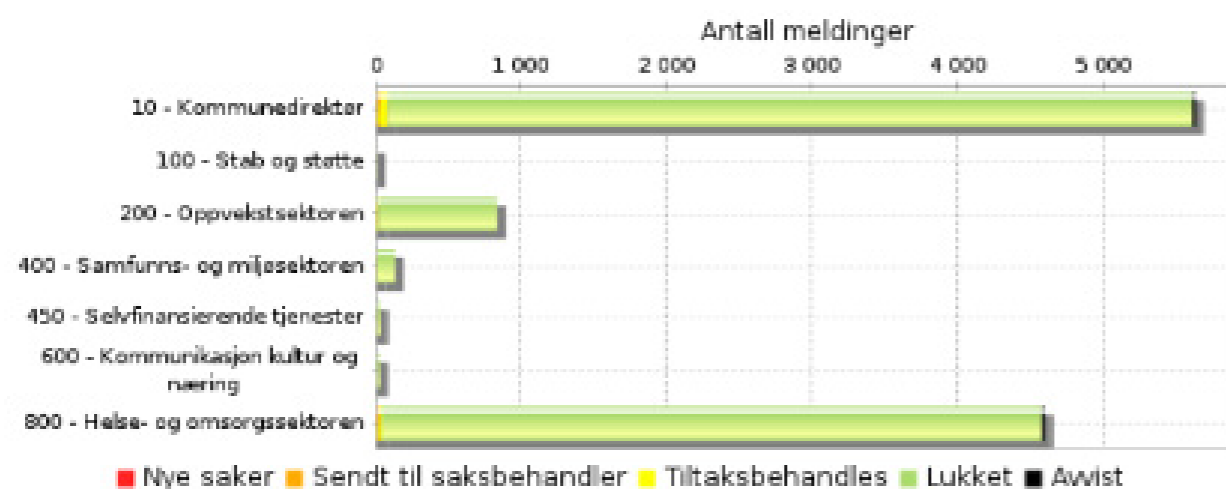
Innrapportering av meldinger Graf fra kvalitets-systemet QM+, utvikling totalt for både Kvalitet og HMS fra 2020-2023. Vi ser fortsatt en økning i innrapportering og dette er vi svært tilfredse med.

Oversikt etter skjemaer i 2023

Som tidligere er Helse- og omsorgssektoren den største bidragsyteren, men de andre sektorene følger etter. Både i Helse- og omsorg og i Oppvekst representerer HMS-området «Vold og trusler om vold» den største andelen HMS-meldinger. Dette er det stort fokus på i norske kommuner og Arbeidstilsynet etterspør gode risikovurderinger på flere nivåer. Dette blir dermed også et satsningsområde utover i 2024.

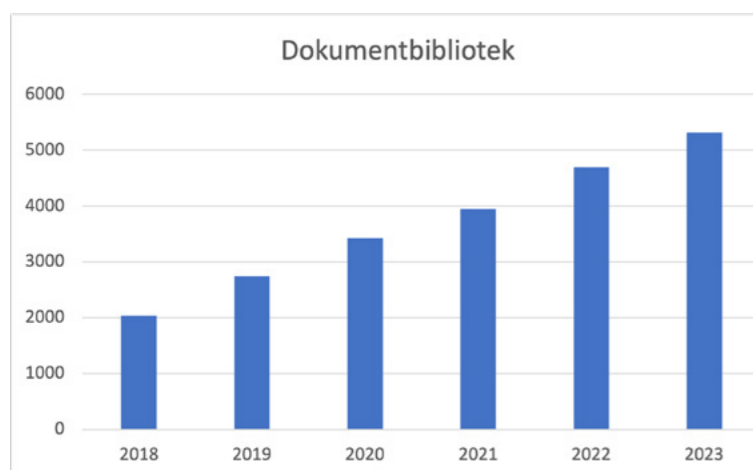
Oversikt etter status for saksbehandling

QM+ ivaretar oversikt over status i saksbehandling, og sikrer at meldinger behandles innen kortest mulig tid. Dersom saksbehandling ikke er påbegynt innen 14 dager, vil meldingen eskalere

til leders leder som blir varslet om forholdet via mail i Outlook. Dette bidrar til at det ikke bygger seg opp et etterslep med ubehandlede meldinger.

Internkontroll

Dokumentbiblioteket i QM+ har som formål å etablere og vedlikeholde en oversiktlig og enhetlig struktur i kommunens styrende dokumenter. Alle sektorer har fokus på arbeidet med å få sine retningslinjer og rutiner inn i dette kvalitetssystemet, selv om fremdriften på dette i sektorene er noe ulikt. Samlet sett er det en positiv utvikling, og det er kontinuerlig arbeid som bidrar til at medarbeiderne enkelt har tilgang til oppdaterte retningslinjer og rutiner i sitt arbeid. Figuren viser utviklingen i antall retningslinjer og rutiner i kvalitetssystemet for kommunen.

Beredskap

Det har vært fokus på totalforsvaret også i 2023. Totalforsvaret er en fellesbetegnelse for det militære forsvaret og den sivile beredskapen i Norge. Dette omfatter gjensidig støtte og samarbeid mellom sivil og militær side for å forebygge, planlegge for, og håndtere kriser i fred, sikkerhetspolitiske kriser, væpnet konflikt og krig. Kommunen har deltatt på flere konferanser og samlinger for kompetanseheving på dette området. Kommunen deltok også i planleggingen og forberedelsene til øvelse Jøssing, en militærøvelse med 4200 soldater som Agder og Rogaland heimevernsdistrikt 08 gjennomførte fra 6.-24.mars.

Egenberedskap er fundamentalt for innbyggerne i en kommune fordi det styrker individenes og familienes evne til å håndtere ulike kriser og nødsituasjoner. Ved å ha grunnleggende kunnskap om og forberedelser for egenberedskap, kan innbyggerne bidra til sin egen sikkerhet, samt avlaste offentlige ressurser slik at disse kan fokusere på de mest kritiske behovene i en kritesituasjon.

Egenberedskapsuka er en landsdekkende kampanje som gjennomføres av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) i samarbeid med kommunene i landet. Også i 2023 bidro kommunen med forskjellige aktiviteter.

Egenberedskapsuka ble gjennomført med utstilling på rådhuset og biblioteket, med informasjon til innbyggerne våre på mange språk. På Oddensenteret bidro Norske Kvinners Sanitetsforening sin omsorgsberedskapsgruppe, Norsk Totalforsvarsforum og kummunen med

god og nyttig informasjon om egenberedskap. Det ble informert om egenberedskap på kommunens nettside og sosiale media. Selv om innbyggerne har økt kjennskap til egenberedskap og hvilke anbefalinger som er gitt, er det fortsatt mange som ikke har et egenberedskapslager. Dette viser at det fortsatt er viktig å ha fokus på egenberedskap.

Det ble gjennomført en stor LRS-øvelse (Lokal Redningsentral-øvelse) i Lillesand og Grimstad 20.september.

En LRS-øvelse (Lokal Redningsentral-øvelse) er en beredskapsøvelse hvor målet er å styrke samarbeidet og koordineringen mellom ulike nødetater og støttefunksjoner under redningsoperasjoner. Aktører involvert i øvelsen var politi, brannvesen, helsepersonell, Redningsselskapet, Sivilforsvaret Sørlandets sykehus, frivillige organisasjoner, og kommunale etater. Øvelsen fokuserte på koordinering, kommunikasjon og effektiv bruk av ressurser. Hensikten var å identifisere styrker og svakheter i eksisterende beredskapsplaner, forbedre samarbeidet mellom forskjellige enheter, og øke den generelle beredskapen til å håndtere reelle nødsituasjoner på en effektiv måte. I kommunen deltok kriseledelsen, publikumstjenesten, presse- og informasjonstjenesten og alle teamene i evakuerte- og pårørendesenter (EPS). Det var en nyttig øvelse å delta på, hvor vi fikk trent på planverket og samarbeidet med andre aktører.

Informasjonssikkerhet

Grimstad kommune har i løpet av 2023 arbeidet med å etterleve kravene Datatilsynet kom med i sitt vedtak etter sitt stedlige tilsyn 09.02.23. Kommunen har hatt tre leveranser som svarer ut det Datatilsynet har etterspurt; to leveranser i 2023 og en avsluttende leveranse i 2024.

I ettertid har organisasjonen arbeidet med å operasjonalisere nye retningslinjer og rutiner i henhold til krav fra Datatilsynet. Det har i løpet av året blant annet kommet ny sikkerhetsinstruks for IT. Utfordringen for mange kommuner har tidligere vært å effektivere og holde ved like en instruks på IT og få alle ansatte til å lese og forstå innholdet. Instruksen tar utgangspunkt i Foreningen Kommunal informasjonssikkerhet sine maler (KiNS). Disse malene er utarbeidet av samarbeidende kommuner og Datatilsynet. For å sikre at våre medarbeidere har lest og forstått innholdet er den blitt en del av kommunens kompetanseprogram. I tillegg til rutiner har det også kommet sjekklister som ledere skal gjennomgå for å sikre at informasjonssikkerhet og personvern blir ivaretatt.

Det ble i september 2023 invitert til en spørreundersøkelse for å kartlegge kunnskapsnivået i organisasjonen. Undersøkelsen viser at kompetansenivået i organisasjonen er godt. Ny undersøkelse kommer sommer 2024. I løpet av året har det blitt invitert til flere kurs innen informasjonssikkerhet og personvern, undersøkelse og 'stunt' i forbindelse med nasjonal sikkerhetsmåned (oktober). Grimstad kommune har hatt god oppslutning i samtlige undersøkelser.

Kommunene i samarbeidet, og IKT Agder, har opprettet faste møtepunkt hvor tema informasjonssikkerhet og personvern diskuteres. Gruppen har i fellesskap bidratt til utarbeidelsen av rutiner og «maler» som kommunene kan benytte seg av i eget arbeid på feltet. Her har også kommunene mulighet til å løfte viktige tema som berører fagfeltet. Fora består av kommunenes informasjonssikkerhetsansvarlige, personvernombudet IKT Agder, Personvernombud Østre Agder og sikkerhetsansvarlig IKT Agder.

Medarbeiderundersøkelse

Medarbeiderundersøkelsen, 10-faktor, ble gjennomført for alle ansatte i kommunen i februar 2022. I 2024 er det besluttet at å utsette 10-faktorundersøkelsen på grunn av implementering av ny organisasjon i løpet av 2024.

Grimstad – en åpen og innovativ kommune

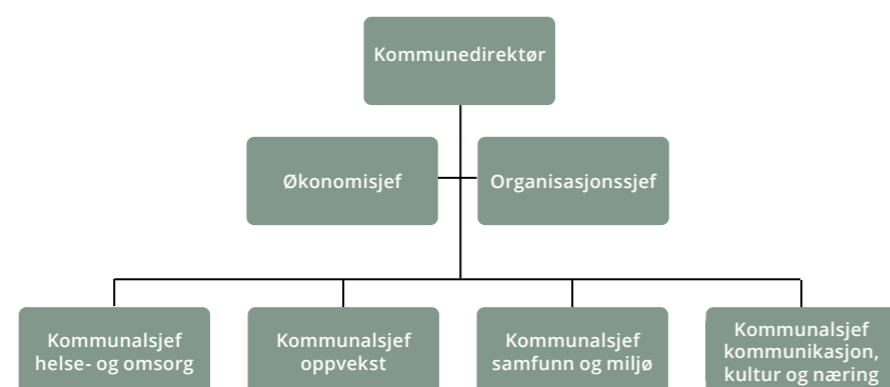
Grimstad kommune er en kunnskapsbedrift, hvor medarbeiderne utgjør en viktig ressurs. Kommuneplanen setter mål for hvordan Grimstad kommune skal kunne tilby effektive tjenester av høy kvalitet til brukerne. Grimstad skal utvikles gjennom målbevisst satsing på kunnskap og skaperkraft for å møte framtidens behov. Dette styrer arbeidet med utviklingen av organisasjonens og kommunens arbeidsgiverpolitikk gjennom arbeid med ledelse, lederutvikling, visjon og verdier.

Kommunens arbeidsgiverpolitikk bygger opp under visjonen «med viten og vilje». Arbeidsgiverpolitikken skal bidra til å virkeliggjøre samfunnsoppdraget i Grimstad kommune. Formålet er å synliggjøre et medarbeiderskap preget av mangfold og arbeidsglede, og sikre at alle ansatte bidrar til utviklingen av effektive tjenester av høy kvalitet.

Satsingsområdene for kommunens organisasjonsstrategi er:

- Kompetanse - bruk og utvikling
- Rekruttere, beholde og utvikle riktig kompetanse
- Lederskap og medarbeiderskap i fellesskap
- Innovasjon - evnen til utvikling og nyskaping

Administrativ organisering

Organisasjonskartet viser kommunens overordnede struktur, med sektorer, enheter og administrative støtteenheter. Grimstad kommune har en desentralisert organisasjonsstruktur, hvor enhetslederne har et helhetlig personal-, økonomi-, fag-, og informasjonsansvar. Enhetenes egenart og lokale utfordringer varierer, derfor varierer både organisering og delegering av oppgaver. Delegering av lederansvar til fagledere er i mange enheter en forutsetning for effektiv drift.

Kommunedirektøren, kommunalsjefene og sjefene for de sentrale støtteenhetene, utgjør den administrative kommuneledelse. Kommunedirektørens ledergruppe har det overordnede ansvaret for de tjenestene kommunen utfører. Den daglige driften av kommunens tjenester til brukere og innbyggere utføres av enhetene, det vil si skoler, sykehjem, barnehager osv. Enhetslederne har vide fullmakter, og har et selvstendig ansvar for personell, økonomi, fag og informasjon (PØFI).

Kommunedirektørens støtteenheter utfører de fellesfunksjonene hele kommuneorganisasjonen behøver, så som tjenester knyttet til budsjett, økonomi og regnskap, post, arkiv og dokumenter, publikumshenvendelser, personal- og organisasjonsforhold, informasjon og kommunikasjon, service og så videre.

Investeringer

Bevilgningsoversikt investering	Regnskap 2023	Endelig budsjett	Opprinnelig budsjett	Avvik	Regnskap 2022
Investeringer					
Investeringer i varige driftsmidler	223 943 022	499 556 778	347 050 000	275 545 739	119 935 456
Tilskudd til andres investeringer	3 645 698	42 650 000	37 450 000	39 004 302	3 250 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	100 798 913	44 400 000	4 400 000	-56 330 896	3 622 091
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	1 301 600
Sum investeringsutgifter	328 387 633	586 606 778	388 900 000	258 219 145	128 109 147
Kompensasjon for merverdiavgift	-18 235 432	-77 574 100	-57 170 000	-59 338 668	-13 548 192
Tilskudd fra andre	-74 571 592	-48 424 000	-11 320 000	26 147 592	-31 430 709
Salg av varige driftsmidler	-577 000	0	0	577 000	-4 162 508
Salg av finansielle anleggsmidler	-106 277	0	0	106 277	-408 240
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-34 332 579	0	0	34 332 579	0
Bruk av lån	-197 089 626	-455 408 678	-315 210 000	-258 319 052	-70 868 857
Sum investeringsinntekter	-324 912 506	-581 406 778	-383 700 000	-256 494 272	-120 418 506
Videreutlån	132 561 964	120 000 000	120 000 000	-12 561 964	81 412 322
Bruk av lån til videreutlån	-132 561 964	-120 000 000	-120 000 000	12 561 964	-81 412 322
Avdrag på lån til videreutlån	22 414 802	0	0	-22 414 802	73 324 493
Mottatte avdrag på videreutlån	-32 242 044	0	0	32 242 044	-37 594 484
Netto utgifter videreutlån	-9 827 242	0	0	9 827 242	35 730 009
Overføring fra drift	-571 031	0	0	571 031	-2 562 775
Avsetninger til bundne investeringsfond	9 827 242	0	0	-9 827 242	1 816 948
Bruk av bundet investeringsfond	0	0	0	0	-38 848 557
Avsetninger til ubundet investeringsfond	1 415 911	0	0	-1 415 911	408 240
Bruk av ubundet investeringsfond	-4 320 007	-5 200 000	-5 200 000	-879 993	-4 234 506
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	6 352 115	-5 200 000	-5 200 000	-11 552 115	-43 420 650
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0

Investeringer i egne varige driftsmidler er 223,9 mill kr i 2023. Sammenliknet med endelig budsjett er avviket på 275,6 mill kr. Avviket skyldes etterslep i fremdriften på flere store investeringsprosjekter. Videre følger en status på de store investeringsprosjektene.

Januar 2020 ble Enhet for Investeringsprosjekter opprettet med beslutningen om å implementere prosjektledelsesmetodikken og rammeverket fra Prosjektveiviseren for alle investeringsprosjekter. Dette er et pågående arbeid som gjøres parallelt

med gjennomføring av prosjektene. Et av målene for enheten var i 2023 å få samtlige prosjekter inn i oppfølgingsverktøyet prosjektportalen etter prosjektveiviseren. Alle prosjektene styres nå etter prosjektveiviseren, i hvert fall på et overordnet nivå. Imidlertid gjenstår fremdeles arbeid før metodikken i prosjektveiviseren og verktøyene i prosjektportalen anvendes på det ønskede nivået. For prosjekter som allerede er igangsatte er det særlig utfordrende å endre styrings-metodikk. For kommende prosjekter er det prioritert å avsette nødvendig tid til

dette i startfasen. Et annet mål for året har vært å gjennomføre prosjektene som ligger i handlingsprogrammet, med mindre det dukker opp forhold vi ikke kan påvirke. De prosjektene som har vært forsinket skyldes eksterne faktorer. Det vil likevel være et økt fokus fremover på god fremdriftsstyring, og på å heve kvaliteten på fremdriftsplanene. Videre er det økt fokus på å forbedre økonomistyringen i prosjektene slik at også kvaliteten på økonomiprognosene heves, og det jobbes med bedre verktøy og rutiner for usikkerhetshåndtering. Enhetens fokus i utviklingsarbeidet for 2023 har hovedsakelig vært å styrke kontroll av tidligfasen. I 2023 ble det etablert et porteføljestyre og tilhørende prosess for å administrere kommunens investeringsbehov. Prosessen innebærer at sektorene melder inn sine behov sammen med tilhørende prioriteringer. Videre vurderes om behovene skal realiseres som investeringsprosjekter, linjeprojekter, kjøp eller overføringer. Porteføljestyret behandler og prioriterer innsendte behov og dette danner grunnlag for kommunedirektørens forslag til budsjett og handlingsprogram. Etableringen av et porteføljestyre gir kommunen grunnlag for å prioritere og igangsette de mest relevante prosjektene. Enhetens prosjektportefølje består av 13 prosjekter i konseptfasen, 7 i planleggingsfase og 1 i gjennomføringsfasen. Prosjektlederne på enheten håndterer i dag i gjennomsnitt 3-3,5 prosjekter hver. Prosjekter i gjennomføringsfasen vil kreve mer fra prosjektlederne i form av tett og hurtig oppfølging. Det forventes behov for å styrke kapasiteten etter hvert som dagens

prosjektportefølje modnes og flere nye prosjekter tilføres.

Endringer etter organisasjonsgjennomgangen

Som en del av organisasjonsgjennomgangen ble det også utredet «hvilken rolle og kompetanse som kreves for prosjekteiere i store investeringsprosjekter».

Utredningsgruppen anbefaler at det for de store investeringsprosjektene benyttes en dedikert person med god kompetanse og erfaring fra å styre store investeringsprosjekter, og som har tilstrekkelig kapasitet til å følge prosjektene på en god måte. Denne personen vil da få rollen som prosjekteier og leder av styringsgruppen. Som følge av dette er det i organisasjonsgjennomgangen opprettet en ny eiendomstjeneste hvor virksomheten investeringsprosjekter inngår. Leder av eiendomstjenesten, prosjekt- og eiendomssjef, vil også være prosjekteier for de største investeringsprosjektene. Med dette grepet plasseres prosjekteier i linjen for prosjektene, eiendoms- og prosjektporteføljen knyttes tettere sammen og det tilføres mer kapasitet og riktig kompetanse til styringsgruppene for bygg-, anlegg- og eiendomsprosjekter. Stillingen som prosjekt- og eiendomssjef ble lyst ut i desember 2023 (besatt nå).

Status store investeringsprosjekt

Nytt renseanlegg

Renseanlegget på Groos er overbelastet i forhold til den spillvannsmengden anlegget er dimensjonert for, og det er derfor vedtatt å bygge et nytt renseanlegg. Det ble i 2022 gjennomført et forprosjekt i konseptfasen av prosjektet for bygging av nytt renseanlegg i fjellet i Bjønneheia på Industriveien 1. Det ble besluttet å videreføre prosjektet til planlegging. Etter dette vedtaket har det blitt varslet om nye avløpsdirektiver fra EU med mulig strengere rensekrav som kan berøre det nye renseanlegget. Hvis nye strengere krav blir innført, kan det bli utfordrende å få plass til renseanlegget i fjell. Derfor er det besluttet å stanse planlegging og utvide forprosjektet i konseptfasen ytterligere til å se på renseanlegg i dagen i tillegg til i fjellet på Industriveien 1. Arbeid med plan- og søknadsprosesser som er uavhengig av hvilken løsning som velges pågår parallelt.

Grom: Omgjøring fra HDO- til sykehjem

Etter vedtak gjort i Kommunestyret 24.05.2022 er det gjennomført detaljprosjektering for omgjøring av Grom, fra 36 heldøgnsomsorgboliger til sykehjem med 40 beboerrom (langtidsplasser). For å gjennomføre ombyggingen er kommunen avhengig av midlertidig bosetting av de nåværende beboerne mens arbeidet pågår. Kommunestyret besluttet at dette skal løses ved å etablere midlertidig sykehjem i modulbygg. Høsten 2023 er det gjennomført en anbudsprosess for å leie et midlertidig sykehjem i modul. Denne konkurranse måtte avlyses da det ikke forelå noen aktuelle tilbud. Det ses videre på hvilke muligheter kommunen har for å løse behovet for midlertidig bosetting.

Ny svømmehall

Ny svømmehall skal erstatte dagens svømmehall på Levermyr og bassenget på Berge gård. Det er vedtatt at ny svømmehall skal legges til Campus området, og ulike alternativer for nærmere lokalisering i dette området er vurdert. Det arbeides med å fastsette endelig lokalisering av hallen, og å klarlegge ulike finansieringskilder for videre realisering av prosjektet. Det er tidligere innhentet foreløpige priskalkyler for byggekostander som vil oppdateres. Prosjektet søkes realisert med lavest mulig risiko for kommunen og innenfor faste økonomiske rammer. Et alternativ som også kan være hensiktsmessig å vurdere, er et samarbeid med privat aktør hvor denne påtar seg alt ansvar for å oppføre et komplett ferdig bygg som eies og driftes av leverandøren ved ferdigstilling. I en slik struktur vil kommunen stå som leietaker i perioden, evt med en tilbakekjøpsklausul etter endt leieperiode.

Bofellesskap Eplehaven

Eplehaven bofellesskap er et privat prosjekt. Utbygger regulerer Frivollhaven, som Eplehaven er en del av. Kommunen skal kjøpe ferdigregulert tomt og kjøre byggeprosjektet til ferdig bygg. Ferdig leilighetsbygg skal selges til brukerne. Reguleringsplanen ble godkjent i kommunestyret 28.03.2023. Det jobbes nå med en modell som skal imøtekomme beboernes betalingssevne, slik at prosjektet skal kunne realiseres

Ny Holviga barneskole

Ny Holviga barneskole skal lyses ut som totalentreprise med løsningsforslag våren 2024. Skolen planlegges for 600 elever, og skal i tillegg ha en forsterket avdeling. Det foreligger kalkyle fra oktober 2022 og i denne kalkylen er ikke forsterket avdeling inkludert. Revidert kalkyle og fremdriftsplan skal legges frem for kommunestyret før utlysning.

Fjære skole

Fjære skole ble lyst ut høsten 2023 som en totalentreprise. Kontrakten er inngått i januar 2024. Det er planlagt byggetid fra 2024 til overtakelse i desember 2025. Kontraktsum er innenfor kalkyle og det forventes at gjeldene budsjetttramme er tilstrekkelig.

Kulturhuset – fornyelse og ombygging av PAN

Vesle Halvard ble ferdig renoverert i 2017. Pan er planlagt endret fra kinosal til en optimal konsertsal for mindre ensembler og scenekunstgrupper samt være en glimrende kinosal og konferansesal. I kommunestyrets sak 13/2024 ble den økonomiske rammen til prosjektet utvidet og prosjektets sluttdato forskjøvet ut i tid. Pan er planlagt ferdigstilt i løpet av 2024.

Campus Park

I områdereguleringen for Campus er det regulert areal til park på Tønnevoldjordet. I forbindelse med planforslag for detaljreguleringen av Campus Park har det blitt laget en mulighetsstudie der det foreslås etappevis etablering av parken samt mulighet for tilbakeføring fra park til dyrkbar mark. Planforslaget ble sendt inn til behandling

høsten 2023, der det ble vedtatt å legge dette ut på høring og offentlig ettersyn.

Opprustning av Torvet

Planarbeidet er ferdigstilt. Prosjektering og grunnerverv må gjennomføres før tiltakene kan gjennomføres. Det kan være hensiktsmessig å gjennomføre prosjektet fra høst til vår, da torvet bør være åpent om sommeren. Prosjektet er planlagt utført i 2024/25.

GSV Homborsund

GSV Homborsund er et samarbeidsprosjekt mellom Grimstad kommune og Agder FK. Grimstad kommune skal regulere området og Agder FK skal være byggherre for byggingen. Reguleringsplan er godkjent i 2023. Det samarbeides med Agder FK for å få i gang planlegging av utførelse.

Dampskipsbrygga

Arbeidet med renovering av dampskipsbrygga ble startet i 2022, og hadde som opprinnelig mål å være ferdig før sommersesongen 2023. Bryggen ligger lavt i vannet og arbeid gjennomføres på høst/vinter halvåret, og det har vært stor usikkerhet i prosjektet særlig tilknyttet økonomisk ramme og fremdrift. Det har ikke vært mulig å ferdigstille innen opprinnelig plan. Arbeidet ble satt på pause av hensyn til sommersesongen og gjenopptatt høsten 2023. I løpet av høsten 2023/våren 2024 har det vært behov for å øke den økonomiske rammen.

Prosjekt	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Avvik
Selvfinansierende			
Renovasjon, nedgravde beholdere (B)	1 327 200	1 000 000	-327 200
Avløp, nytt kloakkrenseanlegg	4 775 289	20 000 000	15 224 711
vannledning Rosholt-Solbergåsen-Egra	595 832	500 000	-95 832
Kloakk Tjore, nyanlegg	74 622	700 000	625 378
Nyanlegg vann Tjore	72 300	900 000	827 700
Trolldalsveien VA	4 015 659	7 500 000	3 484 341
Avløp, utskiftning av lastebil	1 953 520	3 000 000	1 046 480
Vann, Rosholt vannbehandlingsanlegg, nye PLSer	0	1 200 000	1 200 000
Vann diverse mindre anlegg	549 743	1 000 000	450 257
Avløp diverse mindre anlegg	605 766	1 000 000	394 234
Vann påbygg fordelingskum	0	600 000	600 000
Vann Judehavskleiva sanering vannledning	603 526	2 500 000	1 896 474
Avløp utløp pumpestasjon Groos	0	700 000	700 000
Vann endring i trykksoner	0	500 000	500 000
Vann Vikkilen sammenkobling av ledninger	0	2 000 000	2 000 000
Vann, Vik-Moy sanering av asbestledninger	0	3 000 000	3 000 000
Avløp utskiftning av lett lastebil	1 044 197	0	-1 044 197
Avløp sanering av pumpestasjon 2022	0	1 500 000	1 500 000
Avløp Judehavskleiva sanering kloakkledning	647 433	3 000 000	2 352 567
Avløp Gross sykklon kapasitetsøkning	0	2 000 000	2 000 000
Avløp Svaneveien sanering	333 917	1 500 000	1 166 083
Vann Svaneveien sanering	1 615 341	3 500 000	1 884 659
Drotningsborg-Hesnes-Hasseldalen VA	668 877	850 000	181 123
Landvik vann	748 588	5 000 000	4 251 412
Rønnes vann	1 167 360	1 000 000	-167 360
Vann asbestsanering Lia	0	500 000	500 000
Avløp Lia	0	500 000	500 000
Sanering Myretua pumpestasjon 2023	0	1 500 000	1 500 000
Omre VA ledninger fra Omresletta til Homborsund	0	10 000 000	10 000 000
Omre VA Høydebasseng	0	8 000 000	8 000 000
Deponi	0	1 000 000	1 000 000
Biler VA	0	1 400 000	1 400 000
Sum selvfinansierende	20 799 170	87 350 000	66 550 830

Investeringer

Prosjekt	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Avvik
Kommunalteknikk			
Opprustning av lekeplass/nærmiljøanlegg 2020	75 000	0	-75 000
Omre vei	433 839	0	-433 839
Campus park	1 724 792	2 710 000	985 208
Opprustning av lekeplass og nærmiljøanlegg	258 942	500 000	241 058
Sorenskrivergården	3 755 432	3 425 000	-330 432
Enøkinvesteringer etter energimerking	3 071 188	5 300 000	2 228 812
Landvik nedre kirkegård gravplasser	0	750 000	750 000
Kyststi	200 000	500 000	300 000
Fevik kirke reguleringsarbeid	0	750 000	750 000
Grimstad rådhus videreutvikling og radonsanering	1 595 912	535 000	-1 060 912
Legionella forebyggende installasjoner	778 705	490 000	-288 705
levermyr nytt løpedekke	0	250 000	250 000
Nye smarte søppeldunker	611 225	180 000	-431 225
Oppgradering av gatelys	10 144 414	11 370 000	1 225 586
Automatisering park og idrett	56 250	250 000	193 750
Biler og maskiner	3 742 887	6 950 000	3 207 113
Trafikksikkerhetsmidler	796 982	750 000	-46 982
Flytende badstuer	423 988	600 000	176 012
Sorenskrivergården park	0	50 000	50 000
Landvik skole parkering dropsone	777 582	0	-777 582
Levermyr ny 5-fotballbane	3 387 066	3 000 000	-387 066
Møretrømonen tiltak eksisterende fellingsbasseng	149 178	1 000 000	850 822
Gjesteavna restaurering av damskipsbrygga	19 358 104	21 500 000	2 141 896
GSV Homborsund	338 593	0	-338 593
Dagsturhytta	0	300 000	300 000
Holvika kunstgress	6 184 530	7 500 000	1 315 470
Lovpålagte brannavvik	340 226	400 000	59 774
Tilfluktsrom oppgradering og sikring	0	1 150 000	1 150 000
Landvik skole tilpasning nye elever	0	600 000	600 000
Utfasing av lysrør	462 462	400 000	-62 462
Utfasing av 2G heisalarmsendere	0	1 050 000	1 050 000
Fevik kirkesenter	0	1 200 000	1 200 000
Grimstad rådhus nødvendig oppgradering og ombygging	1 004 680	5 000 000	3 995 320
Lyktestolper fotgjengerfelt Campus området	256 501	0	-256 501
Sum kommunalteknikk	59 928 478	78 460 000	18 531 522

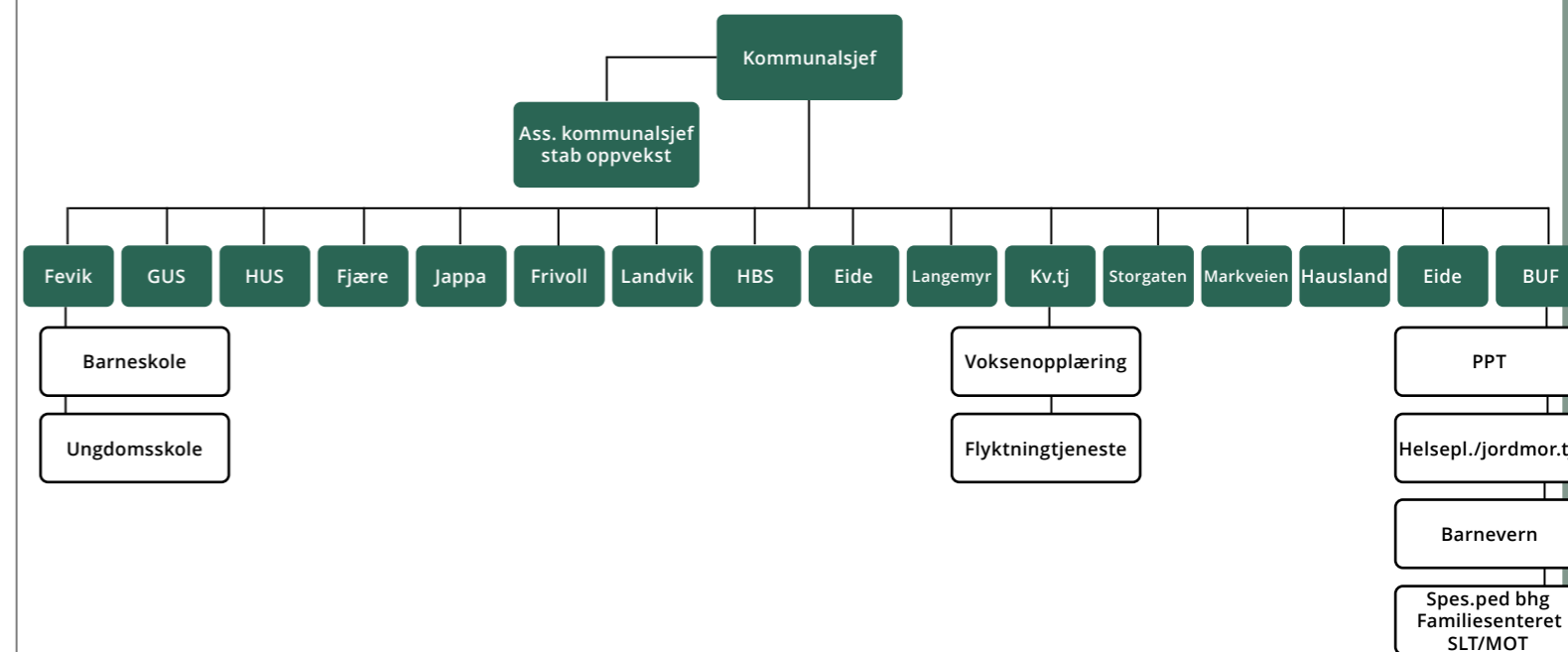
Investeringer

Prosjekt	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Avvik
Bygg og eiendom			
Bygningsmessige tilpasninger for brukere (B)	347 639	380 000	32 361
Fjære skole	2 520 458	92 330 000	89 809 542
Opplandsveien 82 nybygg	335 756	0	-335 756
Opparbeidelse offentlig vei Morholtåsen GTBS	446 093	0	-446 093
Kulturhuset-utbedring og fornyelse av Pan og Vesle Halvard	9 075 679	13 425 000	4 349 321
Utfasing av fosilt brensel	225 808	170 000	-55 808
Frivolltun teknisk oppgradering	208 629	250 000	41 371
Grimstad Kulturhus-nytt inngangsparti, foaje og sceneinngang	481 224	500 000	18 776
Reguleringsplan for fremtidig bruk av Ekelunden	1 009 444	1 180 000	170 556
Eplehaven bofelleskap	162 682	10 030 000	9 867 318
Kjøkkenmaskiner og inventar	598 109	600 000	1 891
Holviga barneskole	3 600 551	2 725 000	-875 551
Ny svømmehall	224 534	1 910 000	1 685 466
Forflytningshjelpemidler	1 776 735	1 600 000	-176 735
Varslingsystemer skoler	1 227 600	2 000 000	772 400
Utbed. gammel sv.hall /varmtvann basseng Berge gård	632 538	550 000	-82 538
Avviksutbedring tilfluktsrom Kulturhuset	416 213	6 130 000	5 713 787
Reguleringsarbeid Føreidsgate 17	355 082	500 000	144 918
GROM omgj.fra HDO til sykehjemsplasser	3 837 950	70 016 278	66 178 328
Boliger til enhet for habilitering	331 794	0	-331 794
Kirkeenga og Ebbelsgate brannsentral og boligventilasjon	416 836	0	-416 836
Berge gård og Frivolltun nødstrøm	977 331	650 000	-327 331
Frivolltun brannavvik	421 667	1 000 000	578 333
Feviktun og Frivolltun møbler og inventar	0	330 000	330 000
Holviga barneskole modulprosjekt	355 963	350 000	-5 963
Prosjektenheten	832 977	9 000 000	8 167 023
Modulsykehjem	968 704	45 000 000	44 031 296
Universitetssykehjem Campus Grimstad	0	500 000	500 000
Traverser-takheiser	0	200 000	200 000
Grimstad kulturhus-nye prosjektorer	320 698	1 000 000	679 302
Taktekking Landvik skole	1 524 888	2 000 000	475 112
Tomtearealer Jørgens Bangsgate 9	1 691 835	0	-1 691 835
BUA-Grimstad nytt bygg	1 011 089	0	-1 011 089
Rammebudsjett for konsept	0	14 750 000	14 750 000
Rammebudsjett for kjøp av eiendom til HO sektoren	0	10 000 000	10 000 000
Fjæreheia Amfi	0	500 000	500 000
Ombygging av nattjenesten Berge gård	1 699 245	1 735 500	36 255
Kjøp av truck til lager for hjelpemiddelsentralen	0	300 000	300 000
Oppgradering av hardbruksbolig	1 981 874	1 635 000	-346 874
Mulighetstudie Lager	141 183	0	-141 183
Kjøp av fastlegehjemmel	0	1 400 000	1 400 000
Utfasing av 2G heisalarmsendere	319 500	0	-319 500
Kirkegaten 7	7 586 170	7 586 170	0
Kjøp av boliger til utleie	0	8 413 830	8 413 830
Arendalsveien 3	14 351 170	0	-14 351 170
Grefstadveien	623 157	250 000	-373 157
Etablering av medikamentrom	484 890	350 000	-134 890
Regulering Campus Park	283 615	0	-283 615
Sum bygg og eiendom	63 807 310	311 246 778	247 439 468

Prosjekt	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Avvik
Øvrige prosjekt			
Grimstad kirke vannslukkingsanlegg	2 550 000	7 750 000	5 200 000
Handlingsprogram kirkebygg og kirkegårder	400 000	400 000	0
Maskiner og utstyr på kirkegårdene	300 000	300 000	0
Korona - Dømmesmoen toalett	1 030 354	0	-1 030 354
Velferdsteknologi, nattilsyn (B)	262 423	750 000	487 577
Biler	10 415 612	13 200 000	2 784 388
Biler El bil ladere	2 838 741	0	-2 838 741
Justeringsavtale Grøm Eiendom	14 006 250	0	-14 006 250
Justeringsavtale Klomreheia	2 693 750	0	-2 693 750
Justeringsavtale Solbergåsen	20 900 000	0	-20 900 000
Justeringsavtale Tønnevoldskoegn	7 214 345	0	-7 214 345
Justeringsavtale Morholtlien-Aas Eiendomsutvikling	14 082 932	0	-14 082 932
Justeringsavtale Eimyr AS	6 359 356	0	-6 359 356
KLP egenkapitalinnskudd	3 965 767	4 400 000	434 233
Kjøp aksjer Fjære Sogn Eiendom	29 000 000	0	-29 000 000
Kjøp aksjer Fjæreheia drift AS	100 000	0	-100 000
Andelskapital Østre Agder helsehus IKS	27 665 129	42 750 000	15 084 871
Kjøp aksjer GBN	40 000 000	40 000 000	-
Aksjekjøp Etablerersenteret	68 017	0	-68 017
Sum øvrige prosjekt	183 852 676	109 550 000	-74 302 676
Sum alle prosjekt	328 387 633	586 606 778	258 219 145

Oppvekstsektoren

Organisasjonskart

Innledning - kort om sektoren

Som det fremkommer av organisasjonskartet, har sektoren 16 enheter og en stab. Sektorledelsen består av kommunalsjef, assisterende kommunalsjef og 16 enhetsledere. Alle lederne rapporterer til kommunalsjefen. Disse har delegert fullt lederansvar for personal, økonomi, fag og informasjon (PØFI modellen). Rådgivere i stab rapporterer til ass. kommunalsjef. Det er kun enhet for barn, unge og familie (BUF), som har avdelinger med avdelingsledere. Disse avdelingslederne har også PØFI ansvar. Alle skolene har fagledere, men deres ansvar er forskjellig i de ulike skolene, og det er ingen av disse som har fullstendig PØFI ansvar. Pågående organisasjonsgjennomgang har blant annet som målsetting å tilpasse PØFI strukturen i alle sektorer.

Oppvekstsektoren har fra 2022 vært kommunens største sektor. Sektoren omfatter grunnskolene som inkluderer to ungdomsskoler, en 1-10. trinn skole og seks 1-7. trinn skoler. I tillegg har Grimstad Langemyr skole- og ressurscenter som er et grunnskoletilbud for elever med utviklingshemming og store tilretteleggingsbehov i Grimstad, Lillesand og Birkenes, samt gjesteelever fra andre kommuner etter behov og kapasitet. Per 1. august 2023 var det til sammen 3103 grunnskoleelever i Grimstad kommune, hvorav 2888 i de kommunale skolene. Det var totalt sett for alle skolene 15 elever færre enn i 2022. Grimstad kommune har fire kommunale barnehager og 24 private. Per 31.12.23 var det 1185 barnehagebarn, hvorav 218 i kommunale barnehager. Her var det totalt sett for alle barnehagene 5 færre barn enn i 2022. Kvalifiseringstjenesten består

av flyktningetjenesten og voksenopplæringen. Voksenopplæringen hadde ved årskiftet 253 elever / deltakere, som tilsvarer en økning på 100 elever fra 2022.

I tillegg til barnehager og grunnskoler består oppvekstsektoren av barneverntjenesten, helsesykepleier- og jordmortjenesten, familiesenteret og samarbeid om lokale kriminalitetsforebyggende tiltak og forebyggende arbeid mot mobbing, utenforskap og psykiske vansker (SLT/MOT). Disse tjenestene utgjør sammen med pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) og spesialpedagoger for barnehagene enheten barn, unge og familier. Hensikten med å samle flere tjenester i samme sektor i det som utgjør «laget rundt og for barn og unge» er å få til et tettere samarbeid og ikke minst en bedre samhandling mellom tjenestene.

Kommunens plan for forebyggende arbeid – særlig rettet mot risikoutsatte barn og unge, er ment å bli et viktig felles verktøy for alle som jobber til beste for barn og unge. Planen ble vedtatt av kommunestyret i november 2023 og implementeringen startet umiddelbart etter vedtaket.

2023 skiller seg ikke vesentlig ut fra 2022 for sektoren, men søkelyset er kontinuerlig på at et tverrfaglig «lag rundt barn, unge og deres familier» skal bli enda bedre.

Resultater

Økonomisk tabell

Tabellen under viser resultatene for de ulike tjenestene i en komprimert versjon. Oversikt over den enkelte enhet synliggjøres under beskrivelse av tjenestene.

Ansvar	Regnskap 2023	Reg budsjett 2023	Avvik 2023	Budsjett 2023	Regnskap 2022
Oppvekstsektoren - administrasjon	264,407	262,445	-1,961	258,852	239,128
Markveien kulturbarnehage	11,390	11,400	10	10,408	10,481
Hausland barnehage	10,121	9,965	-156	8,780	9,227
Storgaten barnehage	9,600	9,768	168	8,437	7,489
Eide barnehage	10,456	10,502	46	9,204	10,076
Grimstad ungdomsskole	36,839	39,911	3,073	37,650	36,008
Fevik skole	59,531	57,818	-1,713	55,062	56,579
Eide skole	11,210	9,962	-1,248	9,147	10,029
Jappa skole	29,114	28,050	-1,064	27,124	28,414
Frivoll skole	15,476	15,416	-60	13,797	12,767
Landvik skole	33,275	33,112	-163	31,765	34,106
Holviga barneskole	34,183	33,485	-699	31,068	31,256
Holviga ungdomsskole	17,663	17,751	88	17,069	16,314
Fjære barneskole	26,426	24,790	-1,636	22,637	24,650
Langemyr skole og ressurscenter	0	0	0	0	398
Kvalifiseringstjenesten	22,439	23,613	1,174	18,705	16,498
Fevik Maritime Leirskole	0	0	0	0	0
Barn, unge og familie	102,185	103,168	983	97,904	91,992
Oppvekstsektoren	694,313	691,155	-3,158	657,609	635,412
Lønnskostnader og NAV-refusjoner	511,455	495,705	-15,750	458,769	461,790
Kjøp av konsulenttjenester	3,668	2,612	-1,056	1,580	3,254
Kjøp av andre private tjenester	242,319	240,510	-1,809	239,938	225,494
Alle andre kostnader	74,584	74,193	-391	59,261	70,746
Alle andre inntekter	-137,712	-121,865	15,847	-101,938	-125,872
Oppvekstsektoren	694,313	691,155	-3,158	657,609	635,412

Økonomi

Oppvekstsektoren hadde i 2023 et regulert budsjett på kr. 691 155 mill. Sektorens budsjett har naturlig hatt en betydelig økning som følge av tilførsel av flere tjenester. Det er likevel viktig å minne om at sektoren måtte gjøre store endringer for å redusere driftsrammene fra 2021. Noen av enhetene, spesielt enkelte skoler, sliter fortsatt med ettervirkningene av denne endringen (reduisert budsjett). Det ble et lite merforbruk for sektoren totalt sett i 2023 på ca. kr. 3 mill. Denne minusen bør likevel ansees som akseptabelt for en så stor sektor og ramme og utgjør ca. 0,4 prosent.

Årsakene til merforbruket skyldes i sektorens fellesområde som blant annet dekker overføringene til private barnehager og skoler, samt styrkingstiltak i barnehagene og merforbruk i flere av skolene. I 2022 var behovet for styrkingstiltak i barnehagene stort, og annet personell enn spesialpedagoger måtte benyttes for å kunne møte enkeltvedtak og behov. Merforbruk ble dekket på sektorens fellesområde. Det ble derfor iverksatt tiltak ved blant annet å tilsette en veileder for barnehagene fra høsten 2023 som skal bistå på systemnivå i den hensikt å redusere antall styrkingsvedtak. Det er ennå for tidlig å si noe sikkert om årsaken til reduksjonen som vises for 2023.

Flere av grunnskolene endte i 2023 opp med et merforbruk. Det må fremheves at enhetslederne har jobbet hardt for å dempe merforbruket. Det ble satt inn tiltak, som for alle berørte i enhetene, opplevdes som både vanskelig og krevende. Denne innsatsen bidro til at merforbruket ble mindre enn prognosen tidlig i året skulle tilsi. Selv

om sektorens ramme isolert sett er stor, så må handlingsrommet sies å være begrenset både i sektoren totalt sett og i den enkelte enhet.

Merforbruket i enhetene i 2023, skyldtes, som i fjor, i hovedsak økte lønnskostnader. Det vil si at noen enheter hadde høyere lønnskostnader enn de hadde budsjett til, samt at det i flere tilfeller ble satt inn vikarer eller ekstra bemanning, som det ikke var budsjettet med. Enhetene har gjort dette for å møte økte behov knyttet til lovpålagte enkeltvedtak for barn og elever, samt å møte krav til minstenorm for lærertetthet. Det siste har i noen tilfeller likevel ikke blitt oppfylt.

Det er mye fokus på demografi og hvordan vi som samfunn skal møte de utfordringene vi står over for nå og ikke minst fremover. Framskrivningen tilsier at den eldre befolkningen øker, mens det blir færre unge. I 2023 var det 4288 barn og elever i barnehagene og grunnskolene i Grimstad. I tillegg er det noen barn som ikke går i barnehager eller i ordinær skole. Færre antall barn og elever i barnehager og skoler på 20 personer utgjør en liten prosent, sammenlignet med endrede tall fra for eksempel eldreomsorgen fordi beregningsgrunnlaget er forskjellig. Selv om tallene varierer mellom både barnehagene og skolene, endrer dette i svært liten grad på klassetørrelsene og kostnadene knyttet til daglig drift. Klassedelingstallene utgjør derfor en stor utfordring for de skolene som nå har for få elever til å dele i optimale klassetørrelser, og samtidig for mange til å være en klasse. Det samme vil antakelig bli utfordringen med forventet elevprognoser fremover. I tillegg er det mange barn

og unge som har økt behov for ekstra hjelp, både pedagogisk og helsemessig. Særlig det siste har blitt en nasjonal utfordring. Nettopp derfor blir måten tjenestene evner å samhandle og samskape på svært viktig fremover.

Enkelte skoler syntes periodisering har vært krevende og har holdt igjen og latt være å både gjøre innkjøp og sette inn vikarer fordi det har vært mye usikkerhet knyttet til elevtall gjennom året. Dette har vært tilfelle for Grimstad ungdomsskole som er en ganske stor skole. På den annen side, har for eksempel Eide skole måttet sette inn ekstra ressurser for å møte elevens behov og rettigheter, og utslagene virker store når rammene er små. Fjære skole er et eksempel på hvordan uheldig klassetørrelser slår ut i tillegg til at elever har særlige behov.

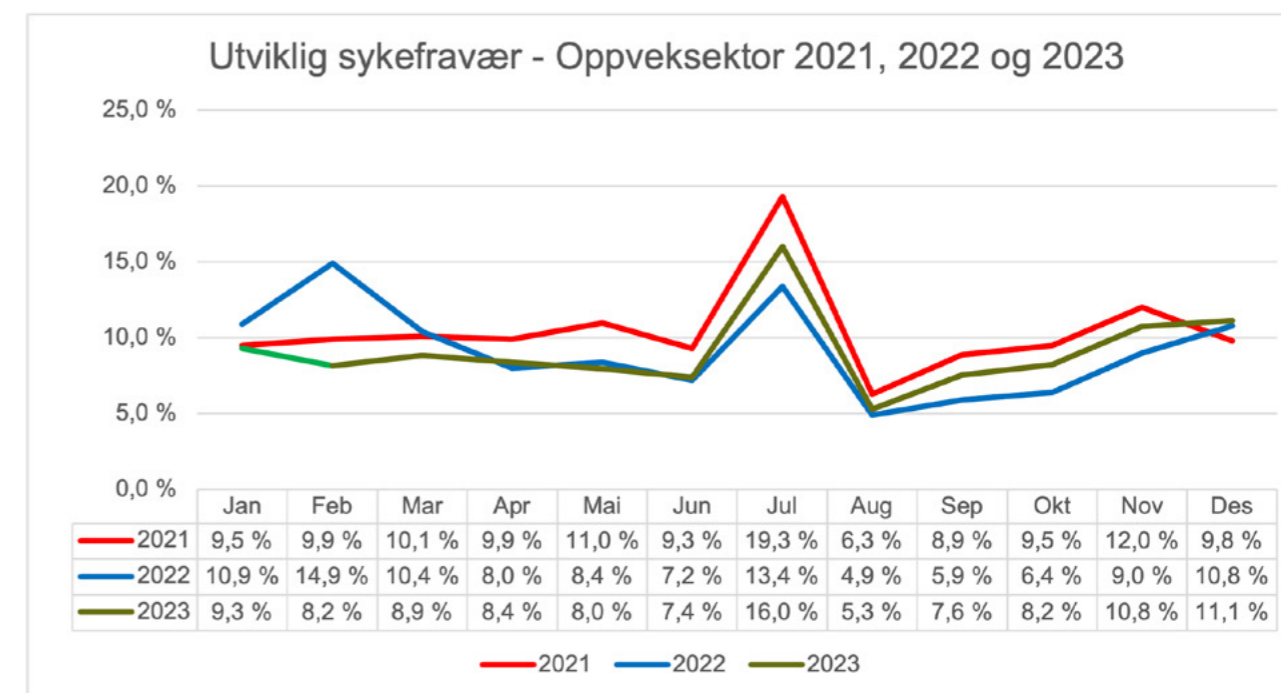
Moderasjonsordninger for SFO har ført til et høyere antall brukere. Det er bra, men statlige tilskuddsordninger dekker ikke de reelle kostnadene skolene har til SFO. Det er derfor også noe av forklaringen til merforbruket for barneskolene.

Sektorens målkart

Sektoren har jobbet etter kommunens felles overordnede mål sammen med sektoren egne. I tillegg har enhetene hatt egne delmål relatert til egne virksomhetsplaner, som kommer frem i enhetenes årsmeldinger. Tabellen under viser felles overordnede mål for kommunen og sektoren i 2023.

OMRÅDE	MÅL	INDIKATOR	MÅL 2023	RESULTAT
"Økonomisektoren"	Økonomisk bærekraft	Resultat / prognose	Balanse	"Sektorens merforbruk endte på kr.3,1 mill av en ramme på ca. kr. 691 mill = tilnærmet balanse"
Sykefravær i sektoren	6 %		6 %	Sektoren totalt sett endte på 8,6 %
Barnehage	Økt kompetanse og færre tilretteleggings-vedtak	Reduksjon i antall vedtak	Færre vedtak / færre årstimer	"Årstimer totalt i 2022 59 253 Årstimer totalt i 2023 53 411"
Barnehage og skole	Gjennomføre og implementere Kompetanseløftet	"Nedgang i vedtak Enklere saks-behandling Flere barn som mestrer livet"	Barn med behov for tilpasset opplæring / behov får raskere hjelp	"Mål delvis nådd gjennom tiltak. Antall vedtak i skole har ikke gått ned (både priv. og off.). Det må også sees i sammenheng med økning av utfordringer / uhelse hos barn og unge. Implemetering av forebyggende plan blir viktig for å møte utviklingen. "
Helsesykepleier og jordmor-tjenesten	Ta igjen etterslep av konsultasjoner	Avdekke uheldig utvikling hos barn	Ivareta lovpålagte konsultasjoner	"Har økt antall konsultasjoner fra 24 375 til 37 344"
Barnevernet	Forebygge omsorgsovertakelser	Avverge skjev-utvikling	Ingen ventelister for familier som trever	Hjelpetiltak har økt, men omsorgsvedtak har gått ned
Sektoren	Økt kompetanse ved bruk av digitale læringsmidler og adm. verktøy	Kollektiv forståelse og sikker bruk	"Digital kunnskap og forståelse Møte fagfornyelsen og elevenes behov på best mulig måte"	Har innført og implemertert nye styringsverktøy - bl.a. VFSS
Sektoren	Utarbeid kommunens forebyggende plan	God og involverende prosess	Kommunens forebyggende plan er vedtatt i kommunestyret	"Plan er vedtatt Implemetering er godt i gang"

Sykefravær

Tabellen under viser prosentvis utvikling for sektoren fra 2021 til 2023.

	2021	2022	2023
Januar	9,5 %	10,9 %	9,3 %
Februar	9,9 %	14,9 %	8,2 %
Mars	10,1 %	10,4 %	8,9 %
April	9,9 %	8,0 %	8,4 %
Mai	11,0 %	8,4 %	8,0 %
Juni	9,3 %	7,2 %	7,4 %
Juli	19,3 %	13,4 %	16,0 %
August	6,3 %	4,9 %	5,3 %
September	8,9 %	5,9 %	7,6 %
Oktober	9,5 %	6,4 %	8,2 %
November	12,0 %	9,0 %	10,8 %
Desember	9,8 %	10,8 %	11,1 %

Tabellen under viser prosentvis utvikling i den enkelte enhet fra 2021 til 2023

	Sykefraværspersent	Sykefraværspersent	Sykefraværspersent
	2021	2022	2023
Oppvekstsektoren	9,8 %	8,9 %	8,6 %
Enheter:			
Oppvekstsektoren - administrasjon	2,6 %	2,1 %	5,2 %
Mårveien kulturbarnehage	17,9 %	12,2 %	5,6 %
Hausland barnehage	14,2 %	8,9 %	10,7 %
Storgaten barnehage	8,3 %	7,6 %	8,5 %
Eide barnehage	13,1 %	13,0 %	8,7 %
Grimstad ungdomsskole	6,0 %	7,4 %	5,9 %
Fevik skole	10,0 %	5,4 %	7,2 %
Eide skole	5,9 %	6,9 %	8,5 %
Jappa skole	9,8 %	7,7 %	10,5 %
Frivoll skole	10,8 %	8,1 %	13,5 %
Landvik skole	10,5 %	11,8 %	10,0 %
Holviga barneskole	8,7 %	10,3 %	8,5 %
Holviga ungdomsskole	5,0 %	10,0 %	7,1 %
Fjære barneskole	7,9 %	8,7 %	4,8 %
Langemyr skole og ressurscenter	15,1 %	11,0 %	11,9 %
Kvalifiseringstjenesten	5,7 %	8,3 %	5,3 %
Fevik Maritime Leirskole *	1,9 %		
Barn, unge og familie**		9,4 %	9,8 %

*Fevik Maritime Leirskole kommer med i statistikken fordi ansatte blir ført i kommunens HR portal.

** Enhet for barn, unge og familie var ny i oppvekstsektoren fra 2022.

Som det fremkommer av tabellene over, så er det en liten prosentvis nedgang for sektoren totalt sett i perioden 2021 og ut 2023. Lederne i sektoren har god oversikt over sykefraværet, herunder både korttid- og langtidssykefraværet og lederne har god oppfølging av sine ansatte. Det totale sykefraværet er i liten grad relatert til arbeidsmiljøet. Det må likevel bemerkes at flere ansatte nå opplever hendelser og press i sin

arbeidshverdag, som har ført til sykemeldinger og i noen tilfeller at ansatte har valgt å slutte på sin arbeidsplass.

Grafen viser i alle årene et høyt fravær i juli, noe som har sammenheng med sommerferie og antall som er på jobb. For oppvekstsektoren er det få ansatte som er på jobb i juli.

Kvalitet og internkontroll

Interkontroll følges prinsipielt opp gjennom linja i henhold til delegering. Sektoren benytter kommunes felles systemer der dette er mulig, og fagsystemer der dette er nødvendig og eller hensiktsmessig. Kommunalsjefen har månedlige oppfølgingsmøter med enhetslederne relatert til personal, økonomi, fag og informasjon. I tillegg har kommunedirektøren innført ledelsens gjennomgang som utføres på både kommunenivå og sektornivå. Sektoren har utarbeidet en sjekklister med tilhørende rutine for denne gjennomgangen

som følger sektorens årshjul. Det er fortsatt behov for opplæring samt å trygge ansatte i bruken av de ulike internkontrollsystemene som kommunen bruker. Systemene endres og oppdatert kompetanse knyttet til interkontroll er alltid en ferskvare som må vedlikeholdes og kontinuerlig trenes.

Oversikten for fagsystemer og kvalitet- og internkontrollsystemer under er ment for å vise hvordan dette foregår i praksis:

System	Hva	Innhold	Oppfølging	Når	Ansvarlig internkontroll
P360	Sak og arkiv	Ulik saks-behandling og lagring av dokumenter	Saksbehandler	Kontinuerlig	Leder
QM+	Kvalitet og internkontroll Dokumentbibliotek	HMS, kvalitet, avvik, retningslinjer, rutiner og lovverk	Alle ansatte Superbruker i stab	Kontinuerlig	Leder
Stratsys	Rapportering	Tertial og årsberetninger	Leder	Årshjul	Leder
Xledger	Økonomi	Regnskap	Attestant, anviser, leder	Kontinuerlig	Leder
Moava 1310	Opplærings-loven kap. 13	Skoleeiers oppfølging	Skoleledere Superbruker i stab	Årshjul	Skoleeier
Visma Flyt PPT	Fagsystem	PPT dokumenter og vurderinger	Saksbehandler Superbruker i stab	Kontinuerlig	Leder
Visma Flyt skole	Fagsystem	Adm. SystemForesatte / elev oppfølging	Ansatte skole Superbruker i stab	Kontinuerlig	Leder
Visma flyt timeplan	Fagsystem	Timeplan og tids-registrering Fravær / vikar	Ansatte skole Superbruker i stab	Kontinuerlig	Leder
Visma Skole Sikker Sak	Fagsystem Under innføring	Ulik saks-behandling og lagring av dokumenter	Ansatte skole Superbruker i stab	Kontinuerlig	Leder
Visma Drafit	Fagsystem	GDPR løsning	Ansatte skole Superbruker i stab	Kontinuerlig	Leder
Visma Flyktning	Fagsystem	Dokumenter og vurderinger	Saksbehandler Superbruker i stab	Kontinuerlig	Leder
Visma voksen-opplæring	Fagsystem	Dokumenter og vurderinger	Saksbehandler Superbruker i stab	Kontinuerlig	Leder
Vigilo	Barnehage-system	Opptak og info til foresatte	Barnehage-myndighet Superbruker i stab	Årshjul	Leder
Familia	Fagsystem Barnevern	Ulik saks-behandling og lagring av dokumenter	Saksbehandler Superbruker	Kontinuerlig	Leder
CGM journal	Fagsystem Helsestasjon	Ulik saks-behandling og lagring av dokumenter	Saksbehandler Superbruker	Kontinuerlig	Leder
Gerica	Fagsystem Fam.senteret	Ulik saks-behandling og lagring av dokumenter	Saksbehandler Superbruker i helse	Kontinuerlig	Leder

Tilsyn og forvaltningsrevisjoner

Oppvekstsektoren har deltatt i følgende tilsyn og forvaltningsrevisjoner i 2023:

- Statsforvalteren gjennomførte tilsyn med barnehagemyndigheten i Grimstad
  - Innledende møte med kommunalsjef og barnemyndighet
  - Innsending av dokumentasjon
  - Stedlig tilsyn og intervjuer med barnehagemyndigheten, barnehageeiere og foresatte
  - Sluttmøte
  - Det ble gitt bemerkning på en klagebehandling knyttet til enkeltvedtak
  - Dette ble umiddelbart rettet
  - Tilsynet ble deretter lukket uten ytterligere bemerkninger
- Forvaltningsrevisjonen gjennomførte forvaltningsrevisjon knyttet til «Barnefattigdom» - et prosjekt rettet mot kommunens arbeid med barn og unge i lavinntektsfamilier
  - Kommunalsjef deltok i intervju
  - Innsending av dokumentasjon
  - Enhetslederne deltok i spørreundersøkelse
- Barnehagemyndigheten i Grimstad gjennomførte stedlig tilsyn i seks barnehager våren 2023 hvor hovedtemaene var:
  - Internkontroll, jf. barnehageloven §9
  - Et godt språkmiljø for alle barn, jf. barnehageloven §2
  - Barnehagens psykososiale miljø, jf. barnehageloven §§41-43
- Barnehagemyndigheten i Grimstad gjennomførte skriftlig tilsyn med alle barnehagene høsten 2023
  - Statsforvalteren foretar ved behov fortløpende henvendelser knyttet til evt. klager på enkeltvedtak i barnehager og skoler samt oppfølgingsplaner (oppl. kap. 9a)
    - Samtaler / intervjuer
    - Innsending av dokumentasjon
  - Sektoren/enhetene har blitt intervjuet i forbindelse med forvaltningsrevisjonens gjennomgang av offentlige anskaffelser. Forvaltningsrevisjonen følges opp av kommunedirektøren.
  - Statsforvalterens tilsyn med barn og unge 7-12 år psykisk helse. Pålegg lukket og avsluttet i 2022.

Hovedutfordringer

Mange av de samme utfordringene som ble beskrevet i årsmeldingen for 2022 er fortsatt svært relevante. Selv om sektoren leverer gode tjenester og har god måloppnåelse på overordnet nivå, er det flere risikomomenter og utfordringer i driften både for 2023, nå og fremover.

Det er en tendens i samfunnet generelt at flere barn og unge sliter med psykisk uhelse og at utenforskap og skolefravær og skolevegring er økende. Ulike undersøkelser viser at stadig yngre barn rammes av dette. Også barn i barnehagealder. I tillegg til at flere barn og unge opplever å ha det vanskelig, så erfarer ansatte som jobber tett på barn og unge at forventningene til mange foresatte er høye og noen foresatte opplever av ansatte som mer krevende enn før. Det stilles derfor store krav og forventinger til hvordan kommunene skal møte barnevernreformen (les oppvekstreformen).

I løpet av 2023 ble det jobbet med å ferdigstille kommunens plan for forebyggende arbeid rettet mot spesielt risikoutsatte barn, unge og deres familier. Det ble lagt opptil en viktig og god tverrfaglig prosess med både interne og eksterne ressurser, som endte opp i en plan med klare overordnede mål og strategier, klare ansvarsforhold og oppgavefordeling, samt tydelig hvordan samhandlingen skal foregå. Kommunestyret vedtok planen i november 2023.

Kommunene, herunder Grimstad, vet i stor grad hva som bør gjøres. Utfordringene blir å prioritere riktig knyttet til hvilke satsinger og tiltak som skal velges foran andre og komme til enighet om

hvordan tjenestene skal jobbe med disse hver for seg og ikke minst sammen. I den nye forebyggende planen blir dette beskrevet

I årsmeldingen fra 2022 ble det skrevet om stramme økonomiske rammebetingelser som utfordret måten tjenestene tradisjonelt har løst sine oppgaver. Det er ingen endring på dette for 2023. Barn og unges behov og rettigheter stilles opp mot ledernes mulighet til å bemanne rett innenfor egen ramme. Bemanningsnormer innen flere tjenesteområder og minstekrav til lærertetthet er de valgene lederne står overfor hele tiden. Det å endre tankesett og atferd samt å jobbe på nye måter og med nye metoder ut i hele linja er ikke umulig, men svært krevende å få til på kort sikt. For lykkes i dette, blir det i første omgang vesentlig at det skapes en felles forståelse for hvorfor og hvordan dette kan gjøres både blant ansatte og innbyggere. Andre måter å løse oppdragene på synes imidlertid helt nødvendig dersom enhetene skal evne å få bedre kapasitet og handlingsrom innenfor de gitte økonomiske rammene. Arbeidet med en slik endring er igangsatt, men det er vanskelig og vil ta tid.

Utviklingen knyttet til at det har blitt flere krevende enkeltsaker og flere barn som har behov for hjelp bør i seg selv utfordre eksisterende måter å jobbe på rettet mot barn og unge. Det har blitt gjort mye forskning på området noe som har ført til flere nasjonale satsinger som retter seg mot forebyggende arbeid og tidlig innsats. Særlig blir det viktig å jobbe mer med inkluderende praksis, som retter seg mer mot å bedre læringsmiljøene og jobbe mer universelt. Det å investere i bedre forebyggende

praksis kan koste noe i økte ressurser på kort sikt, men vil gi store samfunnsøkonomiske besparelser på lang sikt. Dette underbygges av forskningen på feltet.

Digitalt utstyr i skolene er nå modent for utskifting. Det ble gjort et felles løft og felles anskaffelser for ca. 10-12 år siden. Dette utstyret er nå både gammeldags og utslitt. I løpet av 2023 har denne problemstillingen økt og blitt enda mer aktuell særlig fordi den digitale utviklingen skjer svært raskt. Det er ikke mulig for skolene å skifte ut digitalt utstyr innenfor egne budsjettammer, og det må derfor gjøres vurderinger og prioriteringer på hvordan Grimstad kan møte dette investeringsbehovet fremover.

Konkurransesituasjonen for å tiltrekke seg den beste kompetansen har blitt hardere. I tillegg har opplevelsen av svært belastende og krevende arbeidssituasjoner ført til at nøkkelfunksjoner (personer) og kompetanse har forsvunnet fra Grimstad. Rekruttering til yrkene barnehagelærere og lærere har dalt betraktelig i løpet av kort tid. Det blir derfor viktig å hindre denne negative utviklingen fremover og jobbe målbevisst for å skape et godt omdømme og å kunne tilby attraktive arbeidsplasser.

Det kan virke som om tjenestene og enhetene i for liten grad har vært robuste nok til å kunne takle uforutsette hendelser (som alltid kommer). Innenfor oppvekstsektoren er eksempler på dette barn som gjennom året får ressurskrevende enkeltvedtak, tilflytting av elever med store ressursbehov, flere konsultasjoner og tilflytting generelt som medfører kapasitetsutfordringer

både på personell og bygg. Selv om sektorens ramme totalt sett er stor, har det likevel vært liten mulighet for interne omprioriteringer i sektoren og mellom enhetene.

Utvalgte aktiviteter - kort om tjenestene

Stab og støttefunksjoner

Rådgivere i stab oppvekst sammen med sektorledelse ligger i rammen for fellesområdet til sektoren. Dette dreier seg i hovedsak om lønnskostnader og utgjør en liten del av denne rammen. I tillegg til å være støttespillere og rådgivere for enhetene, ivaretar stab oppvekst sammen med kommunalsjef og ass. kommunalsjef blant annet funksjonene som barnehage- og skoleeier, barnehagemyndighet, utferdigelse av enkeltvedtak for elever i de private skolene og til barn i alle barnehagene, overordnet internkontroll, herunder informasjonssikkerhet og personvern (GDPR). I tillegg er det mange andre oppgaver knyttet til søknader og veiledning for både barnehager og skoler.

Ved at tjenestene generelt og skolene spesielt har innført flere nye digitale verktøy (programmer) både administrative og som læringsmidler, stiller dette store krav til digital kompetanse, både når det gjelder ferdigheter, men også forståelse av informasjonssikkerhet, personvern, saksbehandling og arkivering. Grimstad kommune samarbeider tett med både IKT Agder og Østre Agder kommunene når det gjelder innføring, innkjøp og opplæring av nye digitale verktøy og plattformer.

Barnehager

De kommunale barnehagene har i stor grad holdt sine budsjetter. Enhetsledernes bekymring knyttet utgifter til vikarutgifter har også i 2023 vært stor. Likeledes har det vært, og er, vanskelig å skaffe kvalifiserte vikarer. Enhetslederne oppfatter fortsatt at rammene er svært stramme samt stadig høye forventninger om å holde rammene nede relatert til overføringer til de private barnehagene.

I denne sammenheng er det viktig å bemerke at økte rammer til de kommunale barnehagene vil utløse økte overføringer til de private barnehagene, men følgelig også komme alle barna i Grimstad til gode. Kommunalsjefen har gjennom hele året hatt tett oppfølging med enhetslederne både når det gjelder fag, personal og økonomi. Utover lønnskostnader har det vært lite rom for utskifting av utslitt lekeutstyr og digitalt utstyr har blitt nedprioritert.

Utviklingsarbeidet har foregått lokalt i den enkelte barnehage basert på rammeplanen og egne virksomhetsplaner. Kvalitet og utvikling har hatt og har høy prioritet, selv om begrenset kapasitet og handlingsrom og høye forventninger fra de ulike interessentene stadig utfordrer enhetslederne. Lederne i de fire kommunale barnehagene tilstreber å drifte etter felles overordnet visjon og felles overordnet mål slik:

- Visjon: Grimstad kommunes barnehager – et eierskap med viten og vilje
- Mål: Barn som mestrer livet

Både visjonen og overordnet mål harmoniserer godt med kommuneplanens samfunnsdels satsingsområder og overordnede målsettinger og kommunens plan for forebyggende arbeid.

I tillegg til de fire kommunale barnehagene, er det ved utgangen av 2023 24 private barnehager i Grimstad. Det skiller nøye på kommunens rolle som barnehageeier og barnehagemyndighet. God organisering og profesjonalitet knyttet til rollene for å ivareta tilliten til kommunenes upartiskhet, er og blir særdeles viktig. Etter sektorledelsens oppfatning ivaretas dette på en god måte.

Både de kommunale og de private barnehagene uttrykker at de har et godt samarbeid. Gjennom året er det felles samlinger for henholdsvis barnehagestyrene (lederne), fagsamlinger for pedagoger og andre ansatte og møter med barnehageeierne. Barnehagene i Grimstad deltar i regional kompetanseutvikling (Rekomp) i regi av Østre Agder samarbeidet. I tillegg har sektorledelsen jevnlig møter med lokalt lag av private barnehagers landsforbund (PBL).

Grunnskoler

På lik linje med oppfølging av barnehagene gjennomfører sektorledelse i samarbeid med økonomi tett oppfølging med skolelederne. Flere av skolelederne uttrykker at det er utfordrende at budsjettår og skoleår ikke følger samme syklus. Både elevtallet og elevenes behov endres gjennom skoleåret. Skolene erfarer at det er flere elever som har adferdsutfordringer, psykisk uhelse og faglige utfordringer. Både elevundersøkelsen og ungdataundersøkelsen bekrefter denne utviklingen. Selv om det har vært mer fokus på å møte denne type utfordringer med en mer inkluderende praksis, så gjenstår det en stor jobb for å endre denne negative utviklingen, som ikke bare gjelder for Grimstad, men i hele landet. Sektoren har derfor store forventninger til den felles nasjonale satsingen knyttet til Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis i både barnehager og skoler.

Flere elever ved skolene i Grimstad har gjennom året fått muligheten til å benytte seg av kommunenes alternative opplæringsarena, Hommedal skolegård. Skolene rapporterer at for

disse elevene har dette tilbudet vært et positivt og nødvendig bidrag i en ellers krevende skolesituasjon.

Streng budsjett disiplin har medført at enkelte skoler har innført innkjøpsstopp og har måttet prioritere lønnsutgifter foran innkjøp av skolemateriell. Dette merkes særlig på digitalt utstyr som både er «utgått på dato» og utslitt. Fordi elevenes behov endrer seg gjennom året, har det vært vanskelig for enkelte skoler å innfri minstekrav til lærertetthet og samtidig kunne sette inn nødvendige ressurser til elever med enkeltvedtak. Elever som kommer etter rapporteringsdato, gir ikke elevtilskudd før neste skoleår. Det er en gjentakende problemstilling at bemanningen er mindre enn behovet for flere skoler.

Flyktnings situasjonen har endret seg veldig de to siste årene. Kapasiteten ved de opprinnelige mottaksskolene, Grimstad ungdomsskole og Jappa barneskole, har vært tilnærmet sprengt. Det ble derfor iverksatt nye tiltak for å møte barn og elever fra andre land på en best mulig måte. Et midlertidig tiltak er at alle elever fra barnetrinnet fra Ukraina starter på Fjære barneskole.

Selv om enhetslederne opplever at handlingsrommet har blitt begrenset, gjøres det kontinuerlig en god jobb med fagfornyelsen og den nye lærerplanen. I tillegg er skolene i Grimstad aktivt med i desentralisert kompetanseheving (Dekomp) sammen med skolene i de andre Østre Agder kommunene.

De kommunale skolene benytter nå samme læreverktøy og en kombinasjon av digitale verktøy og lærebøker. Læremidler er kostbart, og utskiftings takten har derfor vært noe ulik mellom skolene. Tilførte midler i revidert budsjett gjennom året var derfor svært kjærkomment for skolene.

I tillegg til de kommunale skolene er det to privatskoler i Grimstad, Hesnes Montessoriskole og Drottningborg ungdomsskole. Disse skolene inkluderes i faglig kompetanseutvikling.

Det er svært viktig å ha oppdatert og riktig kompetanse i sektoren. Enhetslederne har derfor oversikter over kompetansen, blant annet behov, krav og gap i egen enhet. Når det gjelder skolene, følger skoleeier dette opp i tråd med nasjonale føringer, og sørger for prioritering og oppmelding gjennom og i regi av Utdanningsdirektoratet (Udir.). Videreutdanningstilbudene skal bidra til at flest mulig lærere har kompetanse i tråd med kompetansekravene til undervisning.

Kvalifiseringstjenesten består av flyktningetjenesten og voksenopplæringen.

Flyktningetjenesten har ansvaret for bosetting og integrering og følger opp flyktningebefolkningen innenfor femårsperioden. Integrerings- og Mangfoldsdirektoratet (IMDi) anmoder hvert år kommunene om å bosette et visst antall flyktninger. I forbindelse med krigen i Ukraina ble Grimstad kommune anmodet om å bosette 150 flyktninger i 2022. Ved årsskiftet til 2023 var det bosatt 157 personer. I 2023 bosatte Grimstad 202 personer. Av disse var det 155 fra Ukraina.

De andre som ble bosatt i 2023 kom fra Sudan, Kongo, Afghanistan og Tyrkia.

Voksenopplæringen tilbyr norskopplæring og introduksjonskurs for voksne (over 18 år) med rett og/eller plikt i henhold til integreringsloven. Opplæringen foregår på dag- og kveldstid. Voksenopplæringen hadde ved årsskiftet 253 elever / deltakere. Elevene deles inn i grupper utfra bakgrunn, nivå og behov.

Kvalifiseringstjenesten samarbeider tett med andre tjenester i kommunen.

Ukrainasituasjonen har påvirket kommunene som helhet og enheten i svært stor grad fra 2022. Flyktningarbeidet måtte utføres på en helt annen måte enn tidligere. Med kvalifiseringstjenesten i førersetet har Grimstad kommune evnet å håndtere den først akutte og sendere svært endrede flyktnings situasjonen på en svært god måte. Grimstad hadde med engang en bevisst strategi for arbeidet både når det gjaldt å få på plass et alternativt mottaksapparat og for å ivareta informasjonsbehovet. Grimstad kommune var i en lang periode den kommunen som evnet å bosette flest flyktninger ut fra innbyggertall. Samhandlingen og samarbeidet mellom de ulike tjenestene på tvers av både enheter og sektorer og politisk handlekraft må sies å ha vært forbilledlig.

Nå som flyktnings situasjonen har gått fra en svært uforutsigbar og akutt situasjon til en mer stabil midlertidig situasjon, gir dette kommunen en bedre mulighet for mer langsiktig planlegging på tvers av tjenester.

Enhet for barn, unge og familie (BUF)

Det var store forventninger knyttet til å samle de fleste tjenester til barn, unge og deres familier i en sektor, og ikke minst forventninger til den nye enheten. Den nye enheten er den største i oppvekstsektoren og har store og krevende tjenesteområder. Tjenestene er lokalisert på flere steder og det er ifølge enhetsleder fortsatt utfordrende å blande kulturer å få til den uformelle kontakten mellom tjenestene i enheten. Enheten skal ha, og har nå fått, en helt sentral rolle i arbeidet med å få til enda bedre samarbeid og samhandling mellom alle tjenestene som omfatter «laget rundt og for barn, unge og deres familier».

Enhetslederen har i sin årsberetning beskrevet tjenestene mer detaljert, og det oppfordres til å lese denne.

I denne sektoroversikten påpekes det noen overordnede forhold knyttet til enheten.

Antall meldinger til **barnevernstjenesten** økte i 2023, mens antall undersøkelser har vært relativt stabilt. Det er satt inn flere hjelpetiltak og kompleksiteten har økt. Endringene i ny barnevernlov har stilt større krav til oppfølging av fosterhjem og biologiske foreldre. Det har ført til ytterligere press på tiltak- og omsorgsgruppa i tjenesten.

De økonomiske rammene for egenandel for ungdommer i institusjon har økt fra kr. 75 000 per måned i 2021 til nå kr. 170 000 per måned. Grimstad hadde i store deler av 2023 og nå tre ungdommer i institusjon.

Avdeling for pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)

var i 2023 preget av høyt sykefravær, noe som preget avdelingen og påvirket saksbehandlingen i stor grad. Avdelingsleder og enhetsleder satte i gang gode og avbøtende tiltak. Som et ledd i å få til en bedre inkluderende praksis i alle barnehagene, ble det høsten 2023 ansatt en veileder som i første omgang skal bidra på systemnivå og hjelpe ledere og ansatte i barnehagene i det forebyggende arbeidet og tidlig innsats. Det er for tidlig å si noe om resultatene av dette ennå. PPT har hatt og får videre en helt sentral rolle i Kompetanseløftet for inkluderende praksis og spesialpedagogikk.

Helsesykepleier- og jordmortjenesten

er den største avdelingen i BUF, med stor variasjon i tjenestetilbudet og svært mange konsultasjoner. Tjenesten har utviklet seg i takt med nye og endrede behov i samfunnet. I tillegg til jordmortjenesten og helsestasjonen for barn, så har behovet for flyktningshelsetjenesten økt svært mye. Helsestasjon for ungdom har vist seg å bli et svært populært og godt benyttet tilbud. Økt omfang og kompleksitet medførte et behov for å styrke ledelsesressursen for å kunne møte utviklingen på en forsvarlig måte.

Familiesenteret

er et lavterskeltilbud til barn, unge og familier. Tjenesten har gjennom 2023 hatt et svært høyt aktivitetsnivå. Familiesenteret har ansatte med ulik og sammensatt kompetanse og er blant annet sektorens ressurser innen foreldreveiledning. Det å kunne tilby foreldreveiledning til alle foreldre er at av målene i kommunens plan for forebyggende arbeid, og arbeidet med å sette veiledningen i et helhetlig system er igangsatt.

Spesialpedagoger

for barnehagene tilhører også BUF. Innenfor denne tjenesten er det i tillegg til godt samarbeid med alle barnehagene, et utstrakt samarbeid mellom spesialpedagogene, barnehagefaglige rådgivere i stab oppvekst, veileder i PPT og enhetsleder. I 2023 var det 42 barn i alderen 0-6 år som mottok spesialpedagogisk hjelp i Grimstad. Det utgjorde 3,54 % av barna som gikk i barnehage. På landsbasis var tilsvarende tall 3,65 %. Andre styrkingstiltak utføres av annet personell og regnes ikke med i nevnte tall. Samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak og forebyggende arbeid mot mobbing, utenforskap og psykiske vansker (SLT/MOT) har også i 2023 bestått av en koordinator som samarbeider tett med de øvrige aktørene i «laget rundt barn, unge og familier». Noen av samarbeidspartnerne er grunnskolene, politi, barnevern, ruskonsulent, videregående skoler med flere.

Investeringsprosjekter

Skoleutbyggingsprosjektene for barneskolene på Fjære og Holviga har blitt høyt prioritert, både administrativt og politisk, og det er knyttet store forventninger til prosjektene. De er organisert etter modell av prosjektveiviseren. Prosjekteier, prosjektledelse og styringsgruppe har gjennom hele 2023 hatt jevnlige møter. Det har også blitt gitt faste rapporteringer til oppvekstutvalget, formannskapet og kommunestyret i tillegg til intern orientering i sektoren. Fremdriftsplanen har blitt endret gjennom året. Det vises for øvrig til avsnitt om investeringsprogrammet for hele kommunen.

Spesialundervisning og enkeltvedtak til barnehagebarn

Grunnskolens informasjonssystem (GSI) gir informasjon om utviklingen innen spesialundervisning. For inneværende skoleår gis det spesialundervisning etter enkeltvedtak, jfr. opplæringsloven § 5-1 og privatskoleloven § 10-1 og privatskoleloven § 4-2, i antall årstimer for trinnene.

Fordeling i timer var slik i 2023:

1. – 4. årstrinn	5. – 7. årstrinn	Sum 1. – 7. årstrinn	Sum 8. -10. årstrinn	Sum 1-10. årstrinn
14 258	13 917	28 175	14 739	42 914

Til sammenligning var fordelingen i timer slik i 2022:

1.-4. årstrinn	5.-7. årstrinn	Sum 1.-7. årstrinn	8.-10. årstrinn	Sum 1.-10. årstrinn
10 333	11 343	21 676	10 716	32 392

Til sammenligning var fordelingen i timer slik i 2021:

1.-4. årstrinn	5.-7. årstrinn	Sum 1.-7. årstrinn	8.-10. årstrinn	Sum 1.-10. årstrinn
8 963	12 370	21 333	9 782	31 115

Årstimer med spesialpedagogisk hjelp for førskolebarn i 2023:

- Timer med pedagog: 7 181
- Timer med assistent: 46 230

Årstimer med spesialpedagogisk hjelp for førskolebarn i 2022:

- Timer med pedagog: 8 507
- Timer med assistent: 50 746

I Tilstandsrapporten 2022-2023 for barnehagene, skolene og barnevernet i Grimstad er temaene nærmere beskrevet. I den nasjonale satsingen Kompetanseløftet er målet at alle barn og unge skal oppleve et godt og tilpasset og inkluderende tilbud i barnehage og skole. Grimstad er med i denne satsingen og jobber sammen med de andre kommunene i Østre Agder. Kompetanseløftet må sees i sammenheng med kommunens plan for forebyggende arbeid.

Årstimer med spesialpedagogisk hjelp for førskolebarn i 2021:

- Timer med pedagog: 8 202
- Timer med assistent: 42 170

Opplæringsloven § 9a stiller store krav til elevens psykiske og fysiske læringsmiljø. I den nye opplæringsloven som trer i kraft fr 01.08.24, blir det endringer knyttet til dette teamet. Tilsvarende bestemmelser er kommet etter endringer i barnehageloven. Arbeidet med å sikre barnehagebarn og elever et godt og trygt læringsmiljø pågår kontinuerlig. De private barnehagene og privatskolene blir invitert til å delta på lik linje med de kommunale aktørene, og de fleste har takket ja til dette.

Interkommunalt samarbeid og samhandling med andre eksterne aktører

Oppvekstsektoren i Grimstad samarbeider tett med flere aktører utenfor egen organisasjon og kommune. I 2023 har sektoren samarbeidet med blant annet disse:

- Østre Agder oppvekstforum
- Østre Agder samarbeid for barneverntjenester
- RKG oppvekst Agder (regional koordineringsgruppe for oppvekst)
- ABUP (spesialisert helsetilbud til barn og unge med psykiske utfordringer)
- RVTS (regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging)
- Statsforvalteren
- Fylkeskommunen
- UIA (Universitet i Agder)
- Agder politidistrikt – Grimstad politistasjon

Nye aktiviteter og satsinger

Det kommer hele tiden nye tilbud om og føringer om satsinger fra både nasjonalt, regionalt og lokalt hold. Det er nærmest «umulig» å både fange opp og i praksis kunne delta på alle de ulike satsingene som finnes innenfor spekteret barn, unge og familier. I Grimstad har vi prioritert det vi må delta på. Samtidig har vi klart å skape større forståelse for å klare å se at mange av satsingene handler om det samme, og derfor se satsinger og prosjekter i sammenheng og knytte det til noe vi allerede gjør. Hensikten og målsettingen er forbedring og forenkling og det skal være til barns beste.

Kommunens plan for forebyggende arbeid – særlig rettet mot risikoutsatte barn og unge ble vedtatt i november 2023 etter en bred prosess. De overordnede målene i planen ligger til grunn

for alle satsinger og prosjekter. De overordnede målene er:

1. Alle barn og unge mestere livet
2. Alle foresatte deltar på foreldreveiledning
3. Alle barn har et trygt og godt barnehage- og skolemiljø
4. Alle barn gjennomfører skolegangen
5. Alle barn i alderen 7-18 deltar i minst en fritidsaktivitet/hobby

Under ramses det i tilfeldig rekkefølge opp noen nye satsinger i sektorens enheter for 2023. Disse kan relateres til de overordnede målene og knyttes inn som konkrete tiltak:

- Markveien kulturbarnehage har blitt godkjent «Livsglede barnehage» (mål 1 og 3)
- Prosjekt besøksvenner på Fjære skole (mål 1, 3 og 4)
- Ny friluftsgruppe i Storgaten barnehage (mål 1, 2 og 3)
- Lekbasert undervisning på 1. trinn på Jappa – og Landvik (mål 1, 2, 3 og 4)
- Flere godkjente dysleksivennlige skoler (mål 1, 3 og 4)
- Igangsatt ICDP foreldreveiledning i flere barnehager og skoler (1, 2, 3 og 4)
- Tatt i bruk nye digitale verktøy i skolene (mål 3)
- Sektoren deler aktivt kunnskap med Uia og andre (mål 1, 3 og 4)
- HMS prosjekt for ansatte i skolene (skaper trygge voksne)
- Læringsmiljøprosjekt for Fevik og Jappa skoler og Hausland og Storgaten barnehager (mål 1 og 3)
- Sammen på vei (tidligere: familie for første gang) i Jordmortjenesten (mål 1 og 2)

Oppsummering

Sektoren samlet har levert gode tjenester innenfor de rammene som har stått til rådighet. De overordnede målene for kommunen og sektoren er i hovedsak oppnådd. Sektoren har også levert i tilnærmet økonomisk balanse.

Selv om sektoren og enhetene jobber målrettet og godt, er det fortsatt mange utfordringer og forventninger som bør og må løses på både kort og lang sikt.

Det er en tendens i samfunnet generelt, ikke bare i Grimstad kommune, at flere barn og unge sliter mer enn tidligere med å finne sin plass, enten det er i barnehagene, grunnskolene, videregående skoler og i høyere utdanning. Mange opplever utenforskap og dropper ut av utdanningsløpet. Konsekvensene av dette viser seg ofte i at unge mennesker blir stående utenfor arbeidslivet. Dette skaper ikke livsmestring for de som blir berørt, og det bidrar heller ikke til å skape ny og viktig arbeidskraft. Utviklingen knyttet til antall barn som mottar spesialundervisning og annen spesiell hjelp i skoler og barnehager har gått i feil retning.

Gjennom kommunens plan for forebyggende arbeid har det kommet på plass klare strategier og målsettinger, herunder også overordnede tiltak, for å hindre bekymringsfullt fravær i skolen, utenforskap og psykisk uhelse blant barn og unge. Det vesentlige blir derfor å gjennomføre dette ved å bryte ned mål og strategier til enhetene og tjenestene og ikke minst sette kraft bak tiltakene. Likeledes blir det svært viktig hvordan storsamfunnet skal møte et uheldig atferdsmønster som har utviklet seg.

Sektoren vet i stor grad hva som skal til, men utfordringen knyttet til hvordan dette skal gjøres i praksis og hvilke menneskelige og økonomiske ressurser som vil være tilgjengelige. En suksessfaktor til dette spørsmålet blir derfor evnen og viljen til å investere i det forebyggende arbeidet og tidlig innsats rettet mot barn og unge - som alltid vil representere fremtiden og hvordan denne skal bli.

KOSTRA

13502: Utvalgte nøkkeltall for barnehager, etter region, statistikkvariabel og år

	Andel barn 1-5 år i barnehager		Andel barn i kommuner		Netto driftsutgifter barnehager, per innbygger 1-5 år (kr)	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
4202 Grimstad	90,5	90,0	18,0	18,6	177797	192470
4203 Arendal	93,3	94,1	26,0	27,4	191540	212692
4205 Lindesnes	92,8	92,1	35,7	35,7	184276	200453
EAKUO Landet uten Oslo	93,6	94,0	49,7	50,1	187750	211694
EKG09 KOSTRA-gruppe 9	94,5	94,9	37,4	37,8	186972	209467

12255: Utvalgte nøkkeltall for grunnskole, etter region, statistikkvariabel og år

	Elever i kommunale		Gjennomsnittlig grunnetto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger 6-15 år (kr)	
	2022	2023	2022	2023
4202 Grim	9,8	9,8	44,2	41,9
4203 Aren	11,2	11,1	41,7	41,0
4205 Lindesnes	8,1	7,9	42,3	41,1
EAKUO Landet uten Oslo	7,9	8,1	43,1	42,2
EKG09 KOSTRA-gruppe 9	7,7	8,2	42,9	42,0

12280: Kommunefakta barnevernstenesta, etter region, statistikkvariabel og år

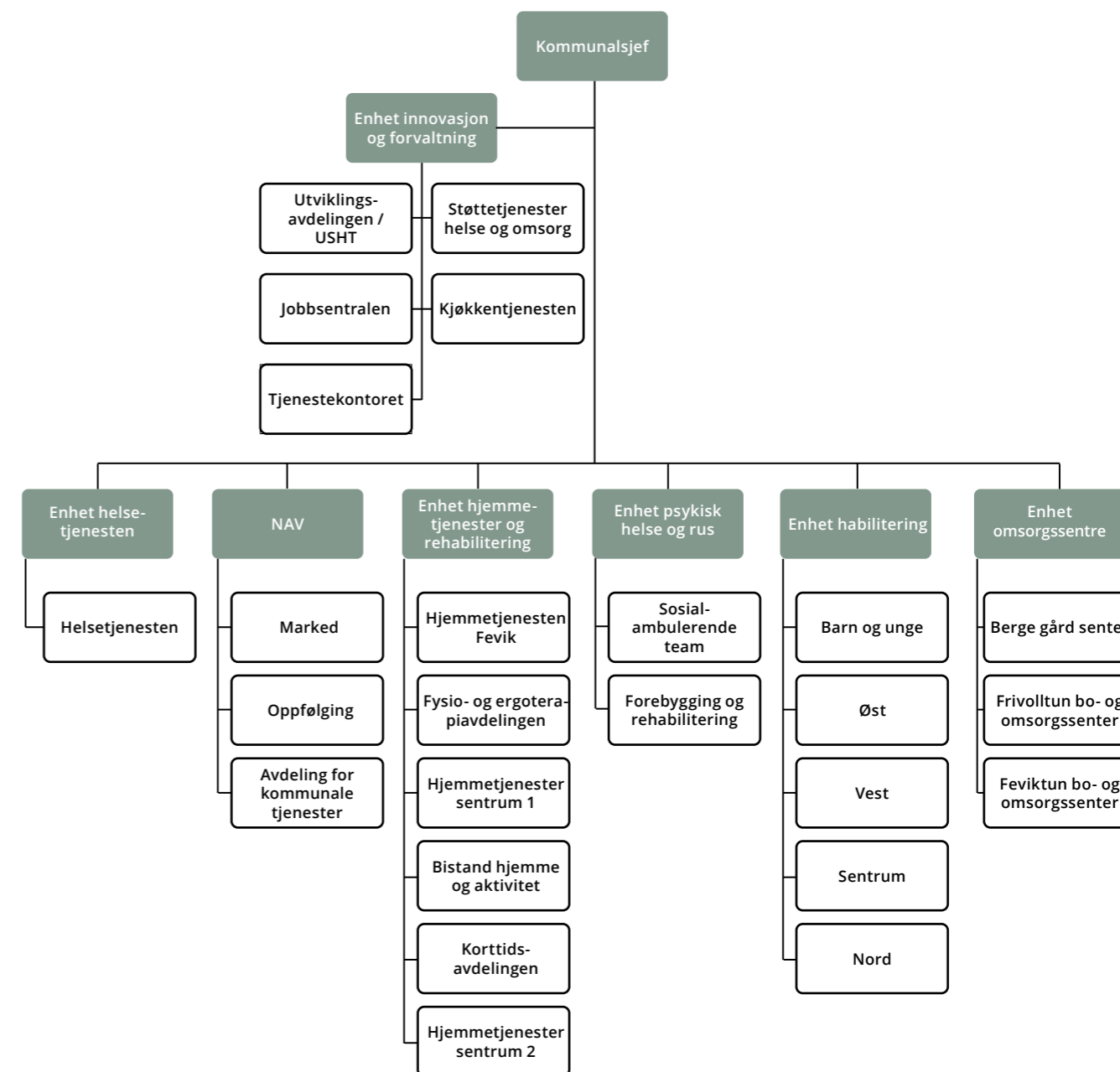
	Netto driftsutgifter til barnevernstenesta		Barn med melding ift barnevernstenesta		Barn med undersøkinger		Undersøkingar med handsamingstid innan 3 månader (prosent)	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
4202 Grim	7809	8982	3,2	4,0	14,8	14,5	95	98
4203 Aren	9318	9980	3,7	3,9	15,1	16,3	99	99
4205 Lindesnes	15448	13709	3,3	0,5	21,4	11,5	99	100
EAKUO Landet uten Oslo	10224	11253	3,9	4,1	14,9	14,0	91	93
EKG09 KOSTRA-gruppe 9	10164	10924	4,1	4,1	16,3	14,6	90	91

14277: Helsestasjons- og skolehelsetjenesteårsverk, etter region, utdanning, statistikkvariabel og år

	Avtalte årsverk (årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-20 år (årsverk))			
	2022	2023	2022	2023
4202 Grim Helsestasjons- og skolehelsetjeneste	13,5	12,1	21,2	18,9
Jordmødre	3,2	4,6	5,0	7,2
4203 Aren Helsestasjons- og skolehelsetjeneste	25,0	24,5	23,1	22,5
Jordmødre	4,6	4,6	4,2	4,2
4205 Lindesnes Helsestasjons- og skolehelsetjeneste	15,0	15,3	25,2	25,7
Jordmødre	3,5	3,1	5,9	5,2
EAKUO Landet uten Oslo Helsestasjons- og skolehelsetjeneste	2838,6	2888,0	24,7	25,0
Jordmødre	514,8	528,3	4,5	4,6
EKG09 KOSTRA-gruppe 9 Helsestasjons- og skolehelsetjeneste	420,7	408,8	25,0	24,2
Jordmødre	70,8	70,2	4,2	4,2

Helse- og omsorgssektoren

Organisasjonskart

Regnskap 2023

	Regnskap 2023	Reg budsjet 2023	Avvik 2023	Budsjett 2023	Regnskap 2022
Fellesområdet	6,243	5,975	-268	5,918	9,818
Innovasjon og forvaltning	60,060	59,661	-398	44,368	56,364
Helsetjenesten	50,750	45,772	-4,978	46,381	48,270
Enhet for psykisk helse og rus	44,096	45,955	1,859	44,889	44,107
NAV	85,118	88,865	3,747	54,785	61,468
Hjemmetjenester og rehabilitering	178,189	160,653	-17,536	152,965	160,998
Enhet for habilitering	174,452	163,434	-11,017	149,878	163,458
Enhet for omsorgssentre	126,794	123,932	-2,862	117,049	121,007
Helse- og omsorgssektoren	725,701	694,247	-31,454	616,233	665,490
Lønnskostnader og NAV-refusjoner	657,052	636,884	-20,168	562,984	604,523
Kjøp av konsulenttjenester	3,383	856	-2,527	118	5,288
Kjøp av andre private tjenester	107,836	88,123	-19,713	85,287	89,865
Alle andre kostnader	117,973	102,996	-14,978	87,534	100,210
Alle andre inntekter	-160,543	-134,612	25,931	-119,690	-134,397
Helse- og omsorgssektoren	725,701	694,247	-31,454	616,233	665,490

Målkart

Mål for 2023	Resultat 2023
Økonomisk kontroll gjennom videreutvikling av fremtidsrettede og bærekraftige tjenester.	
Redusert sykefravær	
Utvikle gevinstrealiseringsverktøy	
Gjennomføre investeringsprogrammet	
Implementere bruken av innsatstrappen og gevinstkalkulator	
Velferds- og trygghetsteknologi som en integrert del av tjenestebildet	
Kontinuerlig fokus på etikk, kvalitet og kompetanse i tjenesteleveransene	

Det vises også til vedlegg som viser den enkelte enhets måloppnåelse for 2023.

Resultater inkludert økonomi og sykefravær

Organisasjon

I 2023 er det lagt ned mye innsats i organisasjons-gjennomgangen. Sektoren har bidratt inn med flere utredninger.

Oppsummert er det besluttet at sektoren skal opprette et nytt tjenesteområde; arbeid og aktivitet.

For å redusere lederspenning i avdelingene ble avdeling barn og unge delt opp i to avdelinger; avlastning og barneboliger. I tillegg er Frivolltun bo- og omsorgsenter delt opp i to avdelinger; Frivolltun langtid og GROM.

Økonomi

I risikoanalysen til budsjett 2023 ble det pekt på stor usikkerhet med tanke på økning i antall brukere, økning i tjenestevolum, legesituasjon og sykefravær.

Merforbruket er omtrent på samme nivå som ble presentert som prognose etter 2. tertial. Merforbruket er primært på sektorens store operative enheter, samt helsetjenesten (leger). Årsaken til avviket er sammensatt; volumvekst, tilgang på personell og boliger. Dette er elementer som påvirker driften negativt.

Innenfor Rehabilitering er kombinasjonen med nye brukere, økte tjenester og manglende tilgang til tilrettelagte boliger en stor utfordring, og medfører stor slitasje og dyre driftsløsninger. Enheten har over flere år gått med betydelig merforbruk, budsjetttrammene til tjenestene har blitt styrket inn i 2023. I 1. tertialrapport ble det bevilget ytterligere styrking av tjenesten med 6 mill kr,

I 2021 ble det rapportert inn 26 ressurskrevende brukere fra enheten, i 2022 var tilsvarende rapportering på antall ressurskrevende brukere 29. For driftsåret 2023 rapporteres det inn 32 ressurskrevende brukere i enheten.

I 2023 er snitt egenandelen på de brukerne som er rapportert inn på ca. 2,7 mill. kr, det vil si at fra 2021 til 2023 har kostnadene til egenandel til denne gruppen vokst med ca. 16,2 mill kr.

Utfordringen rundt legedekningen i kommunen har vært vedvarende i Grimstad, og mangel på fastleger har medført at Helsetjenesten har måtte leie inn vikarer fra eksterne firmaer. Kostnaden til Legevakta har også blitt betydelig høyere enn budsjettet. Driftsutfordringene her vedvarer inn i 2024, og det er meldt om betydelig overskridelser dette året også. Driften av Legevakten kombinert med leie av leger, har medført store merkostnader, se vedlegg årsrapport.

Hovedårsaken til merforbruket er sykefravær, vakanser i turnus, overtid, nye kostnadskrevende vedtak, innleie av vikartjenester fra private. Lønnskostnaden er den desidert største utgiftsposten for sektoren. Avviket på lønnsbudsjettet er på 15,3 mill kr. Kommunen mottar årlig refusjoner og tilskudd til ulike prosjekter som blir gjennomført i løpet av året. Tilskuddene finansierer dermed deler av lønnsutgiften. I 2023 er det inntektsført ca. 98 mill kr i eksterne tilskudd og refusjoner i sektoren, det er 12 mill kr mer enn hva som er budsjettet.

Sektoren har også store kostnader knyttet til kjøp av tjenester fra private og offentlige institusjoner.

Det er spesielt innenfor enhet for habilitering og enhet for helsetjenester at disse kjøpene blir foretatt. Tilskudd til fastlegeordningen og fysioterapeuter er inkludert i disse kjøpene. Totalt er det kjøpt tjenester som erstatter egenproduksjon for 107,8 mill kr, 84,5 fra private og 21,2 mill. kr fra kommuner samt 2,1 mill. kr fra staten og fylkeskommunen. Merforbruket på disse postene er på cirka 13,8 mill kr. Enhet for Hjemmebaserte tjenester, enhet Habilitering og enhet Helsetjenester står for de største avvikene. De største beløpene på disse postene er fordelt som følger:

- Habilitering - 46 mill kr (inkl. brukerstyrt personlig assistent (BPA), vikarer og taxi)
- Driftstilskudd leger – 14,7 mill kr
- Legevaksordningen - 9,4 mill kr
- Innleie leger - 5,1 mill kr
- Driftstilskudd fysioterapeuter – 5,2 mil kr
- Innleie vikartjenester 5,6 mill. Kr
- SSHF kr. 828 076,-
- Samarbeid med Birkenes kommune, korttids-plasser kr. 385 700
- Fellesområdet - 7 mill kr (Kommunal øyeblikkelig hjelp (KØH), Krisesenter, Østre-Agder regionråd)

Ressurskrevende tjenester

Grimstad kommune sendte refusjonskrav for 38 mottakere av ressurskrevende tjenester i 2022,

Kjøp av vikartjenester	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Sum innleie, tusen kroner	-7 986 758	-1 085 452	-310 929	0	-1 259 727	- 5.600 mill *

- 5.6 mill kr. Er omregnet til 6.644 timer som igjen utgjør 3.6 årsverk

Egenandelen som kommunen selv må dekke, har steget med 82 000 kr eller 5,3 % fra 2022 til 2023 for en bruker uten diagnosen psykisk utviklingshemming.

Grimstad kommune har 23 mottakere av ressurskrevende tjenester med diagnosen psykisk utviklingshemming. Dette er en økning på syv personer fra 2021 til 2023. Det er 16 mottakere av ressurskrevende tjenester, uten en slik diagnose, en betydelig økning fra året før.

Kjøp av vikartjenester

Pleie- og omsorgssektoren har betydelige utgifter knyttet til å leie inn vikarer/ekstrahjelp. Dette på grunn av utfordringer med å rekruttere til vakante stillinger og vikariater, økte vedtakstimer i enhet hjemmebaserte tjenester rehabilitering og avlastningen i enhet for habilitering.

Gjennom flere år er det blitt jobbet målrettet med å redusere kjøp av private vikartjenester, noe som kommer frem i tabellen under. På grunn av bemanningssituasjonen i enhet hjemmetjenester og rehabilitering måtte vi sommeren 2023 kjøpe private vikartjenester.

I tillegg har det vært utgifter til kjøp av legetjenester pga. rekrutteringsutfordringer.

- I tillegg kommer innleie av legevikarer er på 3.05 mill kr (ekskl. Inntekter/Helfo/egenbet – så nettokostnaden på innleien er lavere)

Måloppnåelse:

Sektoren, med underliggende enheter, har jobbet målrettet mot det vedtatte målbildet.

Målene er operasjonalisert i den enkelte enhets virksomhetsplan og årsrapport. I årsmeldingen har den enkelte enhet satt trafikklys på måloppnåelsen. I det store og hele har sektoren levert meget godt på måloppnåelse.

I tabellen under vises måloppnåelse i trafikklysmodellen på sektornivå. I tillegg har den enkelte enhet lagt inn trafikklysmodellen i sine årsmeldinger.

Sektoren har valgt å sette målet om økonomisk kontroll gjennom videreutvikling av fremtidsrettede og bærekraftige tjenester på rødt. Men det er verdt å merke seg at det jobbes kontinuerlig med å optimalisere driften, blant annet med oppgavedeling mellom ulike yrkesgrupper, ulike former for digitalisering med mer.

Utvikling av innsatstrappen settes til gult, men det er viktig å påpeke at vi har arbeidet kontinuerlig med dette, og kommunen har kommet langt med å utvikle metoden.

Arbeidet med ressurskalkulator er det også jobbet godt med. Tallene på de ulike trinnene i innsatstrappen begynner nå å komme fram. Dette er blant annet et verktøy for kommunens tjenestekontor, når det gjelder tildeling av tjenester.

Videre er gjennomføring av investeringsprogrammet til gult fordi det jobbes mye med området. Det er en stor utfordring at det går for sent i forhold til de varslede utfordringene

kommunen har, med tanke på for få sykehjemsplasser og ikke tilstrekkelig med tilgang på boliger til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Området fokus på etikk, kvalitet og kompetanse i tjenesteleveransen er satt til grønt. Det betyr at dette har et stort fokus.

Når det gjelder innføringstakten av trygghets- og velferdsteknologi, så har det i 2023 vært en fin progresjon. Området settes til gult, fordi vi er av den formening at innføringstakten må økes ytterligere.

Sykefravær

Måleindikator	2021	2022	2023
Korttid	2,5 %	3,3 %	2.78
Langtid	8,9 %	9,6 %	10.55
Sum	11,4 %	12,9 %	13,3

Enhet	Sykefraværprosent 2020	Sykefraværprosent 2021	Sykefraværprosent 2022	Sykefraværprosent 2023
R00 - Helse- og omsorgssektoren	11,97 %	11,37 %	12,92 %	13,32 %
8001000 - Innovasjon og forvaltning	6,84 %	7,03 %	10,64 %	11,62 %
8002000 - Helsestasjonen	9,70 %	12,28 %	7,55 %	8,24 %
8003000 - Enhet for psykisk helse og rus	13,77 %	11,50 %	10,48 %	9,09 %
8004000 - NAV	11,52 %	5,60 %	6,35 %	6,26 %
8005000 - Hjemmetjenester og rehabilitering	13,34 %	11,87 %	14,94 %	14,73 %
8006000 - Enhet for habilitering	12,55 %	13,15 %	12,76 %	15,62 %
8007000 - Enhet for omsorgssentre	12,83 %	11,73 %	14,84 %	14,61 %

Sykefraværet for 2023 er på 13,3 % og viser fremdeles stigende tendens fra tidligere år.

Sektoren får tilbakemelding fra HR at det jobbes systematisk og godt med fraværsoppfølging i den enkelte enhet og mot den enkelte medarbeider.

For våre ledere kan det være krevende å jobbe med sykefraværsoppfølging, siden volumet til tider har vært stort, og at det har vært andre presserende oppgaver. Høyt sykefravær gjør at arbeidet med å fremskaffe vikarer tar mye tid.

Fokus på sykefraværsoppfølging vil fortsette med ulike tilnærminger

Årsverk

Måleindikator	1.1.22	31.12.22	31.12.23
Faste årsverk	579,2	617,4	646,7
Midlertidige årsverk	111,1	86,7	84,2
Brannreserve og fast ansatte avlaster			
Sum årsverk	690,3	704,1	730,9

Antall årsverk har økt, men det har direkte sammenheng med innvilget tjenestevedtak opp mot blant annet demografisk utvikling, og tiltak hos innbyggere under 67 år, herunder også barneboliger. Det er videre slik at årsverkskostnadene variere mellom enhetene.

Ved økt vedtaksmengde er det leid inn ekstravakter i hjemmebaserte tjenester.

Utvikling gjennomsnittlig stillingsstørrelse og heltidsansatte

Måleindikator	1.1.22	31.12.22	31.12.23
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse fast ansatte	72,1 %	77 %	79
Heltidsandel fast ansatte	31,9 %	43,3 %	49

Enhet	31.12.2023					
	Gj. Stillings-størrelse	Andel heltid (100%)	Andel deltid (80-99,9%)	Andel deltid (60-79,9%)	Andel deltid (25-59,9%)	Andel deltid under 25%
Helse og omsorg	79%	49%	15%	15%	10%	9%
Innovasjon og forvaltning	93%	85%	2%	3%	7%	2%
Helsetjenesten	88%	71%	14%	0%	10%	5%
Psykisk helse og rus	90%	75%	5%	11%	5%	4%
NAV	92%	80%	7%	7%	7%	0%
Hjemmetjenester og rehabilitering	75%	44%	16%	15%	11%	14%
Enhet for habilitering	75%	42%	16%	19%	13%	10%
Enhet for omsorgssentre	76%	38%	23%	20%	9%	11%

Sektoren har søkelys på å øke andel heltidsstillinger og gjennomsnittlig stillingsstørrelse. Vi er stolte over at gjennomsnittlig stillingsstørrelse i de største turnusenhetene ligger på 75 – 76 % samt at antall heltidsstillinger viser en fin økning.

Økning i heltidsstillinger gir utfordringer på helg men her er det gjort viktige grep opp mot Bemanningstjenesten 2.0 hvor en jobber målrettet for å rekruttere inn studenter i helgestillinger også med tanke på fremtidig rekruttering.

Lærlinger/studenter 2023

Helse og omsorgssektoren jobber målrettet med tanke på fremtidig rekruttering og for å hindre utenforskap, og tilbyr en rekke praksisplasser både til studenter på universitetet og videregående skole.

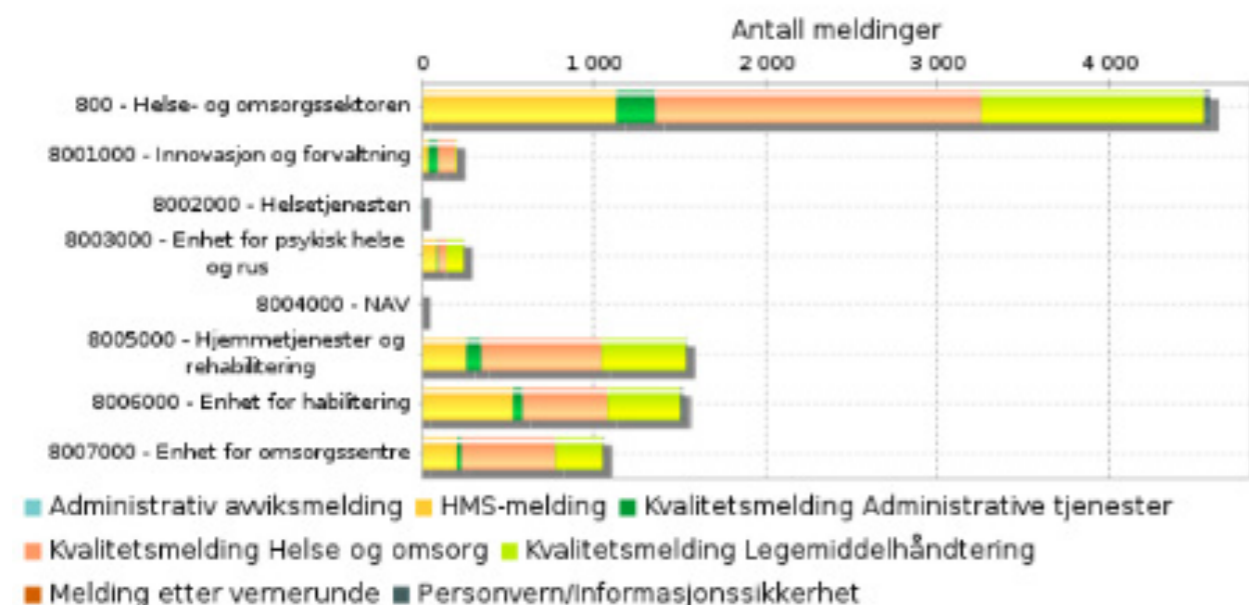
	Enhet innovasjon og forvaltning	Enhet hjemmetjenester og rehabilitering	Enhet psykisk helse og rus	Enhet habilitering	Enhet omsorgssentre	Totalt for HO-sektoren
Lærlinger	6	8		12	34	60
VGS 1 +2+3, Menn i helse		17	3	7	85	112
Universitetet	2	27		10	36	75
Totalt	8	52	3	29	155	247

Internkontroll, kvalitet og HMS

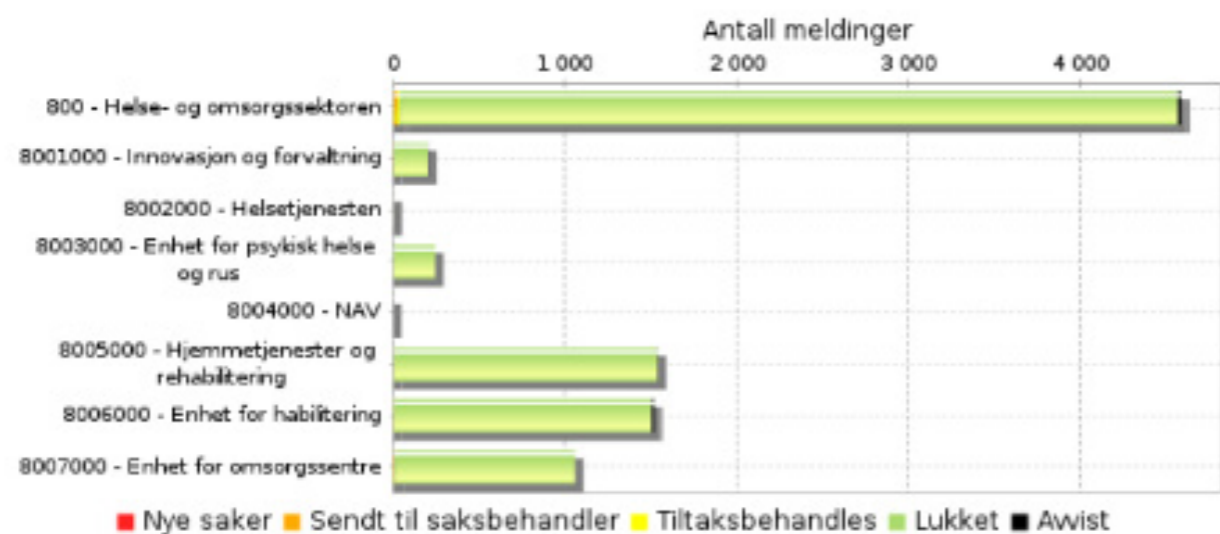
Sektoren har arbeidet fram et meget godt organisert opplegg i arbeidet med internkontroll, herunder kvalitets- og HMS arbeid. Det er blitt jobbet målrettet for å sikre tjenestekvalitet og helse og miljøarbeidet i sektoren. Det er blitt arbeidsprosesser for å utarbeide ROS analyser. Sektorens dokumentarkiv er i kontinuerlig utvikling.

I sektoren er «Vold og trusler om vold» den største andelen HMS-meldinger. Dette er det stort fokus på i enhetene, og det utarbeides risikovurderinger på flere nivåer. Tiltak blir først og fremst rettet mot forebygging og trygging av situasjonene, men også skoling i håndtering av adferd som utfordrer.

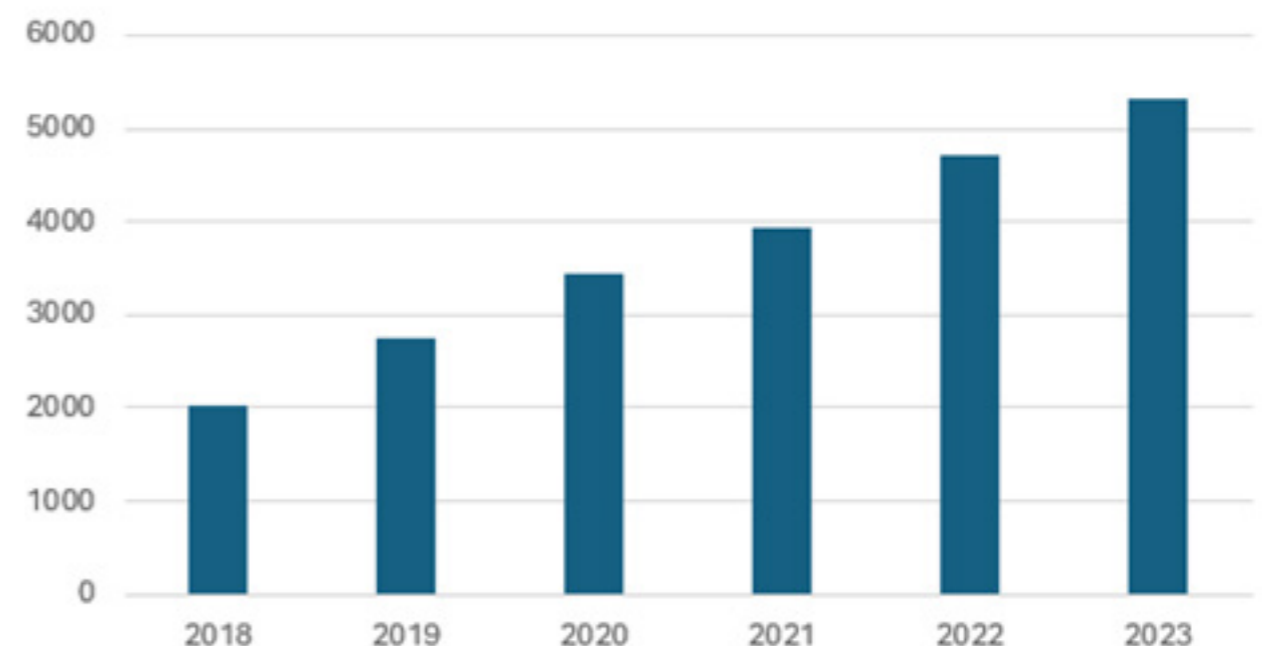
Oversikt etter skjemaer

Oversikt etter status

Dokumentbibliotek

Kompetanseplan

Sektoren har strategisk kompetanseplan. Den enkelte enhet har operasjonalisert kompetanseplanen som et vedlegg til virksomhetsplanene.

Sektoren har en strategisk kompetanseplan, og hver enhet har en egen handlingsplan for kompetanse. Flere kompetansehevende etter- og videreutdanninger gjennomføres nå digitalt. Bruk av Teams og deltakelse på digitale kurs og konferanser har økt.

Helse- og omsorgssektoren har søkt og fått innvilget tilskudd i 2023 på cirka 15 mill kr.

Flere ansatte har startet opp, eller fullført utdanninger. 27 ansatte har deltatt på ulike videreutdanninger og masterutdanninger. 21 ansatte er i gang med, eller har fullført bachelorutdanninger, og 28 ansatte er i gang med, eller har fullført fagskoleutdanning. 78 ansatte har gjennomført ABC opplæring.

Tilsyn og forvaltningsrevisjon

Sektoren har vært involvert i seks saker til Kontrollutvalget.

- Forvaltningsrevisjon – offentlige anskaffelser, hele kommunen, sak 10/23
- Barnefattigdom, forvaltningsrevisjon, sak 11/23
- Forenklet etterlevelsesk kontroll – Overtid helse og omsorg. Sak 45/23
- Oppfølgingssak orientering om etikk i kommunen – HO sektoren, sak 22/23
- Status på fastlegeordningen sak 9/23 og sak 23/23
- Digitalt utenforskap, HO sektoren m. fl., sak 21/23

I enhetene har det vært flere tilsyn, det er fra Statsforvalter og Arbeidstilsynet.

Enhet habilitering

Arbeidstilsynet

18. Januar 2023, barne- og avlastningsboliger. Hensikten med tilsynet var å kontrollere hvordan Grimstad kommune forebygger at arbeidstakerne i deres virksomhet får arbeidsrelaterte muskel- og skjelettplager og psykiske plager.

Grimstad kommune fikk tre pålegg som alle er lukket. Påleggene handlet om kartlegging og risikovurdering av arbeidsrelaterte muskel og skjelettplager, psykiske plager og vold og trusler og forsvarlighetsvurdering av arbeidstidsordningen

Statsforvalteren

Landsomfattende tilsyn med barn i barne- og avlastningsboliger 13. -2 8. september 2023

Enheten fikk to lovbrudd, dette handler om

1. Grimstad kommune sikrer ikke at barn i avlastningsbolig får opplæring/habilitering i tråd med sine behov.
2. Grimstad kommune har ikke et internkontrollsystem som i tilstrekkelig grad sikrer at tjenestene planlegges, gjennomføres, evalueres og korrigeres, slik at tjenestenes innhold er i samsvar med lov og forskrift.

Kommunen har frist til den 25. mars 2024 med å svare ut tilsynsrapporten.

Statsforvalteren

Varsel om tilsynssak 04.12.23 mot helsepersonell og 11.12.23 Grimstad kommune i forbindelse med voldssak.

Tilsynssaken mot Grimstad kommune er svart ut med frist 18.01.24.

Enhet omsorgssentre

Arbeidstilsynet

Frivolltun bo og omsorgssenter, 7.3.2023

Tema i tilsynet:

- Ergonomiske, organisatoriske og psykososiale forhold i arbeidet som kan påvirke risikoen for at arbeidstakere kan få muskel- og skjelettplager, og psykiske plager
- Systematisk HMS-arbeid knyttet til forhold i arbeidet som kan bidra til muskel- og skjelettplager, og psykiske plager herunder risiko for vold og trusler

Alle pålegg er lukket.

Enhet hjemmetjenester og rehabilitering

Statsforvaltere Pasientoppfølging korttidsavdeling

Avvik er lukket.

Hovedutfordringer

For å stå best mulig rustet til å levere gode, fremtidsrettede og bærekraftige helse- og omsorgstjenester, har kommunens helse- og omsorgssektor de siste årene stått i mange utviklings- og omstillingsprosesser. Helse- og omsorgsområdet har, og vil fortsatt ha, store utfordringer. Hovedgrunnen til dette er økning av antall innbyggere over 80 år, men også innbyggere under 67 år som har store hjelpebehov. Disse utfordringene setter store krav til samarbeid på tvers i kommunen, når det gjelder fremdrift i kommunens investeringsprogram, samt kommunens prioriteringer innenfor de ulike områdene.

Helsepersonellkommissjonen "Tid for handling" har vært og er en rettesnor for hvordan samfunnet bør innrette seg med tanke på de store utfordringene kommunens helse og omsorgssektor står overfor.

Viktige områder er; organisering av helse- og omsorgstjenestene, oppgavedeling, arbeidsforhold og arbeidstid, utdanning og rekruttering, digitalisering og teknologisk utvikling.

Sektoren jobber målrettet innenfor alle de nevnte områdene, her vises det til kapitelet om utvalgte satsingsområder.

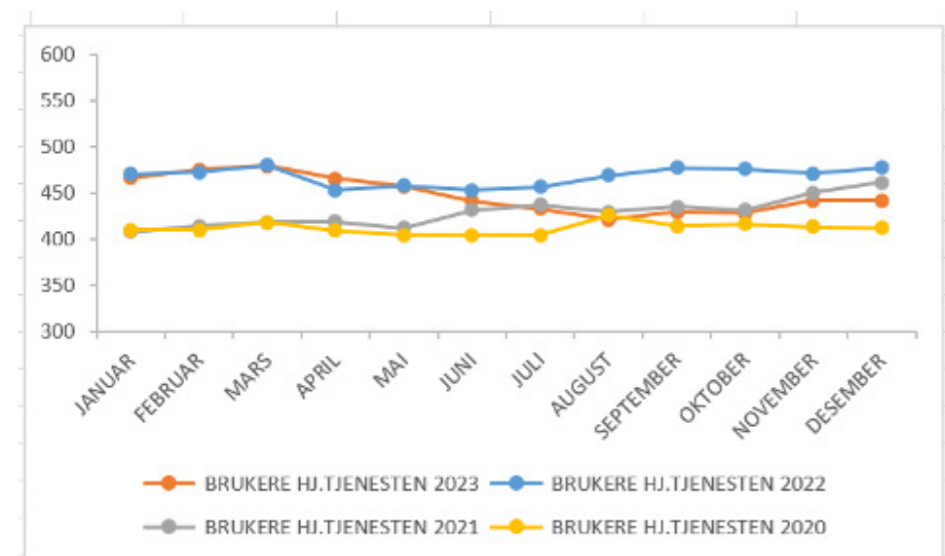
Kommunens utfordringer vil dels være av økonomisk art, men det vil også bli krevende med tanke på å beholde og rekruttere medarbeidere. Det vil bli stilt store krav til omstilling samt å ta ut effekt av helseteknologiske løsninger.

Rapport fra Telemarkforskning som ble utarbeidet for Grimstad kommune i 2023 viste at veksten i antall innbyggere over 67 år vil øke med ca. 12 %. I 2023 vil veksten bare for pleie- og omsorg være 18 mill kr.

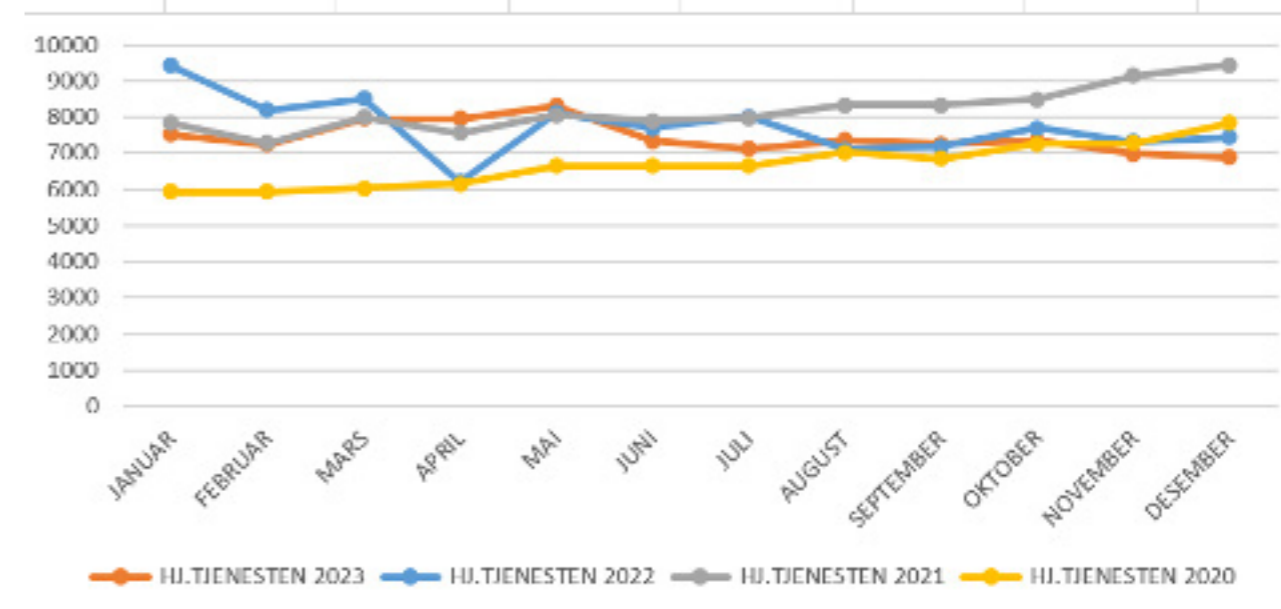
Demografimodell

	Endring										
	Basis 1.1.2022	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
0-1 år		-16	19	-2	0	5	4	7	5	4	5
2-5 år	Lagret i denne PC-en	7	-38	10	6	-21	10	0	4	11	11
6-15 år	3 072	-8	9	-49	-56	-18	-38	-61	-16	-27	-22
16-18 år	966	8	-22	17	17	16	-11	13	-22	-8	-40
19-20 år	645	34	20	-9	1	-4	3	28	-3	-19	17
21-22 år	703	-3	-12	17	12	-8	0	-2	5	25	-2
23-29 år	2 401	28	23	-23	-39	-15	-28	-32	-6	-14	18
30-34 år	1 589	35	29	25	5	-5	15	6	-10	-21	-21
35-49 år	4 608	4	-26	-18	48	50	55	65	68	49	45
50-66 år	4 841	100	116	84	28	34	35	27	56	20	-3
67-79 år	2 700	32	48	34	42	25	5	18	-12	64	102
80-80 år	798	45	53	65	82	81	85	63	71	45	28
90 år og eldre	166	6	-3	12	8	7	8	13	5	14	0
Sum	24 017	272	216	163	154	147	143	145	145	143	138

Antall brukere i hjemmetjenesten

Vedtaksstatistikk

Sektoren har gjennom flere år gjennomgått tildelingspraksis og forvaltning av vedtak. I 2023 ser man at antall brukere er blitt redusert, det samme gjelder for vedtaksstatistikken.

Yngrebølgen - Grimstad

Standardstatistikk

Alder	Antall brukere fordelt:			Antall poster fordelt:			IPLOS bistandsbehov:			
	Menn	Kvinner	Alle	Menn	Kvinner	Alle	Avgrenset	Middels	Omfattende	I alt
0-17 år	37	22	59	50	30	80	5	12	38	53
18-49 år	58	34	92	132	79	211	10	65	87	162
50-66 år	8	6	14	22	13	35	0	5	15	20
67-74 år	2	2	4	4	4	8	0	0	5	5
75-79 år	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
80-84 år	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
85-89 år	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
90-200 år	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1
Totalt	106	64	170	209	126	335	15	83	143	241
Snittalder	26	25	25							

Kommunens utgifter til pleie- og omsorg har økt og vil fortsette å øke, også når det gjelder brukergrupper under 67 år. Kommunen opplever og vil oppleve ytterligere økning i antall unger brukere. Brukergruppen har en gjennomsnittsalder på 25 år hvor mange er brukere som har behov for store og omfattende tjenestebehov.

Forskningsmessig har man forsøkt å finne ut hvor stor andel de samlede pleie – og omsorgstjenestene som kan knyttes til de fem prosent av brukerne som har høyeste kostnader samt hva som kjennetegner denne gruppen.

Forskerne har identifisert 13.676 pasienter i henhold til definisjonen; altså de med 5 prosentene høyest kostnader. Disse brukerne står for 39 prosent av de samlede kostnadene for kommunale pleie- og omsorgstjenester.

Disse brukerne er gjennomsnittlig 46 år, mot 66 år blant de som ikke koster så mye. De har psykiske lidelser, lungelidelser, nevrologiske lidelser og særlig psykisk utviklingshemming. Dette betyr at kostnadene vil vare og kunne gi kostnadsendringer for kommunene.

I følge helseforskerne vil kostnadene til omsorgstjenester doubles hvert sjuende år hvis veksten fortsetter i samme takt som for årene 2021 og 2022.

i regjeringens nye helse- og samhandlingsplan nevnes det at en person mellom 18–49 år med omfattende bistandsbehov mottar i snitt 69 timer helse- og omsorgstjenester i uken. En person mellom 80–89 år med samme behov mottar 13 timer.

I tråd med politiske vedtak, er det lagt ned mye arbeid i konseptutredningen opp mot universitetssykehjem. Styringsgruppen ledes av kommunedirektøren, i gruppen er både Universitet i Agder og Fagskolen i Agder medvirkende. Det er lagt ned et stort forankringsarbeid, både i egen kommune og mot eksterne aktører. Det jobbes også med mulighetsstudier opp mot Frivoll og Fevikun. Kapasitetshensyn har gjort at man har vært nødt til å konsentrere seg om GROM, modulsykehjem og universitetssykehjem.

NAV's samfunnsoppdrag sammen med kommunen har vært viktig

Utvalgte aktiviteter

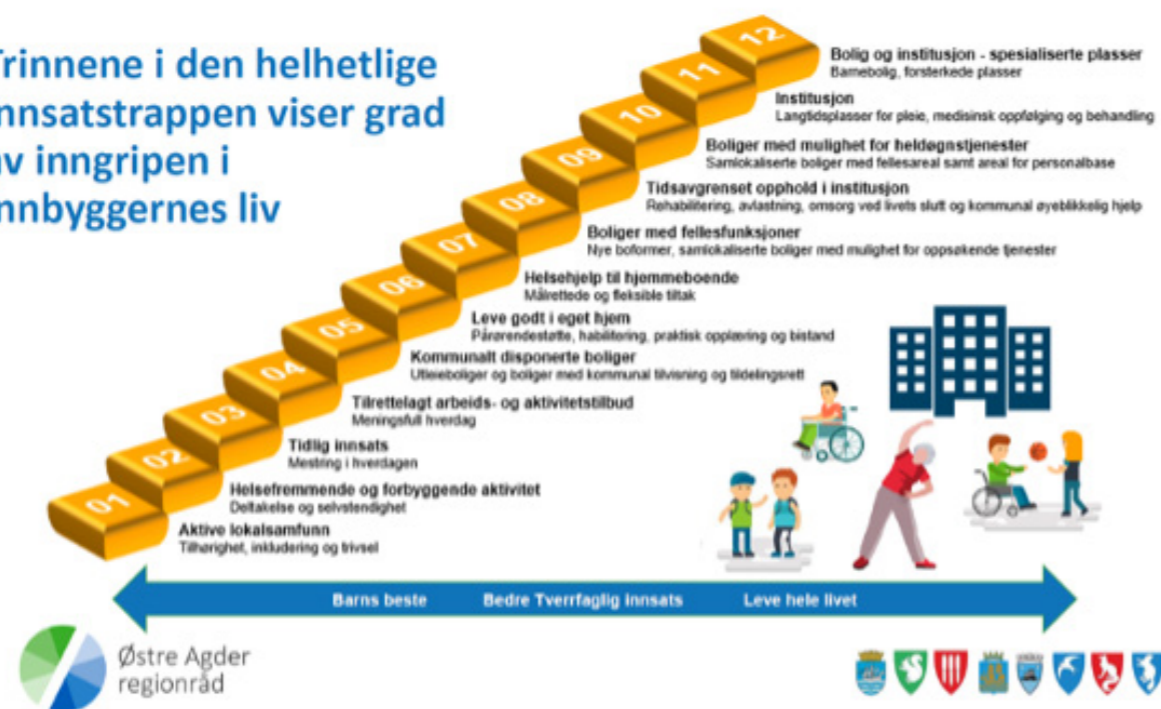
Innsatstrapp

Målet med innsatstrappen er å forebygge mer, og reparere mindre. Det vil også være et godt kommunikasjonsverktøy for samhandling med innbyggere, internt i tjenestene og for politikerne. Gjennom 2023 har det blitt arbeidet med å videreutvikle den kommunale innsatstrappen. Dette arbeidet er et større prosjekt i regi av Østre Agder. Det er laget en felles innsatstrapp for Østre Agder-kommunene, og Grimstad kommunes innsatstrapp er laget på samme mal. Dette gjør innsatstrappen gjenkjennelig på tvers av kommuner, og vil også kunne være et godt verktøy for å måle kostnadsbildet på de ulike trappe-trinnene på tvers av kommunene i Østre Agder.

Arbeidet med å implementere innsatstrappen er godt i gang, og det skal jobbes videre med metodikken i 2024. Hovedutvalg og rådene er informert om det pågående arbeidet.

Som en viktig del av innsatstrappen er det jobbet videre med å utvikle ressurskalkulator, som skal implementeres i 2024.

Trinnene i den helhetlige innsatstrappen viser grad av inngripen i innbyggernes liv

Det har blitt jobbet målrettet med forankring i sektoren for å sikre fremdrift, kommunikasjon og informasjonsflyt inn i de ulike enhetene. Sektoren har eget digitaliseringsutvalg som er underlagt kvalitetsutvalg helse- og omsorg og enhetsledergruppen. Fagutvalget er koordinerende ledd innen digitalisering og innovasjon i sektoren.

Med sterk økning av antall eldre, og etterslep av tjenestetilretteing for andre grupper med behov for helse-, pleie- og omsorgstjenester, vil presset på tjenestene være kontinuerlig. Dette betyr at kravene til å tenke nytt vil være store. Kommunen må sikre at ressursene, kompetansen og gode e-helseløsninger brukes fornuftig innenfor stramme økonomiske rammer.

I tillegg til demografiutfordringene, har kommunen utfordringen når det kommer til levekår og folkehelse. Sektorovergripende tidlig innsats må ha fokus.

Kommunesektorens organisasjon (KS) har utarbeidet en modell for å beregne årlige endringer i forventet kostnadsnivå innenfor ulike tjenestegrupper. I en slik modell kommer det tydelig fram hvordan demografiendringer skaper endringer i kostnadsbildet i handlingsplanperioden, særlig tydelig med økning i pleie- og omsorg.

Grimstad kommune, Universitetet i Agder og Fagskolen i Agder har inngått et samarbeid for å etablere Norges første universitetssykehjem. Det er laget en utredningsrapport, der det blant annet beskrives hva et universitetssykehjem kan være;

[utredningsrapport-universitetssykehjem-i-agder.pdf \(grimstad.kommune.no\)](https://www.grimstad.kommune.no/utredningsrapport-universitetssykehjem-i-agder.pdf). Det er stor interesse rundt prosjektet, og sommeren 2023 hadde kommunen besøk av helseministeren som fikk høre mer om planene og mulighetene for universitetssykehjem i Agder.

Sektoren har for sjette året på rad levert den årlige eiendomsmasserapporten til kommunestyret. Det legges hvert år ned et betydelig arbeid med å kartlegge bygningsmassen som helse- og omsorgssektoren yter tjenester i.

Kommunestyret har besluttet at sektorens eiendomsmasserapport skal inntegres i kommunens eiendomsstrategi. Det medfører at sektoren ikke kommer til å utarbeide flere eiendomsmasserapporter

Agenda Kaupangs rapport i 2018 viste at deler av bygningsmassen ikke er hensiktsmessig, sett opp mot dagens brukergrupper. Det er særlig fire hovedområder hvor sektoren har behov for endring eller ny eiendomsmasse. Det er sykehjem, boliger i enhet for habilitering, boliger i psykisk helse og rus, og samlokalisering av forebyggende tjenester.

Det er etterslep av boliger til personer med funksjonsnedsettelse, fortsatt satsing på boliger for mennesker med ulike utfordringer innen psykisk helse og rus, økning av antall institusjonsplasser.

I 2021 kom det på plass en organisatorisk rigg som skal jobbet målrettet mot sektorens investeringsprogram. Investeringsenheten er organisert inn under sektor samfunn og miljø. Det

har vært egen prosjektleder som har ansvar for samtlige av sektorens investeringsområder. Investeringsprogrammet legger prosjektveiviserens mal til grunn for arbeidet.

Helse- og omsorgsutvalget, og rådene, har fortløpende blitt orientert om arbeidet som pågår i investeringsprogrammet.

Kommunen har lagt til grunn at det skal være 13 % institusjonsplasser for innbyggere over 80 år. I kartlegginger har det kommet frem at det er underdekning av sykehjemsplasser og andre typer boliger for brukergrupper under 67 år.

Behov for sykehjemsplasser, 13% av innbyggerne over 80 år:

	2022	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Antall eldre over 80 år	953	1133	1552	1786	2044	2287	2674
Behov for sykehjemsplasser	124	148	202	233	266	298	348
Behov for økning av sykehjemsplasser i femårsintervaller	2023-2025	2025-2030	2030-2035	2035-2040	2040-2045	2045-2050	
	14	54	31	33	32	50	

Grimstad kommune har 134 sykehjemsplasser (106 langtidsplasser og 28 korttidsplasser). 24 langtidsplasser er midlertidig plassert på GROM som skal flyttes til alternativ forpleining, før ombygging av GROM til langtidsplasser.

Legetjenesten

Det er vedtatt styrking av legetjenesten ved at kommunen har overtatt drift av Vinkjelleren legesenter, satsing på ALIS-stillinger (allmennlege i spesialisering), samt oppretting av fem nye legeårverk fra 2022. Legeplanen som ble vedtatt i 2022 ble rullert i 2023. Kommunen hadde i 2023 to kommunale legekontor, Vinkjelleren legesenter samt Brannstasjonen legesenter.

Arendal legevakt, se vedlegg årsrapport.

Kommunal øyeblikkelig hjelp

Kommunen har vedtatt å gjeninnføre i Østre Agders interkommunale øyeblikkelig hjelp-tilbud (KØH), se vedlegg årsrapport.

Arbeidet med flyktninger

Grimstad kommune bosatte om lag 200 flyktninger i 2023. I alt var det ca. 150 flyktninger i Introduksjonsprogrammet ved utgangen av desember. De fleste av disse er fra Ukraina. Regelverket for ukrainske fordrevne har endret seg gjennom 2023. Det er gjort innstramminger i økonomiske ytelsene og krav til arbeidsretting i oppfølgingen er blitt tydeligere. NAV har derfor prioritert tidlig arbeidsretting i oppfølgingen, med mål om flest mulig ukrainske fordrevne i jobb eller utdanning etter Introduksjonsprogrammet. I desember 2023 var 12 % av ukrainske fordrevne i jobb i Agder. I Grimstad var andelen i jobb 29 %, som er høyest av kommunene i Agder.

Jobbsentralen har også i 2023 deltatt i bosettingen av flyktninger i Grimstad. Selve bosettingene skjer fortløpende og i tråd med bosettingsvedtakene. Avdelingen har også organisert mottak av møbler og utstyr gitt av private innbyggere, til bruk i kommunalt eide og innleide boliger. Jobbsentralen har midlertidig lager for dette arbeidet i gamle Tønnevoldskogen barnehage.

Her renses og settes møbler i stand til de boligene Kvalifiseringstjenesten har behov for.

UngdomsHuben

I 2023 ble UngdomsHuben åpnet, dette i samarbeid med NAV og Agder Fylkeskommune.

Oppgavefordeling (TØRN)

Enhet hjemmetjenester og rehabilitering har vært inne i KS-prosjektet TØRN. Her foregår det viktig utviklingsarbeid med tanke på oppgavedeling. De øvrige enhetene har også startet opp arbeidet med oppgavedeling.

Bemanningstjenesten

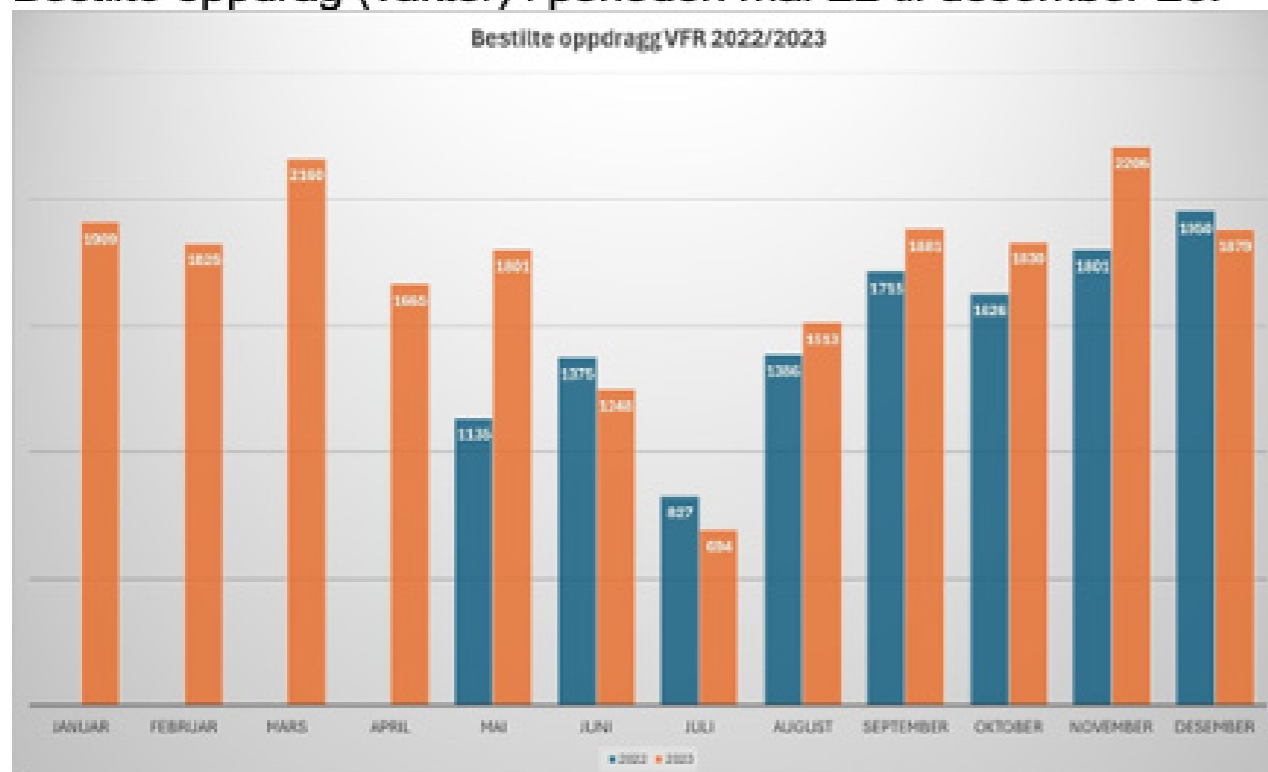
Opprettelsen av bemanningstjenesten har vist seg å være et meget godt organisatorisk grep. Erfaringen med innleietjenesten er at dette oppleves som god støtte i avdelingene. De ansatte i ressursteamet er fornøyd med arbeidsformen og trives godt. Det er god søknad til ledige stillinger. I 2023 ble antallet stillinger i ressursteamet økt til 24 årsverk.

Sektoren jobber intensivt med vakante stillinger og innleie av vakter. Vakante vakter koster kommunen store summer årlig. Arbeidet med å fylle opp vakante stillinger reduserer usikkerhet i den daglige driften og behovet for å leie inn personell. Faste ansatte sikrer også riktig kompetanse og vil redusere slitasjen på de ansatte. Omlegging til kalenderplan og månedlige rapporter fra bemanningstjenesten, er blant grepene som er tatt for å få bedre kontroll og fokus ute i enhetene. I perioden mars-23 til

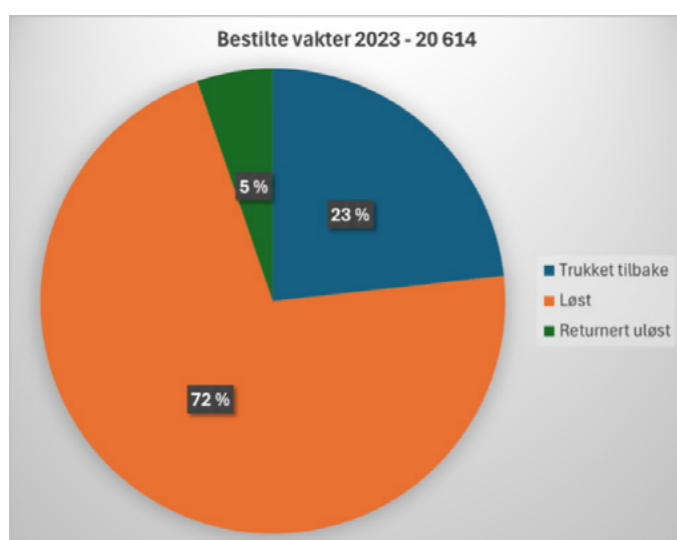
desember-23 ble antall vakante stillinger redusert fra 103 til 60.

Bemanningstjenesten er i stadig utvikling og i 2023 startet utviklingsarbeidet Bemanningstjenesten 2.0.. Felles rekruttering av sommervikarer ble gjennomført i 2023 og ble en suksess.

Bestilte oppdrag (vakter) i perioden mai-22 til desember-23:

Antall vakter bestilt og løst av bemanningstjenesten i 2023:

Kalenderplan

Alle avdelingene har flere ganger utarbeidet ikke-rullerende arbeidsplaner. Den store fordelene med ikke-rullerende arbeidsplaner, er at avdelingene kan skreddersy hvor mye bemanning som skal være på jobb, etter både aktivitet og kalender.

Digitalisering

Sektoren har i 2023 jobbet med å øke innføringstakten på innsatsområdene i digitaliseringsplanen:

Digital trygghetsalarm / mobil trygghetsalarm

- - Digitalt tilsyn
- - Lokaliseringsteknologi
- - Elektronisk nøkkelhåndtering
- - Elektronisk medisineringsstøtte
- - Sensorteknologi
- - Digitale varslingsanlegg
- - Brannalarm

Det har vært jobbet systematisk med å øke innføringstakten av velferdsteknologi i sektoren. I innrapporterte KPR tall for 2023 har det vært en stor økning; 96 stk. digitalt tilsyn (540% økning) og 43 stk. elektronisk medisineringsstøtte (377,8% økning).

Innenfor det velferdsteknologiske området har det blitt arbeidet med å øke innføringstakten. Følgende velferdsteknologi er innført og i drift per 31.12.2023

Type teknologi	Enhetsfordeling 2022	Antall 2022	Enhetsfordeling 2023	Revidert 2023
Digitale trygghetsalarmer	Enhet hjemmebaserte tjenester og rehabilitering	503	Enhet hjemmebaserte tjenester og rehabilitering	506
Evondos – medisineringsstøtte	Enhet hjemmebaserte tjenester og rehabilitering	38	Enhet hjemmebaserte tjenester og rehabilitering (40) Enhet psykisk helse og rus (3)	43
Digitalt tilsyn	Enhet habilitering (12) Enhet hjemmetjenester og rehabilitering (14)	26	Enhet for habilitering (17) Enhet hjemmetjenester og rehabilitering (10) Enhet omsorgssentre (69)	96

Samarbeid på Agder

#vårtagder. Kommunen er sterkt involvert i regionale samarbeidsstrukturer; Digi Agder og Regional koordineringsgruppe for e-helse (RKG e-helse). Sektorledelsen leder RKG e-helse og utviklingsavdelingen/USHT bidrar med sekretariatsledelse RKG e-helse og programledelse program E-helse Agder 2030. Flere ansatte i utviklingsavdelingen/USHT leder og deltar i de ulike regionale prosjekter, les mer på www.ehelseagder.no.

Årsmelding legges ved som vedlegg.

Sektorleder og ansatte i Utviklingsavdelingen er representert i Helsefelleskapet i Agder, SSU (Strategisk samarbeidsutvalg; kommuner og SSHF), KOSS (kommunenes overordnede samarbeids utvalg) med tilhørende underutvalg Helsefelleskapet Agder - Sørlandet sykehus HF (sshf.no). Sektorleder er representert i helselederforum i Østre Agder og fagpersoner er representert i flere fagutvalg i Østre Agder og IKT-Agder samarbeidet.

Sektoren samarbeider tett med flere aktører i Agder som KS, Statsforvalteren, Universitetet i Agder (UIA) og Fagskolen i Agder gjennom ulike aktiviteter og prosjekter.

Helselederforum i Østre Agder. Grimstad kommune er representert i Østre Agder Helsefelleskap ved kommunalsjef. Grimstad kommune er videre representert i fagutvalget for digitalisering, fagutvalg for kvalitet, og kommuneoverlegeforum som Grimstad kommunes kommuneoverlege leder.

Grimstad kommune har startet omstillingsprosessen etter oppdraget i kvalitetsreformen «Leve hele livet» som nå er hetende Bu trygt heime.

Målgruppen for reformen er eldre over 65 år, både de som bor i hjemme og de som bor i institusjon. I 2023 ble det gjennomført flere vellykkede samlinger med innbyggere over 80 år som

Grimstad kommune, Universitetet i Agder og Fagskolen i Agder har inngått et samarbeid for å etablere Norges første universitetssykehjem. Det er laget en utredningsrapport, der det blant annet beskrives hva et universitetssykehjem kan være; utredningsrapport-universitetssykehjem-i-agder.pdf (grimstad.kommune.no). Det er stor interesse rundt prosjektet, og sommeren 2022 hadde kommunen besøk av helseministeren som fikk høre mer om planene og mulighetene for universitetssykehjem i Agder.

Virksomhetsplaner

Alle sektorens enheter har utarbeidet virksomhetsplaner for 2023. Disse er basert på sektorens målilde.

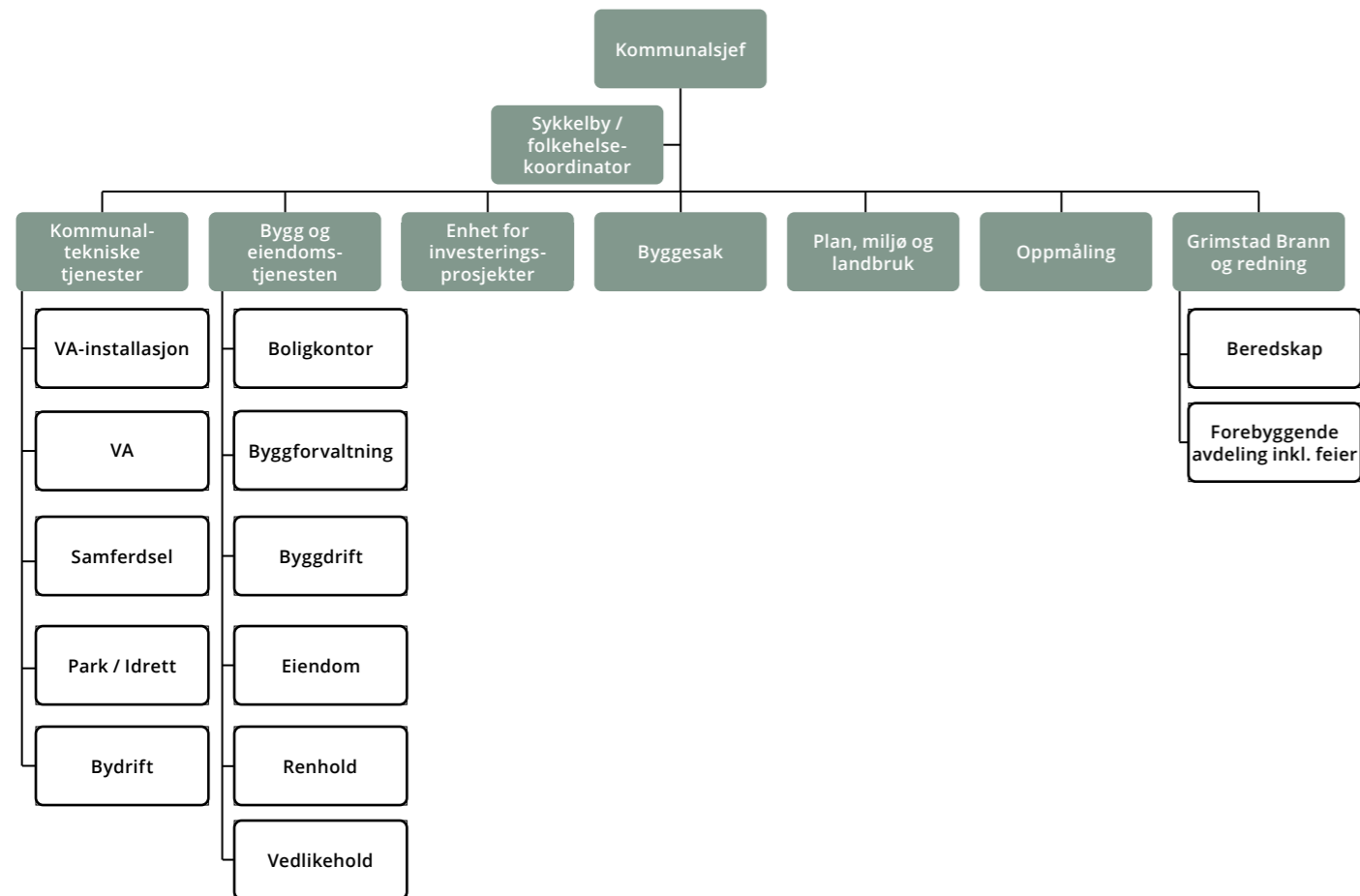
KOSTRA

12209: Utvalgte nøkkeltall for helse og omsorg, etter region, statistikkvariabel og år

	Utgifter kommunale helse- og omsorgstjenester per innbygger (kr)		Årsverk helse og omsorg per 10 000 innbygger (årsverk)		Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helseutdanning (prosent)		Andel brukere av hjemmetjenester 0-66 år (prosent)		Utgifter per oppholdsdøgn i institusjon (kr)		Netto driftsutgifter til kommunehelsetjenesten i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter (prosent)	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
4202 Grimstad	31 363	35 532	307,6	326,5	84,7	82,6	55,5	58,8	1 952	3 176	5,7	5,5
4203 Arendal	35 197	39 736	329,8	330,3	83,3	82,7	48,6	48,5	5 127	5 697	5,6	6,1
4205 Lindesnes	37 739	39 431	337,0	329,1	84,7	86,2	56,8	56,8	5 563	5 552	6,7	6,9
EAKUO Landet uten Oslo	34 551	37 784	322,0	328,5	78,0	77,5	49,0	48,9	4 751	5 274	6,3	6,4
EKG09 KOSTRA-gruppe 9	33 686	37 232	322,5	328,3	77,7	77,4	50,1	50,5	4 771	5 358	6,3	6,3

Samfunn- og miljøsektoren

Organisasjonskart

Økonomi

	Regnskap 2023	Reg budsjett 2023	Avvik 2023	Budsjett 2023	Regnskap 2022
Samfunns- og miljøsektoren	2 365	2 606	241	2 703	2 459
Byggesaksenheten	2 986	331	-2 655	-	1 898
Oppmålingsenheten	2 522	2 160	-362	1 976	948
Plan-, miljø- og landbruksenheten	10 801	11 551	750	11 198	9 178
Grimstad brann og redning	23 392	23 235	-157	22 676	21 715
Bygg- og eiendomstjenesten	91 526	89 781	-1 745	79 471	77 786
Enhet for investeringsprosjekter	137	346	209	-	26
Kommunaltekniske tjenester	32 184	32 218	33	30 656	32 072
Feiervesen	44	-	-44	-	-5
Kommunalteknikk VA	2 085	-	-2 085	-	5 548
SM inkl selfinan	168 043	162 228	-5 815	148 680	151 626
Lønnskostnader og NAV-refusjoner	139 222	139 795	572	135 143	126 197
Kjøp av konsulenttjenester	9 226	4 886	-4 340	4 768	9 961
Kjøp av andre private tjenester	6 159	5 157	-1 002	5 157	7 966
Alle andre kostnader	184 544	172 072	-12 472	131 317	163 759
Alle andre inntekter	-171 108	-159 680	11 427	-127 704	-156 257
SM inkl selfinan	168 043	162 228	-5 815	148 680	151 626

Organisering

Sektoren består av 7 enheter som leverer tjenester innenfor mange ulike områder. Sektoren drifter og vedlikeholder bygninger og anlegg for de øvrige sektorenes tjenester. I tillegg gir sektoren tjenester til innbyggerne. Sektoren har noe ulik kostnadsbelastning gjennom året siden en del driftsoppgaver naturlig ligger til sommer og høst. Sektorens enheter drifter i hovedsak i balanse, men noen uforutsette kostnader på slutten av året fører til et merforbruk ved årsslutt. I tillegg utfordres finansieringen av byggesaksenhet av selvkostforskriften. Ut ifra selvkostforskriften er ikke ulovlighetsoppfølging og veiledning ved servicetorget samt klagebehandling gebyrbelagte tjenester. Det er også et stadig økende antall utbetalinger til private som en følge av opphevede vedtak hos Statsforvalteren. I 2023 ble ingen av de oversendte dispensasjoner i strandsonen (klager

til avgjørelse) stadfestet av statsforvalteren, alle ble opphevet eller omgjort.

I budsjett 2024 er byggesaksenheten budsjettert med 0 i ramme (fullstendig gebyrlegging av alle oppgaver). Dette medfører at byggesaksenheten vil gå i merforbruk gjennom hele året også i 2024.

Sektoren har en høyere andel heltid enn det som fremkommer i tabellen. Dette skyldes at enkelte medarbeidere får sin lønn fra ulike ansvarsområder, og dette fremstår da som delte stillinger i oversikten.

Det er en svært høy aktivitet i bygg og anleggsbransjen, og dette gir stor pågang av spesielt plan og byggesaker til behandling. I tillegg pågår det flere planprosesser i kommunal og regional regi; kommuneplanens samfunnsdel ble ferdigstilt, arealstrategier ble utarbeidet og regional plan

for senterstruktur og handel pågår. Dette er alle oppgaver som benytter enhetenes tilgjengelige kapasitet. Det er en betydelig vekst i befolkningstallet i kommunen som gir en positiv høy aktivitet som igjen utfordrer kapasiteten og leveringsdyktigheten i enhetene.

Enhet for investeringsprosjekter

ble opprettet januar 2021, og har økt antall medarbeidere for å være bedre rustet til å gjennomføre kommunens investeringsbudsjett. Det er gitt en fylligere omtale av prosjektenheten som innledning til kapitlet om investeringsprosjektene.

Det er i 2023 gjennomført et utredningsarbeid for ny organisering. Ny organisering ble besluttet på tampen av 2023, og vil bli implementert i 2024. Konklusjonene i organisasjonsgjennomgangen er å dele det vi i dag kjenner som samfunn og miljøsektoren opp i to nye sektorer hvor den ene blir en ren driftssektor bestående av det vi i dag kjenner som kommunalteknikk, bygg- og eiendomstjenesten, enhet for investeringsprosjekter og Grimstad brann og redning. Enhetene vi kjenner som plan, miljø og landbruk, byggesak og oppmåling slås sammen med Næringsområdet, kulturenheten og bibliotek til en ny samfunnssektor. Så opprettes det en sektorovergripende stab som samler flere ressurser fra sektoren som folkehelsekoordinator, miljørådgiver, kommuneplanarbeidet i tillegg til ressurser fra andre sektorer som bla samfunnsmedisin. Dette fører til at to nye kommunalsjefstillinger skal lyses ut, og dagens kommunalsjef skal lede den nye sektorovergripende staben Samfunnsutvikling.

Utvalgte aktiviteter

Det har i perioden vært høy aktivitet på alle fagområder, og for forvaltningsområdene spesielt (byggesak og plan) har den gode utviklingen fortsatt med mange nye planinitiativ og høy byggeaktivitet. På planområdet er det særlig høy aktivitet. Det er mange pågående plansaker, både i prosess og i oppstartsfasen. Gjennom året er det 90 pågående planprosesser i prosess og antall saker holder seg relativt stabilt. I løpet av året har forslag til detaljregulering for Torskeholmen vært til behandling og lagt ut på høring og offentlig ettersyn. Denne reguleringsprosessen er et viktig sentrumsutviklingsgrep, og har skapt et veldig stort engasjement. Av overordnet planer har kommunen vedtatt en ny samfunnsdel, samt at arbeidet med kommuneplanens arealdel har startet opp.

For Byggesak har fokuset i 2023 vært å beholde de ansatte på enheten. Opplæring av nær samtlige ansatte er ferdig, og enheten produserer bra. Samholdet og arbeidsmiljøet er meget godt! Dette vises ved at næringen og innbyggere er mer fornøyde med saksbehandlingstid og restanser. Enheten har også jobbet med en bedre politisk tilnærming til teknisk utvalg. Dette har gitt bedre resultater.

Ny brannordning, med økning av den kasererte styrken fra 2 til 3 pr. vaktlag bidrar til økt samhandlingen av personell på en positiv måte. Det er en liten nedgang i antall utrykninger i 2023 i forhold til 2022. Det jobbes ellers med å få ned antall unødige utrykninger til automatiske direkte brannalarmer.

Arbeid med internkontroll er kontinuerlig og for å styrke arbeidet innenfor Grimstad brann og redning ble internkontrollsystemet «Bliksund» tatt i bruk fra 01.01.23. Brann og redningsvesenet skal blant annet dokumentere alle øvelsene sine og dokumentasjonen skal omfatte hvorfor, hva og hvordan det ble øvd, hvem som deltok, evaluering og hvordan eventuelle læringspunkter skal følges opp. Alt dette for å sikre at læring skjer i organisasjonen.

Bygg- og eiendomstjenesten har fått flere uforutsette hendelser og kostnadsøkninger gjennom året.

Uforutsette årsaker til merforbruk:

- Brann Eide barnehage - 0,2 mill.
- Økte byggekostnader på Storgaten 89 - 0,8 mill.
- Tapte leieinntekter GROM - 1,0 mill.
- Økt renhold endret bruk av GROM - 1,5 mill.
- Tapte leieinntekter Storgaten 89 til administrasjons bruk - 0,4 mill.
- Utgifter til koronasenteret som ble avsluttet - 0,15 mill.
- Avkortet overføring fra andre enheter for arbeidet med bosetting av ordinære flyktninger (ikke Ukraina) utgjør et driftskutt på 0,7 mill.

Av disse utgiftene/manglende inntektene har enheten klart å hente inn ca 3,0 mill. på redusert drift og vakante stillinger.

Grimstad kommune vant årets miljøpris hos Ishavskraft. Bakgrunnen for tildelingen er våre dedikerte energijegere som jobber kontinuerlig med energisparing. Uten denne ekstra innsatsen

er estimatet at energikostnadene for Grimstad kommune ville kostet ca. 3-4 mill. ekstra med dagens energipriser. Arbeidet på jakt etter energyver fortsetter for hele kommunens bygningsmasse.

Bosetting av flyktninger preget boligkontoret i 2023, og det ble skaffet bolig til 202 flyktninger. Flesteparten ble bosatt i privat innleide boliger og Grimstad kommune kjøpte også 9 nye boenheter i 2 bygg. Bosettingsarbeidet var svært krevende, men med en jevnere arbeidstakt dette året, som tok bort slitasje på ansatte. Gode rutiner og god kommunikasjon med samarbeidende avdelinger er avgjørende for å lykkes med en oppgave på denne størrelsen.

Tross økte renter og treghet i boligmarkedet utbetalte boligkontoret 132,3 millioner i startlån, og av mottakerne var 62,2% barnefamilier. Rammen for startlån var i 2023 kr. 125 millioner, men boligkontoret hadde ekstra midler overført fra 2022.

For å arbeide med temaet boliger til eldre, i tråd med "bu trygt heime"-reformen, gjennomførte boligkontoret en innbyggerundersøkelse for å skaffe data om hvordan innbyggerne i Grimstad ønsker å bo når de blir eldre. Det ble arrangert en boligdag med faglige innslag fra kommune og privat næringsliv. Spørreundersøkelsen har vakt interesse i andre kommuner, og boligkontoret har ved flere anledninger vært invitert til å dele sine erfaringer.

For kommunaltekniske tjenester er de største utfordringene de høye strømprisene og stadig

økning av vei, VA og park- og idrettsanlegg som overtas til kommunal drift.

Via utbyggingsavtale med private utbyggere er følgende områder overtatt i 2023:

- Campus, BA1 (Boligområdet ved Tønnevoldjordet)
- Fagskolen
- Bioddgaten 2-4
- Park, Oddensenteret
- Morholtåsen

Dette betyr at det fortsatt er god utbygging i Grimstad kommune og nye områder utvikles, samtidig medfører dette betydelig mer ressursbruk for å drifte og vedlikeholde.

Sommeren var fin med god drift av midlertidig gjestehavn, med mange fornøyde båtgjester. Det var mye skryt å få for ren og pen by. Høsten kom hardt og brutalt med mye vind og vann som medførte mye arbeid for både VA, park og vei. Det ble mange utrykninger for å rydde knekte trær som stenge veier eller var til fare. Det har også vært ett betydelig oppryddingsarbeid etter dette, som fortsatt ikke er helt i mål.

Vinteren avløste høsten svært tidlig i 2023 og kommunen måtte iverksette vaktordningen for brøyting en uke før inngåtte avtaler fastsetter. Det var en lang og kostbar vinter med tanke på drift av veier, da det var mye regn og kulde som gjorde at det var mye glatt føre som er krevende å strø.

Kommunalteknikk har gjennomført flere prosjekter i egen regi, hvor blant annet renovring av kunstgressbane på Holvika og ny 5-er

bane på Levermyr har hatt stor suksess. Utskifting til LED-lys i gatelysene for å spare energi og spare penger har vært krevende, men gitt svært gode resultater som også vil gi innsparinger i tiden fremover.

I godt samarbeid med friluftsrådet sør har kommunen nå fått merket kyststien gjennom kommunen, men det gjenstår noe merking i enkelte områder.

Vannbehandlingsanlegget på Rosholt hadde noen utfordringer med sandleveranse da sandfiltrene skulle skiftes (for å sikre rent vann). Det er få som kan levere slik sand og denne gangen kom det sand som hadde for mye finstoff i seg. Dette resulterte i tetting av filtrene som igjen gjorde at det ble levert for lite vann ut av vannbehandlingsanlegget. Tettingen fikk som konsekvens at det måtte innføres vanningsrestriksjoner tidligere og lengre enn hva som er normalt med det været vi hadde sommeren 2023. Kommunen har i all hovedsak god kvalitet på Vann og Avløps rørene i kommunen, takket være regelmessige utskifting av eldre rør. Dette arbeidet er videreført i 2023 og bidrar til lite innlekk og lekkasjer/brudd. Det er fortsatt områder, f.eks Fevik, som har en del innlekk som bør utbedres fremover.

Resultater

Sektorens drifter totalt sett med et merforbruk. Dette skyldes i hovedsak noen uforutsette kostnader innen bygg- og eiendomstjenesten og selvkostberegning av byggesak hvor ikke hele kostnaden kan finansieres av gebyrer. Det er stor pågang på oppgaver, tiltak og henvendelser og det er utfordrende å disponere ressursene slik at alle saksområder får tilfredsstillende kapasitet. Det har vært gjennomført et stort arbeid for å korte ned saksbehandlingstiden samtidig som kvaliteten opprettholdes på saksbehandlingsoppgavene. Det er et stort fokus på å beholde gode medarbeidere ved bla å stimulere til faglig utvikling kombinert med ansvarsfulle og utfordrende arbeidsoppgaver. Enhetene rapporterer om godt arbeidsmiljø selv om belastningen er stor.

Spesielt for året kan nevnes den store LRS (lokal redningssentral) - øvelsen som ble lagt til Grimstad/Lillesand og var en samhandlingsøvelse i nært sjøområde. Brann og redning var deltakere i spillstab, planleggingsgruppe, kontrollerfunksjon, markører og brannpersonell i båt til søk og redning. I tillegg deltok kriseledelsen under selve øvelsen og det var et spesielt fokus på etablering og drift av Evakuert- og pårørendesenter. Slike øvelser er nyttig for å forstå helheten i den norske redningstjenesten og beredskapsplikten som ligger til kommunen generelt.

Den store utfordringen i sektoren er det stadig økende omfanget av driftsoppgaver og prisene som vokser i en raskere takt enn driftsbudsjettene. Sektoren har noe ulik kostnadsbelastning gjennom året da en del driftsoppgaver faller på sommer og høst.

Kvalitet og internkontroll

Enhetene har utarbeidet virksomhetsplaner for driften av hver enkelt enhet. Virksomhetsplanen er vurdert midtveis i året, og blir revidert for 2024 med bakgrunn i vedtatt budsjett. Virksomhetsplanen inneholder informasjon om enheten, enhetenes mål, satsingsområder og aktiviteter. Virksomhetsplanene blir gjennomgått for å sjekke ut om målene nås - om det er behov for tiltak eller revidering og en enkel risikovurdering av enhetens internkontrollarbeid.

Sektoren har gjennom 2023 arbeidet med å samle og strukturere rutiner og arbeidsprosesser beskrivelser for å bygge systemet opp samlet i Qm+. Dette er et omfattende arbeid som begynner å komme på plass, men må videreutvikles i tiden som kommer.

Status på avvikene i QM+ gjennomgås i sektorens ledelse (enhetslederne sammen med kommunalsjef) regelmessig. Det oppfordres i sektoren til å melde flere "uønskede hendelser" og "forslag til forbedring" til alle ansatte i sektoren. Sektoren har økt antall meldinger, men ønsker å fortsette økningen for 2024.

I tillegg meldes mange avvik i sektoren i fagsystemer. Byggdrift mottar ca 2000 meldinger på kommunens FDV system (Forvaltning, Drift og Vedlikehold) og feil, avvik og mangler på kommunens bygningsmasse for oppfølging. SiFra er en tjeneste hvor primært innbyggere melder avvik og feil på vei, VA, renovasjon i by og friluftsområder mm.

Type tiltak	2022	2023
HMS	78	112
Kvalitet	16	48
Personvern	0	3
SUM	94	163

Sykefravær

Måleindikator	2022	2023	Endring
Korttid	2,5%	2,2%	-0,3%
Langtid	3,6%	5,7%	2,1%
Sum	6,1%	7,9%	1,8%

Måleindikator	1.1.23	31.12.23	Endring
Faste årsverk	142,9	157,8	15,9
Midlertidige årsverk	9	7,5	-1,5
Brannreserve og fast ansatte avlaster			
Sum årsverk	151,9	165,3	14,4

Måleindikator	1.1.2023	31.12.2023
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse fast ansatte	87,4%	90,4%
Heltidsandel fast ansatte	81,1%	83,4%

Det har i perioden vært en økning av sykefravær, og særlig innen langtidsfravær. Det var en nedgang i 2022, men for 2023 er vi nesten tilbake på tidligere nivå. Økningen i sykefravær skyldes utenforliggende forhold. Sykefravær er et område enhetene fortsetter å jobber systematisk med å følge opp. Årsverksoversikten viser stillinger som var besatt på de ulike måletidspunktene. Ved begge tidspunktene var det vakante stillinger som ikke kommer fram. Sektoren har hatt 163 årsverk i 2023. Sektoren har en høyere andel heltid enn det som fremkommer i tabellen. Dette skyldes at enkelte medarbeidere får sin lønn fra ulike ansvarsområder, og dette fremstår da som delte stillinger i oversikten.

Sektorens mål

1	Vi skal ha god kontroll over økonomien, slik at det blir et økonomisk resultat i balanse for 2023
2	Vi skal følge opp handlingsplanen etter næringsattraktivitetsundersøkelsen, slik at resultatet blir bedre ved neste måling/evaluering (2023) <ul style="list-style-type: none"> • Vi skal ha faste møteplasser med næringsforeningen som sikrer godt samspill mellom kommunen og aktører i næringslivet. Det skal gjennomføres x antall næringsverksteder/x antall frokostmøter i 2023) • Vi skal ha en kommunikasjon som sikrer god samhandling mellom enhetene i sektoren. Vi skal gjennomføre 8 faglunsjer på tvers av enheter i 2023.
3	Vi skal ha en hovedstruktur på vår virksomhetsstyring og internkontroll innarbeidet i det nye QM+ verktøyet i løpet av 2023 <ul style="list-style-type: none"> • Hovedstrukturen vil videreutvikles og etableres mer finmasket utover i 4-års perioden. • Ledelsens gjennomgang med leverandørkontroll og dokumentgjennomgang gjennomføres første halvår 2023
4	Vi skal ha en tydelig prioritering av oppgaver og tiltak som står i forhold til de tilgjengelige ressursene. Prioriteringen oppdateres i forbindelse med hver tertialrapport.
5	Øke antall meldinger i Qm+ i 2023 til minimum 250.

Kommentar til sektorens måloppnåelse

Mål 1, sektoren har god kontroll og oversikt over økonomien knyttet til driften i enhetene. Det er forskjeller mellom enhetene hvor det er de uforutsette kostnadene i bygg- og eiendomstjenesten og selvkostberegningen for byggesak som påvirker resultatet i negativ retning.

Mål 2 omhandler sektorens oppfølging av handlingsplan for næringsattraktivitet, og dette følges opp i samarbeid med Grimstad næringsforening og næringssjefen. Det er regelmessige møter og mange av tiltakene som er foreslått i handlingsplanen er satt i gang. Et tiltak som har blitt tatt særlig godt imot er «åpen dag» i næringsforeningens lokaler, hvor enhetsleder for byggesak og plan, miljø og landbruk er tilgjengelig en dag pr. mnd. Tiltaket blir mye benyttet, og det er mange gode tilbakemeldinger på dette tiltaket.

Mål 3 omhandler sektorens internkontroll. Sektoren har økt antall meldinger i avvikssystemet

Qm+, men ønsker fortsatt økning av antall meldinger. Enhetene har videreutviklet sine virksomhetsplaner og konkretisert enhetenes mål til mange ulike tiltak for gjennomføring. Det er etablert et samarbeid med innkjøpsrådgiver om kontraktsoppfølging og leverandørkontroll som oppleves som svært nyttig, og som videreutvikles fremover.

Mål 4 omhandler prioriteringer og ressurser innenfor tilgjengelig kapasitet. Det har vært jobbet løpende i sektoren for å tydeliggjøre tilgjengelig kapasitet og behov for prioritering av oppgaver. En tilbakevendende utfordring er stadige nye bestillinger som spiser av tilgjengelige ressurser. Prioriteringene har fram til nå ikke vært oppdatert i forbindelse med tertialrapportene.

Mål 5 omhandler meldinger i avvikssystemet Qm+ og er omtalt under mål 3.

Kvalitet og internkontroll

Sektoren har for det meste mindre anskaffelser, og følger etablerte rutiner med å innhente flere tilbud. Administrative stillinger bruker kommunens saks- og arkivsystem, og vi jobber aktivt med informasjonssikkerhet, oppfølging av frister og personvern. HMS-grupper er etablert for sektoren. Sektoren er preget av mange ulike og mindre fagmiljøer, og faglig kvalitet sikres ved at dette står på agenda i sektorens leder- og avdelingsmøter. Videre er enhetenes arbeid med kvalitet og internkontroll ivaretatt gjennom virksomhetsplanene med målsettinger, strategier og tiltak som vurderes midtveis i året og ved årsslutt.

Risikoområder

- Økte strømpriser. Det er svært vanskelig å forutse de endelige kostnadene for energi det neste året. Økte strømpriser ut over budsjetttramme. Energikontoret følger planen for kontroll og effektivisering av forbruk, men kostnaden på strøm er utenfor vår kontroll. Mulig tiltak: Reduksjon av energibruk. Øke kapasiteten på «energijegere» (Energikontoret) Kommentar: Kostnaden på strøm har vært innenfor budsjett for 2023 takket være et energikontor som har tett styring for å begrense forbruket.
- Får ikke ansatt medarbeidere med riktig kompetanse i ledige og opprettede stillinger. Det har vist seg å være krevende å rekruttere til enkelte stillinger. Mulig tiltak: Styrke rekrutteringsarbeidet. Matche vilkårene til kommunene rundt. Kommentar: Det har vært til dels krevende å ansette kandidater med riktig kompetanse og enkelte av ansettelsene har tatt noe ekstra tid
- Forsinket gjennomføring av prosjekter; kan fordyre drift andre sektorer. Dette gjelder spesielt innenfor helse- og omsorgssektoren. Mulig tiltak: Styrke prosjektgjennomføringen

med økt opplæring i alle relevante deler av organisasjonen.

Kommentar: Det er et ambisiøst investeringsbudsjett som har gitt utfordringer med gjennomføring. Innføring av prosjektveiviseren er et nyttig verktøy, men behovet for ressurser og kompetanse, samt tidsbruk øker knyttet til prosjektledelse og prosjektadministrasjon.

- Fall i aktivitet som gir sviktende gebyrinntekter. Det er for tiden stor aktivitet i anleggsbransjen, og det er ingen klar indikasjon på at dette endrer seg vesentlig utover 2023.

Mulig tiltak: Sikre saksbehandling innenfor saksbehandlingsfristene for å unngå bortfall av gebyr.

Kommentar: Aktiviteten har holdt seg på et høyt nivå i 2023.

- Sektoren får tilført flere oppgaver enn det er kapabilitet til å gjennomføre. Både innenfor driftsoppgaver og investeringsprosjekter øker porteføljen år for år.

Mulig tiltak: Begrense driftsoppgavene til tilgjengelig kapasitet, Avpasse investeringsprogrammet med tilgjengelig kapasitet.

Kommentar: Det jobbes kontinuerlig med å tilpasse bemanning til aktivitetsnivå, men dette er en pågående utfordring.

- Saksmengde (saksbehandling) for stor i forhold til bemanning/ kapasitet; holder ikke frister eller god nok kvalitet, krevende å sikre god nok kvalitet.

Mulige tiltak: Sikre god opplæring av nye saksbehandlere for å sikre gevinst av satsing på økt kapasitet

Kommentar: Det har gjennom hele 2023 vært enkelte saker som ikke er gjennomført innenfor fastsatte frister. I noen tilfeller fører dette til tap av gebyrinntekter.

KOSTRA

12559: Hovedøkonomi for kommunal eiendomsforvaltning, etter art, funksjon, region, statistikkvariabel og år

Netto driftsutgifter på funksjon/tjenesteområde		Utgifter for bygg fordelt per innbygger (kr)	
		2022	2023
130 Administrasjonslokaler	4202 Grimstad	485,00	557,90
	4203 Arendal	482,20	473,70
	4205 Lindesnes	493,30	267,80
	EAKUO Landet uten Oslo	533,30	548,10
	EKG09 KOSTRA-gruppe 9	438,50	460,50
222 Skolelokaler	4202 Grimstad	17 776,50	20 505,40
	4203 Arendal	18 918,80	18 657,70
	4205 Lindesnes	22 967,60	21 118,30
	EAKUO Landet uten Oslo	22 819,70	24 183,80
	EKG09 KOSTRA-gruppe 9	22 309,40	23 955,80
261 Institusjonslokaler	4202 Grimstad	19 241,70	21 806,40
	4203 Arendal	41 834,90	45 475,10
	4205 Lindesnes	31 068,20	30 696,30
	EAKUO Landet uten Oslo	28 318,50	28 506,50
	EKG09 KOSTRA-gruppe 9	23 947,00	23 487,30
381 Kommunale idrettsbygg	4202 Grimstad	338,80	389,10
	4203 Arendal	702,80	780,70
	4205 Lindesnes	1 109,20	1 417,60
	EAKUO Landet uten Oslo	739,40	792,50
	EKG09 KOSTRA-gruppe 9	622,30	645,90

11789: Utvalgte nøkkeltall for kommunalt avløp, etter region, statistikkvariabel og år

	Selvkostgrad (prosent)		Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva. (kr)	
	2022	2023	2022	2023
4202 Grimstad	92	100	3128	3759
4203 Arendal	100	100	4360	5298
4205 Lindesnes	100	97	4734	5920
EAKUO Landet uten Oslo	98	97	4621	5264
EKG09 KOSTRA-gruppe 9	98	98	4605	5779

11791: Utvalgte nøkkeltall for kommunalt drikkevann, etter region, statistikkvariabel og år

	Selvkostgrad (prosent)		Årsgebyr for vannforsyning - ekskl. mva. (kr)	
	2022	2023	2022	2023
4202 Grimstad	91	100	2243	2878
4203 Arendal	100	100	2649	3591
4205 Lindesnes	100	100	2763	3250
EAKUO Landet uten Oslo	99	98	4204	4809
EKG09 KOSTRA-gruppe 9	100	100	3334	4157

12183: Økonomi innen samferdsel , etter region, statistikkvariabel og år

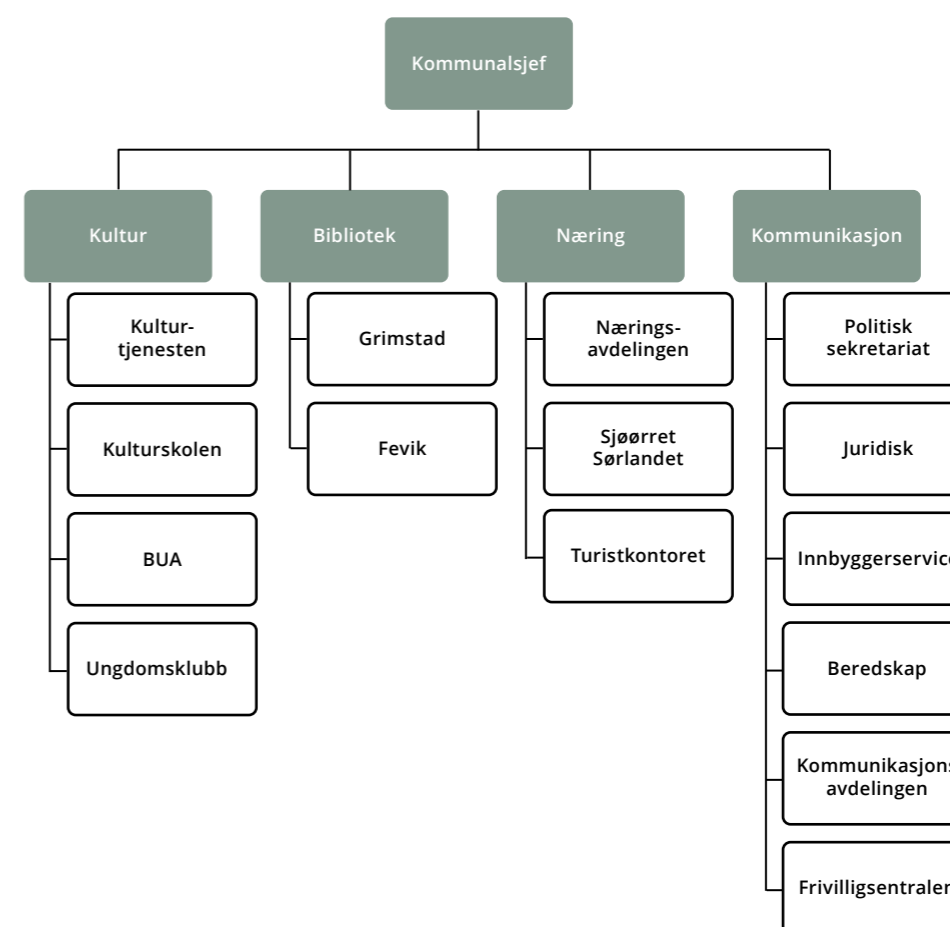
	Netto driftsutgifter til kommunale veier og gater per km (k Brutto driftsutgifter til gatebelysning langs kommunale veier og gater (1000 kr)			
	2022	2023	2022	2023
4202 Grimstad	309 598	289 861	3 762	2 790
4203 Arendal	224 744	245 855	5 192	8 431
4205 Lindesnes	131 159	158 918	3 217	3 096
EAKUO Landet uten Oslo	182 800	203 671	680 752	638 533
EKG09 KOSTRA-gruppe 9	176 666	199 893	95 476	87 478

12597: Utvalgte tall for omfang og utgifter av bygge- og delesøknader samt seksjonerings, etter region, statistikkvariabel og år

	Mottatte byggesøknader (antall)		Brutto driftsutgifter til bygge- og delesaksbehandling samt eierseksjonering (1000 kr)	
	2022	2023	2022	2023
4202 Grimstad	738	678	9 025	11 864
4203 Arendal	761	775	16 856	18 125
4205 Lindesnes	718	605	10 256	11 667
EAKUO Landet uten Oslo	73 662	65 446	1 941 411	2 152 486
EKG09 KOSTRA-gruppe 9	10 528	9 150	271 485	313 772

Kommunikasjon, kultur og næring

Organisasjonskart

Økonomisk tabell

	Regnskap 2023	Reg budsjett 2023	Avvik 2023	Budsjett 2023	Regnskap 2022
Kirke og trossamfunn	18,989	18,989	0	18,639	18,002
Kommunikasjonsavdelingen	12,331	12,609	278	12,596	10,041
Næring	8,561	8,928	367	8,767	9,876
Bibliotek	6,594	6,810	216	6,225	6,136
Kulturtjenesten	25,836	25,862	26	25,004	22,800
Kommunikasjon, kultur og næring	72,311	73,198	887	71,231	66,855
Lønnskostnader og NAV-refusjoner	31,535	31,322	-213	29,875	28,293
Kjøp av konsulenttjenester	3,684	2,095	-1,588	1,576	3,223
Kjøp av andre private tjenester	2,472	2,617	145	2,617	4,336
Alle andre kostnader	50,899	45,647	-5,252	40,522	53,054
Alle andre inntekter	-16,279	-8,484	7,795	-3,359	-22,050
Kommunikasjon, kultur og næring	72,311	73,198	887	71,231	66,855

Økonomi og sykefravær

Sektoren har samlet sett et mindreforbruk på 0,9 MNOK i 2022. Alle enheter var i pluss ved årets slutt.

Sektoren hadde et lavt sykefravær, med en nedgang fra 10,4 % i 2022 til 3,8 % i 2023.

Mål

Det er ikke listet opp egne mål for sektoren i budsjettdokumentet for 2023. Dersom man likevel skal trekke frem noen relevante måleparametre, så bør det nevnes at Grimstad kommune gikk fra 37. plass til 28. plass nasjonalt i NHO kommune-NM (ble nr 2 i Agder begge år). Antall arbeidsplasser i Grimstad økte med 3,6 % (fra 9 844 til 10 200, jf tabell 07984, www.ssb.no). Biblioteket økte antall arrangementer med 21,1 %, antall besøk med 9,8 % og antall utlån med 1,8 %.

Kvalitet og internkontroll

Sektoren har for det meste mindre anskaffelser, og følger etablerte rutiner med å innhente flere tilbud. Administrative stillinger bruker kommunens saks- og arkivsystem, og vi jobber aktivt med informasjonssikkerhet, oppfølging av frister og personvern. Sektoren er preget av mange ulike og mindre fagmiljøer, og faglig kvalitet sikres ved at dette står på agenda i sektorens leder- og avdelingsmøter

Tilsyn

Sektoren har ikke hatt egne tilsyn i 2023

Hovedutfordringer

Kulturtjenesten har mange små stillinger, både i kulturskolen, på ungdomsklubben og i BUA. Også administrasjonen er lavt bemannet i forhold til sammenlignbare kommuner. Huset ungdomsklubb har blitt et godt og stabilt tilbud til ungdom 13-19 år, og en sosial møteplass der de kan få

utvikle seg og delta på aktiviteter. Det er behov for utvidet åpningstid og flere stillinger for å møte behovet til ungdommene både i hverdagen og i ferier.

I mai 2023 gikk kommunalsjefen bort, noe som har preget kommunikasjonsavdelingen gjennom året. Det har vært mindre tid og kapasitet til å jobbe strategisk med kommunikasjon enn ønsket. Det har også hatt betydning for næring, siden næringssjefen gikk inn som konstituert kommunalsjef og det dermed har vært en vakant stilling deler av året.

Tilgangen på ledige næringsarealer har vært en stor utfordring over flere år. I løpet av 2023 er Grimstad Eiendomsutvikling AS omstrukturert og omdannet til Grimstad Bolig- og Næringsutvikling AS (GBNU). GBNU vil fremover være ansvarlig for bl.a. utviklingen av Omre i samarbeid med øvrige private grunneiere i området. På tross av mangel på ledige næringsstomter, så har man i flere tilfeller klart å hjelpe næringsaktører med behov for tomt eller bygg gjennom å formidle kontakt til selgere av private arealer.

Utvalgte aktiviteter

Kommunen har tatt over Fjæreheia Amfi, og sommeren 2023 ble forestillingen Peer Gynt gjennomført som del av 3-årig avtale med Ibsenkompaniet. Fjæreheia Amfi AS er etablert med eget styre, og høsten 2023 ble daglig leder ansatt (oppstart 1.1.2024).

BUA (utstyrssentral) er et mye brukt tilbud blant innbyggere i alle aldre. BUA flyttet inn i

gjenbruksbrakker på Gundersholmen i oktober, og det er ungdommer som står i utlånet. I juli var BUA Groos best i hele landet på utlånstatistikk.

Kulturskolen har hatt flere teateroppsetninger på Grimstad kulturhus, sommerkonsert i parken og godt besøk på Gratis kulturlørdag.

Biblioteket har en god økning i aktivitet i 2023, både når det gjelder antall besøk, utlån og avholdte arrangementer.

Næringsavdelingen, inkl. Visit Grimstad og Sjørret Sørlandet, Grimstad Næringsforening og Grimstad Min By ble desember 2023 samlokalisert i nyoppussede Sorenkrivergården. Samlokaliseringen legger et godt grunnlag for videreføring av det gode samarbeidet som ble etablert bl.a. gjennom Grimstad Hele Året prosjektet.

Det er i 2023 vedtatt en ny handlingsplan for Universitetsbyen Grimstad. Sommerjobbprosjektet Karrieresprang ble etablert som del av Prosjekt Studenttrivsel. I juli 2023 ble Grimstad kommune med i et 3-årig Interreg-prosjekt (MOVE) som skal jobbe for å få studenter til å transportere seg mer bærekraftig ved å påvirke vaner og atferd og utvikle nye initiativ innen pendling.

Kommunikasjonsavdelingen har i 2023 blant annet utviklet nye nettsider, jobbet med implementering av Kaukus møtebehandlingssystem, installert nytt skybasert sentralbordsystem og gjennomført kommunestyre- og fylkestingsvalg.

KOSTRA

12025: Utvalgte nøkkeltall kirke, etter region, statistikkvariabel og år

	Driftsutgifter til funksjon 390, 393 <i>pr.innbygger</i> i kroner (kr)	
	2022	2023
4202 Grimstad	739	786
4203 Arendal	589	625
4205 Lindesnes	646	689
EAKUO Landet uten Oslo	710	743
EKG09 KOSTRA-gruppe 9	651	685

	Driftsutgifter til funksjon 390,393 i prosent av samlede netto driftsutgifter (<i>prosent</i>)	
	2022	2023
4202 Grimstad	1,1	1,0
4203 Arendal	0,9	0,9
4205 Lindesnes	0,8	0,9
EAKUO Landet uten Oslo	1,0	1,0
EKG09 KOSTRA-gruppe 9	0,9	0,9

13135: Utvalgte nøkkeltall for kultur, etter region, statistikkvariabel og år

	Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger (kr)	
	2022	2023
4202 Grimstad	248	280
4203 Arendal	287	328
4205 Lindesnes	273	285
EAKUO Landet uten Oslo	324	342
EKG09 KOSTRA-gruppe 9	291	310

	Besøk i folkebibliotek per innbygger (antall)	
	2022	2023
4202 Grimstad	6,6	6,5
4203 Arendal	4,1	4,1
4205 Lindesnes	4,8	4,8
EAKUO Landet uten Oslo	3,8	3,8
EKG09 KOSTRA-gruppe 9	4,2	4,2

13135: Utvalgte nøkkeltall for kultur, etter region, statistikkvariabel og år

	Netto driftsutgifter til kultursektoren per innbygger (kr)	
	2022	2023
4202 Grimstad	2231	2199
4203 Arendal	2862	2947
4205 Lindesnes	3301	3741
EAKUO Landet uten Oslo	2879	3089
EKG09 KOSTRA-gruppe 9	2569	2807

	Netto driftsutgifter til kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (<i>prosent</i>)	
	2022	2023
4202 Grimstad	3,3	3,1
4203 Arendal	4,2	4,1
4205 Lindesnes	4,1	4,7
EAKUO Landet uten Oslo	4,1	4,1
EKG09 KOSTRA-gruppe 9	3,7	3,8

Stab- og støttetjenester

Økonomisk tabell

Måleindikator	2022	2023	Endring
Korttid	1,1%	0,9%	-0,2%
Langtid	4%	2,5%	-1,4%
Sum	5,1%	3,4%	-1,6%

Måleindikator	1.1.23	31.12.23	Endring
Faste årsverk	21,3	23,9	2,6
Midlertidige årsverk	5,4	5,1	-0,3
Brannreserve og fast ansatte avlaster			
Sum årsverk	26,7	29	2,3

Måleindikator	1.1.2023	31.12.2023
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse fast ansatte	93,9%	95,8%
Heltidsandel fast ansatte	82,6%	88,5%

	Regnskap 2023	Reg budsjett 2023	Avvik 2023	Budsjett 2023	Regnskap 2022
Kommunedirektør	2 563	2 893	330	2 836	3 413
Organisasjonsavdelingen	13 779	13 245	-534	12 897	12 060
Økonomiavdelingen	14 598	14 859	261	14 365	13 993
Stab og støtte	30 940	30 997	57	30 098	29 466
Lønnskostnader og NAV-refusjoner	28 775	27 979	-796	27 080	26 330
Kjøp av konsulent tjenester	981	1 119	138	819	760
Kjøp av andre private tjenester	946	1 441	495	1 441	1 327
Alle andre kostnader	2 177	2 186	9	1 856	2 549
Alle andre inntekter	-1 939	-1 728	211	-1 098	-1 500
Netto totalsum	30 940	30 997	57	30 098	29 466

Organisering

Stab- og støttetjenester består av fagområdene kvalitet, økonomi, HR, faktura og gebyr - og innkjøp.

Resultat og aktivitet

Stab- og støtte hadde i 2023 et mindreforbruk på 0,2 mill kr.

Sykefravær

Sykefraværet for stab og støttetjenester var for 2022 på 4,87%, hvorav korttidsfraværet var 1,26% og langtidsfraværet var på 3,61%. For en såpass liten enhet som stab- og støttetjenester, vil hvert enkelt sykefraværstilfelle ha en stor innvirkning på fraværsprosenten.

Økonomiavdelingen

Økonomiavdelingen består av tre områder: økonomirådgivning, faktura- og gebyravdeling og innkjøp. Avdelingen teller totalt 14,5 årsverk. Økonomirådgivning har ansvaret for den løpende driftsoppfølgingen av enheter og sektorer, utarbeidelse av styringsdokumenter og forvaltning av kapitalpostene. I tillegg bidrar avdelingen i diverse overordnede analyse og utredningsoppgaver.

Anskaffelser og innkjøp

Løpende avtaleportefølje er fornyet og vedlikeholdt. Avtaler for bedriftshelsetjeneste, brøytetjenester, transporttjenester for elever i grunnskolen, nytt høydebasseng på Solbergåsen, nytt kunstgress på Levermyr, nye forsikringsavtaler, og modulscole i Holvika er etablert. Gjennomført rutinemessig halvårlige møter med kommunalsjefene for å avklare nye avtalebehov. Arbeidet med forvaltningsrevisjon og ny rammeavtale for kjøp av juridiske tjenester med mer. Styrket bemanning med en ny innkjøpsrådgiver fra juni 2022. Det har vært et godt samarbeid med OFA (offentlig fellesinnkjøp på Agder) og KFF (kommunalt

forsikringsfellesskap). Innkjøpsreglement og anskaffelsesstrategi er rutinemessig revidert.

Faktura- og gebyravdelingen

Faktura- og gebyravdelingen har fem årsverk, hvor hovedoppgaven er å sikre kommunens inntekter. Faktura- og gebyravdelingen deltar i flere prosjekter som er med på å sikre kommunens inntekter, og som gir utvidet mulighet til å drive kontroll mellom fagprogrammer og faktureringsystem. Avdelingen har fokus på digitalisering og effektivisering av informasjonsflyt mellom både avdelinger og ut til innbyggerne våre.

HR-avdelingen

HR-avdelingen består av syv årsverk, fordelt på åtte personer, dette inkluderer ett årsverk HMS rådgiver. HR og HMS jobber med lederopplæring, støtte og utvikling på tvers av hele kommunen, innenfor bredden av HR og HMS. Noen av HR-avdelingens arbeidsområder i 2023 har vært:

- Tydeliggjøring av HR-avdelingens fagområder og hvordan vi best mulig støtter organisasjonen
- Gjennomgang av eksisterende retningslinjer og rutiner med fokus på forenkling og tydeliggjøring, for å sikre en lik praksis på tvers av kommunen
- Sykefraværsoppfølging og støtte til ledere i HMS/IA-arbeidet
- Utvikling av systemer for og implementering av digital læring

Lærlinger

Kommunestyret har ønsket at antall lærlingplasser i kommunens organisasjon er 3 plasser per 1000 innbygger. Med 24969 innbyggere per 31.12.2023 tilsvarer det 75 lærlinger (avrundet til nærmeste hele). Grimstad hadde 49 lærlinger per desember 2019. Dette er økt gradvis frem til 72 lærlinger per desember 2023.

Antall lærlinger er et dynamisk tall som varierer i løpet av året på grunn av blant annet lengde på læretid, permisjoner og at de aller fleste lærlingene begynner i august. Nedenfor følger en oversikt over hvilke fag lærlingene er fordelt på per 31.12.2023. Det kan ha vært flere i løpet av året. Tallet inkluderer også lærlinger som er sykmeldt og i permisjon per 31.12.2023.

Lærefag	2023	2022	2021	2020
Byggdrifter	2	2	2	1
Mekaniker	2	2	1	1
VA og bydrift vei	1	2	2	0
Kjøkken	6	7	5	2
Kontor	1	2	3	3
Feier	2	1	1	1
Barn og ungdom	18	22	22	20
Helse	41	34	28	26
SUM		72	64	54

Fellesområdet

Økonomisk tabell

	Regnskap 2023	Reg budsjett 2023	Avvik 2023	Budsjett 2023	Regnskap 2022
Politikere	7 511 067	6 530 000	-981 067	6 525 000	5 706 194
Diverse felleskostnader	14 565 922	17 842 000	3 276 078	58 133 000	13 022 568
Felles IKT	38 742 204	38 044 000	-698 204	38 044 000	33 639 837
Lærlinger	15 467 366	15 700 000	232 634	14 821 000	11 482 564
Kontrollutvalget	2 870 822	3 180 000	309 178	3 180 000	2 874 098
Fellesområdet	79 157 381	81 296 000	2 138 619	120 703 000	66 725 261
Lønnskostnader og NAV-refusjoner	25 405 180	21 174 000	-4 231 180	60 581 000	21 221 508
Kjøp av konsulent tjenester	230 776	290 000	59 224	290 000	376 271
Kjøp av andre private tjenester	61 474 693	58 685 751	-2 788 942	52 134 000	49 614 031
Alle andre kostnader	11 312 237	15 787 791	4 475 554	15 240 000	8 245 531
Alle andre inntekter	-19 265 505	-14 641 542	4 623 963	-7 542 000	-12 732 080
Fellesområdet	79 157 381	81 296 000	2 138 619	120 703 000	66 725 261

Organisering

Fellesområdet inneholder områder og poster som er felles for hele kommunen, og som ikke klart kan henføres til noen spesiell sektor eller tjenesteenhet. Her legges det kostnader som gjelder alle enheter i kommunen. I Grimstad kommune gjelder dette AKST (Agder kommunale støttetjenester), forsikringspremier, felles IKT-kostnader, politikere, interkommunalt samarbeid for revisjon, kontrollutvalg og lærlinger.

Agder kommunale støttetjenester (AKST) er Grimstad og Arendals felles IKS for regnskap, lønn og arkiv/dokumentsenter. Grimstad kommune er representert i styret i AKST, og er vertskommune for selskapet.

Budsjettet for fellesområdet er i hovedsak basert på en videreføring av dagens aktivitetsnivå og tidligere vedtatt handlingsprogram.